

se dnr UD2018/20399/EC

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY

920 EAST 58TH STREET
CHICAGO • ILLINOIS 60637

for Maki/Dardel 3/2
Rygor Moskva 4/2

January 24, 1997

Mr. Martin Hallqvist
Ministry of Foreign Affairs
UD EC2
Gustav Adolfs Torg 1
S-10323 Stockholm
Sweden

Dear Martin:

This letter is to outline costs and to indicate staff for carrying out the examination and photographic reproduction of prisoner registration cards in the *kartoteka* of the Vladimir Prison. This work is expected to begin March 3, 1997, according to our most recent discussions. The second week will be dedicated to inspection of prisoner files at the Ministry of Internal Affairs in Moscow.

The staff will include:

Staff individual

Professor Guy von Dardel
Professor Marvin W. Mäkinen

Genadii Kuzovkin
Aleksander Georgevich Papovyan
Nikolai Valerivich Kostenko

Susan Mesinai

Svetlana Zavrazhnova

To be named

Duties and Responsibilities

Coordination and supervision of
all activities

Independent consultants from Memorial
Society to aid in examination of the
kartoteka

Consultant from the ARK Project and
analyst of prisoner files and registration
cards

interpreter

assistant photographer (I am trying to
identify at present a suitable assistant for
this work in Moscow)

We should also like to enlist in Vladimir the assistance of Albina Dvoretzskaya who has previously worked in the "Spetzchast" of the Vladimir Prison and has also assisted Mr. Konstantin Nikishkin of the Ministry of Internal Affairs who is a member of the Working Group.

Mr. M. Hallqvist
January 24, 1997
Page 2

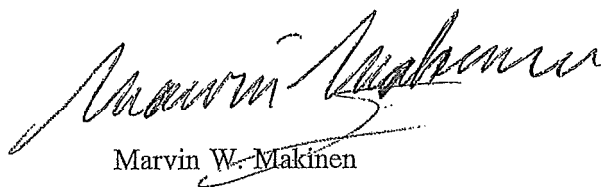
An estimate of costs for this work is given below:

<i>per diem</i> fee for translator \$150/day x 10 days	\$1500
<i>per diem</i> fee for photographic assistant \$100/day x 5 days	500
4 assistants in card inspection \$100/day x 5 days	\$2000
hotel rooms and meals in Vladimir (approximately \$50/day/individual x 8 individuals x 5 days)	2000
hotel in Moscow for von Dardel, Mesinai, and myself (March 9-15)	400
meals in Moscow for above 3 individuals	200
300 rolls of black & white film (400 ASA 35mm, 36 frames per roll)	<u>1200</u>
total costs	\$7800

I hope that this information is of assistance. I shall be out of town January 25 - February 3.

With best wishes,

Sincerely,

Marvin W. Makinen

1997-02-03

Handläggare: H Magnusson

W

Avg.	Grupp	Mål
P	2	Eu 1

Utrikesdepartementet

B R Å D S K A N D E

T j ä n s t e

Re rapport

M
Till: Endast för Martin Hallqvist (EC) och Lage Olsson (EI)

Ny, konsoliderad version av rapporten insänds med denna veckas lägenhet. Förutom de ändringar vi kom överens om i Stockholm har jag gjort ytterligare några justeringar. De viktigaste av dessa bifogas för era snabbsynpunkter; det gäller framförallt avsnittet "avslutande resonemang" (som placeras efter kapitlet om vittnesmål efter 1947) samt kapitel XIV om uppföljning av rapporten.

Tacksam om Lage relativt omgående kunde låta Guy von Dardel och Carl Persson ta del av dessa förslag.

MAGNUSSON

Från fångarnas berättelser liksom från deras personakter är det känt att myndigheterna här efter såg till att isolera den lilla krets som bestod av f cellkamrater till Raoul Wallenberg och Langfelder. De sammanfördes i stor utsträckning i grupper om två eller tre. Det kan också noteras att Hille och Loda, som vid tidpunkten för förhören var i Krasnogorsk, återfördes till Moskva och därefter placerades tillsammans med de tidigare cellkamraterna. Även sedan flera av dessa under 1951-53 överförts till Vladimir hölls de isolerade eller tillsammans.

Dessa omständigheter tillsammans, dvs förnekandet att Raoul Wallenberg fanns i Sovjetunionen, påståendet att han sannolikt dödats i Ungern, förhören med medfångarna och deras påföljande isolering, Roedels och Langfelders död några månader senare förefaller peka ganska entydigt i en riktning, även om vi inte har några juridiskt hållfasta bevis (dokument) för Raoul Wallenberg:s död i juli 1947.

Just eftersom sådana bevis saknas har vi inte rätt att utesluta att man till slut beslöt att isolera Raoul Wallenberg någonstans. Om myndigheterna vidtog sådana försiktighetsåtgärder med medfångarna och man dessutom uppenbarligen vid något tillfälle försökte radera ut de flesta dokumentära spåren av Raoul Wallenberg:s fängelsevistelse hade det varit högst ologiskt att placera Raoul Wallenberg i något läger eller fängelse där han, särskilt då i ett läger, riskerade komma i kontakt med andra fångar. Det skulle i så fall vara i en diabolisk plan att ge Raoul Wallenberg till något slags flygande holländare som dök upp här och där, som de många vittnesmålen ger intryck av. Mer logiskt hade då varit att placera Raoul Wallenberg i total isolering, eller möjligen på någon av de slutna psykiatriska institutionerna, som dock inte heller kunde sägas vara hermetiskt tillslutna. Detta resonemang förändras något om man antar att MGB-ledningen 1947 inte haft anledning frukta att några utländska krigsfångar skulle släppas fria under överskådlig tid. Så är dock inte fallet, eftersom vissa sådana fångar hade börjat släppas redan 1947, ja enstaka redan 1946.

Slutligen bör vi vara medvetna om att det med åren skulle blivit allt svårare att hemlighålla Raoul

Wallenberg's fortsatta fängslande; i viss mån sedan den svensk-sovjetiska kommunikén publicerats 1956 men i långt högre grad från 1988, då sovjetiska resp ryska massmedia behandlat frågan ingående och Sovjetunionen genomgår omvälvande förändringar.

- Avslutande resonemang.

På detta stadium kan det vara lämpligt att försöka sig på ett mer sammanhängande avslutande resonemang om hur det kan ha gått till, med beaktande av centrala politiska aspekter. Två huvudhypoteser berörs. Den första går ut på att Raoul Wallenberg avled i juli 1947 och att det i så fall med största sannolikhet inte rörde sig om en naturlig död. Den andra är att han "gömdes undan" eller isolerades någonstans, där han inte utan vidare skulle komma i kontakt med andra fångar. Eftersom vi inte har tillgång till något avgörande dokument eller beslut kan inte en tredje hypotes helt uteslutas: att Raoul Wallenberg sändes vidare till läger/fängelse som inte innebar full isolering. Logiskt sett förefaller detta osannolikt, men å andra sidan finns rätt många vittnesmål. Resonemangen nedan kan sägas hålla såväl för den första som den andra hypotesen, medan det för den tredje hypotesen blir svårare att konstruera logiska överväganden.

Vår utgångspunkt är att Stalin gav order om eller allra minst sitt samtycke till Raoul Wallenberg's arrestering. Detta innebär att hans underlydande på egen hand knappast kan ha vågat fatta beslut eller vidta åtgärder som avgjorde Raoul Wallenberg's öde. De ursprungliga skälen för att arrestera Raoul Wallenberg har redovisats i föregående kapitel. Stalins beslut behöver heller inte ha baserats på så mångfasetterade eller djuplodande analyser som förts fram i denna redovisnings hypoteser. Det behöver inte ha varit så att dessa skäl stått sig hela tiden; tvärtom kan de ha förändrats. I början av Raoul Wallenberg:s fängelsevistelse, i samband med förhören våren 1945 tycks det mycket vara spionerianklagelserna som dominerar, även om Raoul Wallenberg här inte förefaller stå mer i blickpunkten än flera andra vid den svenska legationen annat än i så måtto att han ensam(förutom Thomsen) förs till Moskva. Senare blir det alltmer tydligt att Stalin, eller åtminstone den sovjetiska ledningen, har särskilda syften med att kvarhålla den svenske diplomaten. Han förhörs ju

svårare för honom själv att helt frita sig och dessutom hade det försvagat hans egen position i den pågående maktkampen, eftersom det i praktiken inneburit att han givit sitt stöd till avstaliniseringen. Marken gungade redan under hans fötter. Att Molotov skulle haft intresse av att på något sätt erkänna för svenskarna att han själv inte kan man utesluta. Chrusjtjov kanske förstod hur det egentligen hade gått till men kan ha ansett att det svar som så småningom gavs bättre överensstämde med Sovjetunionens intressen. Att skylla på Abakumov låg i alla ledares intresse; att också utpekä Berija hade i allt för hög grad riskerat att implicera den själva. Chrusjtjov var nog ännu inte beredd att sätta både Molotov och Bulganin på de anklagades bänk i en sådan fråga som Raoul Wallenberg-ärendet. I utförningen av det slutliga svaret deltog förutom Molotov, Bulganin, Sjepilov och Serov.

Det var sannolikt också 1956 som de avgörande dokumenten i KGB samt Abakumovs brev till Molotov undantogs. MID:s arkiv i övrigt klarade sig dock av någon anledning från utrensning. Dokumenten lär kanske inte ansågs tillräckligt graverande, eller så fick inte Molotov möjlighet att i tid, dvs före sin avgång under sommaren, ta sig an denna fråga.

Även om föregående resonemang kan förefalla övertygande går det inte att likställa med fullständig bevisning. En definitiv slutsats kräver bevis bortom varje rimligt tvivel, dvs. att de utestående frågorna besvaras. Möjligheten att Raoul Wallenberg i stället för att avrättas (eller avled på annat sätt) effektivt gömdes undan kan inte, i alla fall inte ännu, avfärdas. Även om vi vet att Stalin hade fått, om ens några, moraliska skrupler skulle ett beslut att avrätta ett neutralt lands diplomat ändå ha varit exceptionellt. Det kunde därför ha sett sig enklare att placera honom i isolering.

Den fråga man då måste ställa sig är om det inte hade varit möjligt för sovjetledningen 1956-57 att i så fall erkänna detta och, om Raoul Wallenberg ännu varit i livet, frige honom? Om detta kan man bara spekulera, särskilt som Molotov i april i sin rapport till centralkommitténs presidium skriver att han "finner det ändamålsenligt att informera svenskarna om Wallenbergs öde".

svårare för honom själv att helt frita sig om dessutom hade det försvagat hans egen position i den pågående maktkampen, eftersom det i praktiken inneburit att han givit sitt stöd till avstaliniseringen. Marken gungade redan under hans fötter. Att Molotov skulle haft intresse av att på något sätt erkänna för svenskarna att han själv ljugit kan man utesluta. Chrusjtjov kanske förstod hur det egentligen hade gått till men kan ha ansett att det svar som så småningom gavs bättre överensstämde med Sovjetunionens intressen. Att skylla på Abakumov låg i alla ledares intresse; att också utpeka Berija hade i allt för hög grad riskerat att implicera dem själva. Chrusjtjov var nog ännu inte beredd att sätta både Molotov och Bulganin på de anklagades bänk i en sådan fråga som Raoul Wallenberg-ärendet. I utformningen av det slutliga svaret deltog följande, förutom Molotov, Bulganin, Sjepilov och Serov.

Det var sannolikt också 1956 som de avgörande dokumenten i KGB samt Abakumovs brev till Molotov undanröjdes. MID:s arkiv i övrigt kladade sig dock av någon anledning från utrensning. Dokumenten där kanske inte ansågs tillräckligt graverande, eller så fick inte Molotov möjlighet att i tid, dvs före sin avgång under sommaren, ta sig an denna fråga.

Även om föregående resonemang kan förefalla övertygande går det inte att likställa med fullständig bevisning. En definitiv slutsats kräver bevis bortom varje rimligt tvivel, dvs. att de utestående frågorna besvaras. Möjligheten att Raoul Wallenberg i stället för att avrättas (eller avled på annat sätt) effektivt gömdes undan kan inte, i alla fall inte ännu, avfärdas. Även om vi vet att Stalin hade få, om ens några, moraliska skrupler skulle ett beslut att avrätta ett neutralt lands diplomat ändå ha varit exceptionellt. Det kunde därför ha tett sig enklare att placera honom i isolering.

Den fråga man då måste ställa sig är om det inte hade varit möjligt för sovjetledningen 1956-57 att i så fall erkänna detta och, om Raoul Wallenberg ännu varit i livet, frige honom? Om detta kan man bara spekulera särskilt som Molotov i april i sin rapport till centralkommitténs presidium skriver att han "finner det ändamålsenligt att informera svenskarna om Wallenbergs öde".

Det tredje alternativet, nämligen att Raoul Wallenberg verkligen skulle ha vistats i läger och fängelser där han kom i kontakt med andra utländska fångar (och där av vittnesmålen) kan inte helt avskrivs så länge slutliga bevis om något annat öde inte föreligger.

XII. VITTNESMÅL AVSEENDE TIDEN EFTER JULI 1947.

-Undersökningsmetodik.

En stor del av arbetet i den rysk-svenska arbetsgruppen har gått ut på att följa upp vittnesmål avseende tiden efter det av Sovjetunionen officiellt uppgivna dödsdatumet. Inom utrikesdepartementet har under de senaste 50 åren samlats över 25.000 sidor arkivmaterial och ett kartotek med över 3.000 namn på personer och orter av intresse. En stor del av dokumentationen utgörs av uppteckningar av vittnesmål av personer, som återvänt från fångenskap i Sovjetunionen. Intervjuer med hemvändande fångar har gjorts av tjänstemän från utrikesdepartementet, ofta i nära samarbete med svenska säkerhetspolisen.

Det är givet att resurser ej funnits att nu på plats i Ryssland i detalj utreda alla de vittnesmål som upptagits under årens lopp. Vittnesmålen är ju mer eller mindre utförliga och trovärdiga. Många vittnen - och detta gäller inte bara för tiden efter 1947 - har redan tidigare visat sig vara skojare eller mytomaner, vilkas vittnesmål varit utan värde. Därutöver har ett urval gjorts av de vittnesmål som bedömts ha något mer substans och trovärdighet än genomsnittet. Dessa har sammanställts och överlämnats till den ryska sidan i arbetsgruppen (se mera härom nedan). De centrala ryska myndigheterna i Moskva, framför allt MVD, har riktat skivelser till alla lokala och regionala arkiv och fängelser med begäran om verifiering. Denna procedur har upprepats ett par gånger och framförallt inneburit kontroll av registerkortskartotek resp. person- och fängelseakter för de fångar som avgivit vittnesmålen. Ännu har i detta material inte något spår av Raoul Wallenberg avseende tiden efter juli 1947 påträffats.

Det hade kanske ytterligare stärkt förtroendet för rapporten om den svenska och ryska sidan gemensamt kunnat gå igenom alla kartotek och arkiv i de

- Polacken Boguslaw Baj uppsökte ambassaden i Warszawa 1988 och 1992 och avlämnade då vittnesmål. Senare har upplysningar även erhållits från dennes polska medfångar, Jerzy Cichocki och Josef Kowalski. Boguslaw Baj kämpade fram till juli 1944 i den polska underjordiska hemarmén och greps i januari 1945 av det sovjetiska militära kontraspionaget. Han förflyttades mellan olika läger och fängelser, bl.a. Lubjanka, och hamnade slutligen i Tasjkent, varefter han 1949 fördes till Bratsk, där fångarna byggde en bro över Angara. En dag (1950) hade en fångtransport med 160 fångar anlänt till lägret. Baj talade med en man som hade varit i Lubjanka och som kunde ge upplysningar om den polske generalen Okulitski, vilken fått en andra rättegång och dömts till döden (denna information var i övrigt inte känd). Enligt Baj skulle Raoul Wallenberg i Budapest ha inbjudits att samtala med general Semov(...). Emellertid hade han aldrig fått träffa honom utan arresterats som misstänkt för spionage. Han skulle därefter ha förts till Kiev och senare till Leningrad och fängelset Kresta m.fl. År 1947 skulle han ha överförs till Lubjanka, där han dömdes till 25 års tvångsarbete i läger med specialregim. Han hade sänds till Tasjkent 1949 men redan efter ett par veckor kommit till Bratsk. I juni eller juli 1950 (1951 enligt Cichocki) samlade man ihop 300 fångar för transport till Magadan. I denna ingick bl.a. Raoul Wallenberg och Kowalski. De reste i samma vagn till Wainobukten där Wallenberg insjuknade och togs in på fängelsesjukhuset. Kowalski åkte till Magadan och återvände till Polen 1956. Baj och Kowalski träffades åter 1989 på ett möte för soldater från den polska hemarmén.

Vi sa vittnesmål, inte minst de ovannämnda polska, kan fortfarande behöva vissa efterforskningar. Detta gäller även möjligheten att Raoul Wallenberg kan ha placerats på en sluten psykiatrisk institution. Det ligger nästan i sakens natur att det i avsaknad av hållfasta bevis om Raoul Wallenbergs öde är mycket svårt att sätta punkt för sådan undersökningar.

XIII. AVSLUTANDE RESONEMANG.

→ Det återstår alltså att se om något av vittnesmålen från tiden efter 1947 kan bekräftas, dokumentärt eller på annat sätt. Om detta inte visar sig möjligt, vad kan det bero på (förutom rent lögnaktiga vittnesmål)?

För det första var Raoul Wallenberg känd och diskuterades bland vissa utländska fångar under 50-talet, vilket kan ha givit upphov till andrahandsuppgifter, vissa av dem förvrängda. Särskilt känd blev Raoul Wallenberg när kommunikén från Erlanders besök 1956 publicerade i Pravda och Izvestija och anslogs i alla läger och fängelser. För det andra kan Raoul Wallenberg ha förväxlats med andra svenskar (eller personer av svensk nationalitet från Finland eller Estland) eller, när det gäller Vladimir, medarbetaren vid svenska legationen i Budapest, Grossheim-Krisko. För det tredje har det kunnat konstateras att det fanns andra fångar vid namn Wallenberg i Gulagsystemet - t ex en Rudolf Wallenberg som avled i Vorkuta. För det fjärde är det känt att berömda ryska fångar också uppgavs ha siktats än här, än där, trots att de avrättats; detta gäller t ex författaren Osip Mandelsjtam. Uppgifterna kan ha varit baserade på rykten eller legender men kan också ha utgjort led i KGB:s desinformationsverksamhet.

XIV. HUR KOMMER RAPPORTEN ATT FÖLJAS UPP?

Att arbetsgruppen inte har velat beteckna denna rekognosering som en slutrapport beror på avsaknaden av säkra, hållbara bevis för Raoul Wallenberg:s ide.

Detta betyder i sin tur att man måste hålla dörren öppen för nya fynd i arkiven eller nya uppgifter som kan framkomma på annat sätt. Uppgifter som ännu inte utretts fullständigt (se förteckning i kap. XV) liksom nya uppgifter med viss tyngd kommer alltså att behöva granskas. Detta kan ske utan att den rysk-svenska arbetsgruppen som sådan behöver fortsätta att verka. Såväl den svenska som den ryska sidan har åtagit sig att även framgent följa upp viktiga spår samt att i rimlig utsträckning bistå dem som närmare vill granska sådana ytterligare. Som ett exempel härpå kan nämnas de mycket tidsödande undersökningar av det politiska missbruket av psykiatri och förekomsten av politiska fångar, även utlänningar, vid psykiatriska kliniker, som genomförs av den ryske presidentens kommission för rehabilitering av repressionens offer. Undersökningarna vid vissa psykiatriska kliniker, inte minst den i Kazan, från vilken det finns ett vittnesmål om Raoul Wallenberg, kan därför ske i samverkan med denna kommission. Vidare kan, i lämpliga former, och under samverkan med ryska experter, Ivanovofängelset och

7/9

lägren i Vorkuta behöva undersökas ytterligare. Kompletterande efterforskningar av omständigheterna kring dokumentförstöring måste också anses vara en angelägen uppgift.

2
Här bör med tillfredsställelse noteras att den kanadensiska regeringen, genom utnämningen av en särskild representant i form av David Matas är villig att bistå i fortsatta efterforskningar. Också Israels regering har utnämnt en särskild representant, ambassadör Dov Shmorak, som är beredd att medverka i sådana.

Förutom att de uppgifter som ovannämnts bör genomföras är det arbetsgruppens uppfattning att en internationell konferens eller seminarium bör sammankallas gemensamt av den svenska respektive ryska sidan för att på basis av denna rapport och all tillgänglig dokumentation diskutera ytterligare möjliga uppföljningsåtgärder.

Det är också en stark förhoppning att publiceringen av denna redovisning skall kunna stimulera till ytterligare uppslag eller fynd, inte minst i de ryska arkiven. Även efterforskningar i andra länders arkiv kan generera uppgifter som behöver följas upp i Ryssland.

XV. UTESTÅENDE, ICKE BESVARADE FRÅGOR.

Såsom framgått av redovisningen ovan finns ett stort antal frågor som arbetsgruppen inte lyckats besvara, eftersom tillräckligt underlag ej kunnat presenteras från rysk sida. Resonemangen har ju i hög grad grundats på hypoteser. För att underlätta fortsatta ansträngningar anges nedan de frågor som det vore önskvärt att få svar på.

1. Vem fattade beslutet att Raoul Wallenberg skulle arresteras och föras till Moskva och exakt när togs detta beslut? Var det Stalin personligen som vi har utgått ifrån? Varför arresterades ingen annan av de svenska Budapestdiplomaterna?
2. Vilka motiv föranledde detta beslut och Raoul Wallenberg:s kvarhållande i fängelse? Förändrades motiven över tiden? Varför ägnas Raoul Wallenberg lite uppmärksamhet i förhören med G. S. Shein-Krisko och i de andra Smersjdokumenterna?

UD/EI/ESEK/ambr Lage Olson/eb

Ärende		Datum	
Re. Raoul Wallenberg-ärendet		1997-02-04	
		Avd	Grupp
		p	2
		Mål	
		Eu I	

Adress

Ambassaden Kiev

Text

Re. Raoul Wallenberg-ärendet

För ambassadören från Lage Olson, EI-ESEK

Ambassaden ombads efterforska en person vid namn
 SJIRJAGIN från Charkovs Oblast. Denne uppges ha skrivit
 ett brev om RW till MID i samband med att statsminister
 Erlander besökte Moskva 1956. SHIRJAGIN omnämns i ett
 brev från GRIBANOV i MID till GRIBANOV i KGB. SHIRJAGINS
 brev har tyvärr ej kunnat återfinnas.

i Mi De arkiv?

Ett besök hos chefen för säkerhetstjänsten, som f n heter
 RADTJENKO, kunde kanske vara givande och även ge
 tillfälle till samtal om annat, tillägger Martin Hallqvist.

Cabinet

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS

TELEFAX

Stockholm 3 February 1997

Prof. Marvin W Makinen
Department of Biochemistry &
Molecular Biology
The University of Chicago
USA

773 7020X

Ronald Wallenberg
- after lunch i
forgot i Vladimir
ah

Dear Marvin,

Thank you for letter January 24 with estimate of costs. As I said we can contribute USD 5000. In this should be included air tickets for Guy and also Susanna Berger.

Guy says that you normally get money from New York for participation, and advises that you again try there since 5000 obviously is not enough!

I suggest that you talk directly with Guy about this, how much he and Ms Berger would need out of the 5000!

Best regards,

Martin Hallqvist
Martin Hallqvist

cc. Guy von Dardel / exp. 970203

4122 7531619

UTRIKESDEPARTEMENTET

35/005
PROMEMORIA

1997-02-04

Enheten för dokumentation
Daniel Backman
Telefon 08 - 405 55 02

P 2 EuI
(A 9 G)

Delges:

Chef DOK ✓
Backman DOK-ARK ✓
Hallqvist EC ✓
Olsson E/ESEK ✓

Exp. 4/2-97.

a.a. *af*

Besök av Wallenbergforskare. Frågor och svar

Inför sitt besök i departementets arkiv den 16-20 januari för arkivforskning i Raoul Wallenberg-ärendet överlämnade Guy von Dardel, Susanne Berger och en kanadensisk mansperson en lista med 26 frågor. Hårtill kom allsköns muntliga föredragningar. Listan tillsammans med sammanfattningar av svaren på de skriftliga frågorna och på de tre mest väsentliga av de muntligt framförda bifogas.

Sven Johansson
Sven Johansson

1. Heretofore classified material in the Swedish Foreign Ministry Archive; approximately 1300 pages. a) 1941-49, about 50 pages, 2) 1950-1969, 800-400 pages; 1970-present?

2. Files on RW with the Swedish Secret Police (SAEPO)

3. Index/Overview of files classified by SAEPO's State Security Board and the Security Board of the Military Command concerning the timeperiod between 1945-1969.

4. Materials concerning the issuing of a Kabinettspass to RW. Copies of all types of passports for all years issued to him; What were the rules and regulations of the FONOFF governing the application for and issuing of such a document? Were fingerprints a requirement? Were Kabinettspasses issued in the time from 1940-1944 for the following persons: Lennart Larsson, b) Markus Wallenberg, c) Jacob Wallenberg, d) Ralf Carlssendorf, e) Seth Brinck, f) Tore Groenwall, g) Tage Groenwall?

5. Files and interview reports of the Swedish Red Cross with returning German and Austrian prisoners of war, interviews with Swedish officials Johansson, Weichmann, Loranzon, et al. Formerly available at Swedish Red Cross Offices, Stockholm, but loaned in the mid 1960's to the Foreign Ministry in preparation of the White Paper (Erlender).

6. Materials concerning the Swedish Signal Plan, i.e. Captain Ternberg and the contacts between the Swedish Intelligence Services and the Swedish Legation, Budapest, i.e. Files of the Swedish Defense Staff, Military Intelligence, Signal Intelligence, C-Byron, etc.

7. Full account of telegram/dispatch traffic between Swedish Legation, Budapest and Stockholm FONOFF, coded and uncoded, all departments, 1943-44.

8. Records of the Swedish Legation, Budapest Commercial Section, 1940-1945; List of Personnel, Registry of companies and individuals doing business in Hungary; Patent- and Licensing agreements; Records of transfer of goods and services.

9. Records of the B-Department, Swedish Legation, Budapest; method and records of communications with the Soviet Union and other countries; Records of actions taken on behalf of other powers, such as Russia and Argentina; List of individuals to whom Swedish Protective Passes, Provisional Passports or Argentinian passports were issued.

10. Materials concerning ransom negotiations for kidnapper TUNGSKA director Leopold Meschner (Budapest) Records in Hyde Park unequivocally identify RW as the man conducting the ransom negotiations. Others involved in the discussions: George Murnane (GE); John Pehle (WGS); Bohemann (Swed FONC F).

11. All files and materials relating to Max von? Engestroom, including discussions between the U.S. State Department and Count Bonds in 1947, concerning US payments to Engestroom in Budapest

20 64 01

12. Materials on the official visit of a Soviet Trade Delegation to Stockholm in October 1944. What was the purpose of the visit? Members of the Soviet Delegation? Swedish participants? Schedule/Meetings?

13. Any documents indicating a visit by Dekanosov in 1943/44 to Stockholm; Any materials concerning Schellenberg's contacts in Stockholm in 1943? (Entries with the Swedish Secret Police?)

14. Official reports to the FOMERF by the following individuals after their return to Stockholm in 1945: 1) Danielsson, 2) Anger, 3) Scaderblom, 4) Berg, 5) Ekmark, 6) Carlsson

15. Papers of R. Schlimann

16. Complete lists of instructions provided to RW by: a) Iver Olson, b) WPR, c) Swedish Foreign Office; Complete list of contact names and addresses.

17. Full documentation on RW's 1944 visa applications for Germany and Hungary; Filed by whom, when and where?

18. Transcripts of all interrogations by the Russians with Grossheim-Krisko. How many are available?

19. Briefings, recommendations, inquiries between Swedish Foreign Office and outside agencies, 1944-1996; Requests/correspondence with various branches of the government like the Office of the Prime Minister, the Cabinet with the Swedish Intelligence Services and Foreign governments.

20. Cabinet session protocols, 1944-70. Remain to a large extent in the Foreign Office; 1954

21. British SIS/SOE files: Has the Swedish government made an official request to the British government for access to the files which remain classified in the RW case? If not, why not? After consultations with experts it has become clear that while some of the relevant material may have been lost or destroyed there remains a great deal of relevant documentation, particularly for the period of 1944-47.

22. Letter of April 3, 1980 from the Swedish Embassy, Bonn to the Foreign Office: John Wigstrand to Lars-Ake Nilsson, re. Lazar Berger

23. Files of the German Legation, Stockholm, 1940-45; Files of the Swedish Embassy, Berlin, 1940-45 (= 4P 21 Cu)

24. 1952 reports on testimony of witnesses: L. Berglund and Gustav

25. Files concerning contacts of Swedish official Sverker Aström with Finnish diplomats concerning Soviet offer of informal discussion, 1953-57. (See recently released materials of the Finnish Secret Police)

26. Files of the Swedish Embassy, Moscow 1945-1968

1. Det är såväl omöjligt som meningslöst att kontrollera uppgivet sidantal, men antalet opublicerade dokument har angetts belöpa sig till ca. 10 % av dossieren P 2 EuI:s innehåll. Klart är, att de opublicerade dokumenten inte ger nya uppgifter om RW:s öde och spaningarna efter honom. En ny utvärdering av P 2 EuI i avsikt att åtminstone kraftigt söka reducera antalet opublicerade dokument lär vara under övervägande.

2-3. Frågor för RPS, fråga 3 dessutom till Högkvarteret och Krigsarkivet.

4. Fingeravtryck avkrävdes inte vid utfärdande av diplomat- och tjänstepass. Kortregistren (till "Höga P") i departementets arkiv hänvisar till uppslag på P 90 F angående en Calissendorf, Seth Brinck och Tage Grönwall, varför frågor om utfärdande av pass för dessa personer varit föremål för handläggning i departementet. P 90 F förvaras på Riksarkivet. Kopior av de båda pass Utrikesdepartementet utfärdade för RW, kabinettspasset 1941 och diplomatpasset 1944, är anslutna som bilagor till två PM 1997-01-03. Av det ena av dessa torde anledningen till RW:s kabinettspass framgå.

5. Utrikesdepartementets arkiv förvarar inga handlingar ur RK:s arkiv. Eventuellt inlånade handlingar i samband med 1965 års vitbok kan handläggande enhet e.ö. ha överlämnat till RA istället för att återställa dem till RK. Båda instanserna får tillfrågas. Intervjuerna med från Sovjetunionen på 50-talet repatrierade tyska och österrikiska krigsfångar utfördes av Utrikesdepartementet. Härför anlätades UM eller särskilt utsänd personal från departementet (bl.a. Lorensen) och statspolisen. Uppteckningarna återfinns på P 2 EuI. Alla av reell relevans för RW:s öde är publicerade. Att RK utfört intervjuer av detta slag är obekant.

6. Frågor för Krigsarkivet och FRA. Departementets arkiv har ingenting om signalspaning, C-byrån, kapten Ternberg etc.

7. Korrespondensen UD-Budapestlegationen 1944-1945 framgår av departementets diaries, som RA förvarar.

8-9. Budapest-legationens och dess B-avdelnings arkiv förstördes helt eller försvann 1945. Departementets och centrala B-avdelningens i Stockholm motsvarande dossierer, vilka samtliga förvaras i RA, ersätter i allmänna övergripande ämnen men inte alltid i t.ex. personrelaterade ärenden.

10. Korrespondens (2 handlingar) med USA:s Stockholms-legation om Ascher 1945 har påträffats i P 2 EuI och utlämnats. Den ingår inte bland de publicerade dokumenten. Korten till P 2 EuI refererar endast till denna korrespondens. Det finns ingen kortanteckning om

Ascher i R-kartoteket. Eventuella mellanhavanden i ärendet 1961 med Boheman mfl agerande kan efterforskas i diarierna UD- A Washington. Namnen Pehle och Murnane förekommer inte i registren.

11. Uppgifter om Engeström förekommer på spridda ställen i P 2 EuI enligt i kopia bifogat kartotekskort. Statspolisens (publicerade) PM 1960 ger en samlad bild. SÄPO kan tillfrågas angående akt. Flera anteckningar om Engeström finns i R-kartoteket men de kan inte sättas i samband med vad 1947 förevarit.

12. Material om den sovjetiska handelsdelegationen 1944 får efterforskas på HP 64 Er, som RA förvarar.

13. Dokumentation om Dekanosovs Stockholmsbesök 1943-1944 får efterforskas på HP 1 Er, om Schellenbergs verksamhet på HP 1 Ct m.fl. Diarierna bör lämpligen konsulteras först (RA). Schellenbergs kontakter med svenska säkerhetstjänsten finns förvisso inte dokumenterade i UD:s dossierer utan frågor får ställas till SÄPO.

14. Efter återkomsten till Sverige redogjorde Danielsson, Anger och Berg samt dessutom Bauer och von Mezey på departementets anmodan i april/maj 1945 i PM-form för sina upplevelser under slutstriden i Budapest (på P 2 Eu). Det är den "officiella" dokumentationen om dessa händelser. Den har utlämnats vid åtskilliga tillfällen och nu än en gång till Guy von Dardel & Co. Ekmark och Carlsson synes inte ha avgivit motsvarande redogörelser. En eventuell slutrapport från Danielsson torde ha karaktär av politisk sammanfattning och får sökas på HP 1 Eu. Söderbloms slutrapport från Moskva finns på HP 1 Er. Båda dessa dossierer är i RA:s förvar.

15. Departementsarkivet mottog på sin tid en kartong handlingar som tillhört Rolf Sohlman. De gäller handelsavtalsfrågor och Kullagerfrågan 1943-1944. Samlingen överlämnades till RA 1981.

16. Inga instruktioner till RW från Olsen, WRB eller Utrikesdepartementet har påträffats i departementets dossierer trots upprepade vidlyftiga sökningar. Jfr PM 1997-01-03.

17. RW:s tyska och ungerska viseringar framgår av stämplarna i hans båda pass samt av korrespondensen på departementets dossier P 89 P (i RA:s förvar) och Berlin-legationens motsvarande dossier. Kopior av denna korrespondens ävensom av passen är anslutna som bilagor till PM 1997-01-13. (jfr svar fråga 4)

18. Sovjetiska förhørsprotokoll med Grossheim-Krysko (alias Tomson m.m.) ingår i det från rysk sida överlämnade RW-materialet och har företetts för G. von Dardel & Co.

19. En något yvig och oprecis fråga, som inte nöjaktigt konkretiserades. Avser uppenbarligen all korrespondens i RW-ärendet 1944-1996, dels departementets med allehanda instanser, dels mellan svenska regeringen, säkerhetstjänsten och utländska regeringar. Handlingar, inkomna till eller upprättade av Utrikesdepartementet återfinns givetvis på P 2 EUI, publicerade eller inte. I övrigt hänvisas till RA, FK, SB och SÄPO.

20. Gäller Utrikesnämndens protokoll. Von Dardel & Co. fick studera protokollen 1954-1956 (och beställde kopior av samtliga sidor!). Protokollen för tiden före 1954 är i RA:s förvar.

21. Beträffande frågan om eventuella officiella svenska framställningar angående RW till brittiska myndigheter hänvisades till EC-enheten. Handlingar härom får sökas på P 2 EUI. Det finns inga spår av att några handlingar förekommit eller förstörts. Framställning från RW-forskarna till FO, London rekommenderas. Departementet har på senare år fått uppgifter om brittiska arkivhandlingar i RW-ärendet.

22. Något handbrev Wingstrand-Nilsson daterat 3 april 1980 har inte påträffats, däremot ett inkommet detta datum. Detta handlar emellertid inte om någon Lazar Berger, men namnet förekommer i kortregistret till P 2 EUI. Förnamnet skrivs omväxlande Lazar och Leon. Berger hade varit Vladimirfånge och avgav vittnesmål 15 januari 1980 på ambassaden i Bukarest. Han tillhörde de fångar, vars sovjetiska akter man från svensk sida särskilt ville ha tillgång till 1990.

23. RW-forskarna fick bese Berlin-legationens diariér med utgångspunkt från vilka de beställde fram ett antal dossierer. Handlingar från tyska Stockholmslegationen kopierades i Tyskland 1948 av en svensk arkivdelegation. Kopiorna återfinns numera i RA. RW-forskarna avsåg emellertid en samling handlingar som den tyska personalen inte skulle ha hunnit förstöra vid legationens stängning i maj 1945 och som kommit i svenska händer. De stödde sig härvid på pressuppgifter. Sakläget kan undersökas i P 53 Ct/allm (nyligen överlämnad till RA). Förekomsten av denna samling, som RW-forskarna utgick från fortfarande skulle befinna sig hos "polisen" är ytterst osannolik och borde ha varit allmänt bekant för initierade. Pressuppgifter har några gånger förekommit om "hemliga UD-handlingar på soptipp" etc, men materialet har visat sig vara harmlöst, helt öppet rutinartat stencilmaterial, trycksaker o.d.

24. Frågan var ej avsedd för UD

25. Åter en tämligen dunkel fråga. Enligt RW-forskarna skulle uppgifter om kontakter mellan Sverker Åström och finska diplomater angående ett sovjetiskt erbjudande 1956-1957 förekomma i material som nyligen släppts av den finska hemliga polisen och vara återgivna i ett verk av en finsk forskare. I första hand måste

denne forskare och hans bok namnges och det publicerade finska materialet studeras, innan vidare rechercher är meningsfulla. P 2 EuI är mycket omfattande för åren 1956-57 och vid en snabbgenomgång har inte någon dokumentation i saken kunnat identifieras.

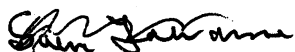
26. RW-forskarna gavs tillfälle besiktiga Moskva-legationens diariumer och beställde fram dossierer med ledning av noteringarna i dem.

Muntligt upptog Guy von Dardel & Co. ytterligare några frågor, väsentligen följande tre:

1. "Personalavdelningens arkiv", varom de upplystes, att detta i huvudsak är identiskt med dossiererna P 1-29 och att handlingar utanför dossiersystemet från "Personalbyrån" med föregångare och efterföljare för tiden fram till 1953 finns på RA och är förtecknat under UD "Avdelnings- och byråarkiv". Härtill kommer kassaverifikationerna 1944-1945 (också i RA). Av "personalbyråns" äldre serier är endast "Avräkningsböcker för löner" kvar i departementets förvar för här aktuell tid. Denna serie, vilken jämte främst dossiererna P 1, P 11, P 21 I och P 24 S samt matriklarna låg till grund för personalredovisningen, handläggning av löne- och pensionsfrågor m.m., har tidigare utan resultat genomförts efter uppgifter om RW. Som nämnts (PM 1997-01-03) förekommer inga RW-ärenden på de personalredovisande dossiererna. Något matrikelkort på RW har inte påträffats. Det existerar faktiskt en P 23 Wallenberg, Raoul-dossier. Den består av en enda handling, en redovisning från legationen i Berlin angående utlägg för biljettkostnader i juli 1944 (under nedresan till Budapest), men den handlingen är felklassificerad. Korrekt dossier 1944 skulle ha varit P 21 D eller P 29 E. Kassaverifikationerna har genomförts förut, kan självfallet genomföras igen av intresserade men torde näppeligen i varje fall inte ha uppgifter av natur att kasta ljus över RW:s öde. Merparten material från "personalbyrån" hanterades som arbetspapper och underlag, tillfördes inte arkivet utan utgallrades successivt av handläggarna .

2. "Finska spåret" 1956. Frågan torde ha ett svårbestämbart samband med fråga 25. RW-forskarna gav ett antal sidhänvisningar men var dessa sidor hör hemma blev inte klargjort. I den finske forskarens bok? I det finska aktmaterialet? Troligen det senare, eftersom sidornas nummer är mellan 488 och 1509. Det finns ingen sekundär från P 2 EuI framtagna kopiesamling "Finska spåret". För år 1956 åsyftas antagligen Pelkonen-ärendet (kopia av kartotekskort bifogas). Angående detta undantogs relativt många handlingar från publicering 1982 men inte uppgifterna om RW utan om omständigheterna kring dessas införskaffande. Frågan om dokumentens tillgänglighet får tas upp i samband med en ny dokumentpublikation. 40 års sekretessgränsen måste iakttagas, men vissa uppgifter i materialet kan falla under bestämmelserna om personsekretess.

3. Uppgiften att Kenne Fant skulle ha överlämnat en samling dokument till Utrikesdepartementet 1987 efter publiceringen av sin bok om RW har inte kunnat styrkas. Någon sådan samling finns inte i departementets arkiv, ingen kan erinra sig den och den är inte nämnd i de handlingar på P 2 EUI, som gäller Fant (bl. a. två PM 87-08-26 och 87-11-19)

Sven Johansson

(E N G E L S T R Ö M ,) bankir . svensk

ENGESTRÖM, Edward M., dr., Malmö, Fridhemsborg

f. 13.8.1899

gift (1921) med ryska, ägare till gods i Ungern

Skr.Imfeld - Lauer
1.7.46 (övers.m.
skr.L-Grafström
5.7.46) (I)

Skr.E.Engeström
8.7.45 (I)

Ch.t.Bern 16.7.46
nr 65 (I)

Ch.fr.Bern 17.7.46
nr 67 (I)

Hodosi Kovacs Geza uppgivit sig sammanträffat
med E. o. W-berg i Winterstoll, Tjeckoslovakien.
E. vore åter i Sverige. W-berg hade transporterats med 4:e sovj.divisionen, vilken då var stationerad i Focsani, Bessarabien.

Förfrågan om E. identisk med av Hodosi angivne
Engelström, samt om E. i så fall kan lämna
uppgifter om W-berg.

E. lär vistas Hotel Bauraulac, Zürich. Sök
höra honom.

E. träffat W-berg sista gång före jul 1944.
Febr.-juni 1945 hade E., Hodosi m.fl. vistats
flertal platser. E. har ej hört talas om W-
berg under fångenskapen. E. hade överlämnat
"Bericht" från Weichmann t. W-bergs familj.
(Lauer informerad m. skr. 22.7.46) SORTO 112 ESSELTE SYSTEM

Statspolisen 30.10.46 (I) Upplysningar rör.E.av von Dardels, vilka misstänker E. för underrättelseverksamhet i Budapest.

Ch.fr.Budapest nr 22 30.11.46 (I) Enligt Hodosi vistades E.samtidigt i fängeläret Banhida.

Ch.t.Budapest nr 22 2.12.46 (I) E. uppgivit, han vistats flera läger tillsammans med Hodosi men ej sett eller hört talas om W-berg

Uppteckning 5.12.51 (IX) /"Mag"/ Svenske medborgaren Edy Engström, som länge vistats i Ungern och f.n. bor i Malmö kan evt ha upplysningar

Statspolisen 26/2 52 (x) Uppgifter av M.Wallin rör.M.Lesch's ifrågasatta anställning hos E. och dennes underrättelseverksamhet.

Engeström (forts.)

PM 10.2.60 XXXIII Samtal med v.Wetschl. v.W. uppger sig under första tiden av sin fångenskap /våren 1945/ vistats med E., och var mycket intresserad erfara om E:s vidare öden.

v.Otter-Lind
23.11.60 XXXIV

AA:s uppgifter om v.Wetschl. v.W. talat om E. AA ifrågasätter ytterligare upplysningar om v.W. inhämtas genom E. (Besk. begär upplysning om E.)

Danielsson-Leifland
17.12.60 XXXIV

Samtal med Tord Heime, kontaktman för v.Wetschl i Malmö. Heime sökt vara v.W. behjälplig med att spåra F. Denne (E.) skulle enl. sin syst. (grev:an v.Luckner) vara i Sydafrika.

Statspolisen
5.12.60 XXXIV

FM ang.Engeström. Misstankarna ang.E:s underrättelseverksamhet. E.hörd i nov.46 i Sthlm och förnekat spionuppdrag och punkt för punkt bemött dylika påståenden. E.gift med ryska, som ägde gods i Ungern, vistats i Ungern och i Paris samt halvår i USA, i Ungern skött jordegendomen samt bedrivit affärsrörelse därvid icke haft något med sv.beskickningen att göra eller med pilkorsrörelsen.

OFFERTATKE SORTO PÅRÅGSS

SORTO 112 Eschke System 822389

Engeström efter ryssarnas ockupation B-pest.
i fångenskap, illegalt lämnat Ungern 11.9.45,
i Prag kontaktat familjen i Sverige genom sv.
besk., illegalt åter till Ungern 12.11-28.12.45,
anlänt t.Sverige 31.12.45. Illegalt i Ungern
återigen febr.-april 1946.

E. uppger sig sett RW två ggr i samband med
anskaffande skyddspass men i övrigt icke haft
något med denne att göra, E. o. RW icke till-
sammans varit fångna hos ryssarna.

E. c:a 1950 ägnat sig åt resebyråörelse, bl.a.
i Paris.

THE FOREIGN SERVICE
OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

AMERICAN LEGATION

Stockholm, October 29, 1945

SECRET

Tit.

2/11

My dear Eric:

I have great pleasure, with reference to previous correspondence and conversations regarding the whereabouts of Mr. Raoul Wallenberg, to advise you that we have received a telegram from the American Minister at Budapest that a Mr. Aschner, a manager of Tungram, wrote his Budapest associate, a Mr. Wohl, on September 16 from Geneva that a Mr. Koloman Lauer of the Bananen Company of Stockholm recently said when visiting Geneva that Raoul Wallenberg is alive and well but that his whereabouts must remain secret.

The American Minister at Budapest has also advised that Mr. Wohl was leaving for Sweden carrying a message from the Hungarian Government to the Royal Swedish Government expressing gratitude for Mr. Wallenberg's humanitarian work during the occupation. It may be added that friends of Mr. Wallenberg at Budapest have petitioned the Hungarian Government to authorize the erection of a monument and the naming of a street for Wallenberg.

With warm personal regards and every good wish,
I am

Sincerely yours,

Chris

C. M. Ravndal

Envoyé Eric von Post,
Royal Ministry of Foreign Affairs,
Stockholm.

PELKONEN, Eino Olavi (översättare vid
f. 1922 (17.8.) skogsvårdestyr.)
mörk, c:a 173-175 cm, ovallt ansikte
(Halva ansiktet vanställt av ärr)

Linne H-fors

Tillfångatagen 1944 (juni)

I namngiven i
vitboken av
Hille, Voss,
Huber, Hofstetter
Starke,

Frigiven 1955

Hörd (genom finska pol.) sept. 55, mars 56

Fängläger: (Lubl.) jan. 45; Suchanovko

Lef. (cell 105 med (Krafft o. Langfelder; 10.4.-15.5.45)

" " med Krafft o. Stahel (apr. 46-juli 47)

But. (22.1.-13.4.46; 16.8.-5.9.47; 1.4.50-2.5.51) 157/

Vladimir (2.5.51-21.7.55) 110.111

Jarring-Kumlin
15.5.54 XVII

Förteckning över Vladimir-fångar.

Hilles "berättelse"
16.8.54 (Hilles
spec.doss.)

Hille
med P. i Lef. cell 105, 27.7.47

1948
Hille suttit i cell 92, Lef. 1.2.-17.2./med
Pelkonen. P. talat dålig ryska, ingen tyska, visste
litet om Langfelder. När Pelkonen vistades med
Langfelder i cell 105 i Lef. var även Krafft
i samma cell, och vad P. visste om L-r hade han
huvudsakligen genom Kraft. P. erfor av Kraft, att
denne o. L-r vistats i cell 105 till dec. 45.
Pelkonen, Stahel o. Kraft vistades tillsammans i
cell 105 i Lef apr. 46-27.7.47.

Hille även suttit med Pelkonen och SORTO 112 EUSLYE SYSTEM

EFTERTRYCK SORTO FÖRBJUDS

Hofstetter i Vladimir (1953)

Kumlin-Jarring
12.5.55 XX

Samtal med W.Schmid. S.uppgav att en av Hilles medfångar i Vladimir var en finne med stort ärr i ansiktet.

Uppteckning 19.9.55

XXI *for "Sane" = p. 10*
19.9.55 Pelkonens berättelse. P.i Lef.maj 1945 under 16 da ar delat cell med Langfelder (som P.angav som engelsk jude) L.hade berättat för P. om W-berg. I apr.46 hade B. i samma cell suttit med Krafft o.Stahel (Krafft tidigare suttit i cellen med L-r.) P.hade genom Hofstetter hört att Loida delat cell med W-berg i Lublj.(våren 1945). Aven Hille o.Huber hade för P.berättat om W-berg. P.angav att L-r i sept.47 varit i But.(P.hade ej sett honom men känt igen hans röst och utrustning i bastun.)

Kumlin-Lundberg
17.10.55 XXI

Samtal med Huber. (H.delat cell med Langfelder i Lef. våren 1945). Våren 1951 delade H.cell med Hille o.Pelkonen i But.,vilka båda träffat Langfelder under fångenskapen. Hille o.Pelkonen skulle ha återförts till fångelset från Krasnogorsk på grund av deras kännedom om Langfelder.

Wien 680,17.10.55
XXI

Samtal med Huber. jfr ovan

Wien 715,24.10.55
XXI

Samtal med Huber. jfr ovan

P.M.27.12.55 XXII

Samtal med Adelmann. Namnuppgift Vladimir.

P.M.29.12.55 XXII

Samtal med de Latry, som delat cell med P.o.Adelmann i Vladimir fr. 1950 (cell 76.o.70) Maj 1955 överfördes Pel-

PELKONEN (forts.)

-2-

Hofstetters uppteckn. 31.12.55 XXII. H. av P. hört talas om Langfelder.
Lorentzon-Lundström ang "förhör" av vissa personer: Voss (vad vet V.
23.1.56 XXIII om förhör med Pelkonen, har P. berättat något om
W-berg o. L-r); Krafft (om denne återkommit) o.
Stahel (d:o)

Lundberg-Engzell (H-fors) ang. utsaga från Pelkonen (kompletterande
27.1.56 XXIII uppgifter genom Hilles, Hubers vittnesmål, krono-
gisk uppställning av P:s fängelsevistelser enl.
dessa)

Ch.t.H-fors (nr 1) Fråga P. om W-berg o. L-r gemensamt förts från
31.1.56 XXIII Budapest t. Moskva.

Ch.fr.H-fors (nr 1) Är avsändaren missivet P:s utsaga möjlig kontakt
1.2.56 XXIII med Pelkonen? Bör P:s utsaga skrivas på finska?

Ch.t.H-fors (nr 2) Upptag frågan om P. med utr. ministeriet. I händelse
1.2.56 XXIII negativt svar kommer "Senex" uppsöka besk. P:s
vittnesmål bör avfattas på finska och bestyrkt
översättning till svenska bifogas.

Ch.fr.H-fors (nr 2) Enckell, finska UD, refererat Pelkonens berättelse.
2.2.56 XXIII P. vore psykopat o. mindre vederhäftig. Finska UD
önskar bestämt att inga uppgifter från Finland

EPTENTRYCK SORTO FÖRBJUDES

SORTO 112 EDDLYE SYSTEM

Stärkes utsaga 25.2.56 XXIV. (F. genom Hille eller Grossheim i Tapiola hört att P. delat cell med RW:s chaufför). E. själv delat cell m.F. i Lut. 1946

medtages vid ev. publicering.

Lorentzon-Braunerhielm
2.2.56 XXIII

ang. utsagor från vissa personer: Huber: vilket språk talade H. med Pelkonen? (komplett. uppgifter avseende Voss/Krafft, Hille, Stahel)

Ch. t. H-fors (nr 3)
3.2.56 XXIII

Intyg från P. bör inhämtas under utfästelse P:s namn etc. ej kommer publiceras eller meddelas ryssar jfr ovan. (finska utr. ministeriet krånglar)

Engzell-Lundberg
3.2.56 XXIII

D:o 6.2.56 XXIII

Finska UD går med på att P. höres på nytt (av samme polisman som tidigare) (P. endast finskspråkig.)

Lundberg-Engzell
13.2.56 XXIV

Ängeläget så snart som möjligt söka erhålla P:s utsaga, vilken kommer att behandlas med diskretion. ("Senex" är identisk med polismannen Gabrielsson)

Engzell-Lundberg
16.2.56 XXIV

P. kan anträffas och kommer att höras av finska pol. Besk. söker tillstånd för Petersén att närvara.

Wien 175, 13.3.56 XXIV

Hubers utsaga. Huber talade ryska med Pelkonen.

Engzell-Lundberg
18.3.56 XXIV

Undersökningsprotokoll ("utsaga") för Pelkonen. (Finska UD ej låtit P. underteckna någon utsaga) Jfr ovan. Beskrivning av Langfelder: något mer än 30 år, c:a 165-170 cm, normal ansiktsform, ljus, något rödskiftande, vågigt hår, undersätsig, glasögon med bågar, långt skägg, ljusgrå civilkostym halvkängor, talar flytande tyska, (ana att säga

PELKONEN (forts.)

- 3 -

"sehr intressant"). - Pelkonen förhörts om Langfelder 22.7.47. - Pelkonen i Vladimir delat cell med Hille 20.3.52-17.6.53 och med Hofstetter 15.4.52-17.6.53.

Wien 721,13.11.56
XXVII

Samtal med Sanitzer. S.vären 1954 suttit i cell 73 i corp.III i Vlad. med de Latry,Adelmann och en finne (införd mars 54), vilket länge suttit i ensamcell i corp.II (dålig kondition,svåra huvudskador, sagt sig vara lantbrukare) (S.igenkände namnet Pelkonen)

Wien 168,5.3.57
XXVIII

Samtal med Jancsy. J.1 apr.54 överförts från corp.II till corp.III,cell 67(?) jfr ovan Sanitzer), i vilken vistades Adelmann,Pelkonen,Sanitzer o. Suppinger, de Latry,Döring. P.varit mycket förtrogen betr.tidigare cellkamrater

Lundström-Lorentzon
23.4.57 XXIX

Samtal med Nietz, som aug./sept.55 haft "telefonförbindelse med Pelkonen(Från cell 73,corp.III.

Skr.fr.GK New York
(nr 1) 25.4.57 XXIX

Samtal med Cumish. Namnuppgift (hörsägen) Vlad.

Leifland-Lorentzon
18.5.57 XXIX

Samtal med Starke. I"Suchanek" (Suchanovko) utar

SORTO 112 EGGELTE SYSTEM

för Moskva funnes goda isoleringsmöjligheter. Starke i sjukcell i But. jan-maj 46 träffat Pelkonen, som varit insatt i "Suchanek" - I jan. 55 hade Starke i corp. III i Vladimir haft knackn. förbindelse med Pelkonen.

Leifland-Lorentzon
22.5.57 XXIX

Samtal med de Latry. de Latry i cell 76, corp. III jan 1953 o. delvis 1954. Cellkamrater: Sanitzer, Adelman, Puntigam, Osmak, Kernes, Cismedis, v. Hanstein, Suppinger, Hansen, v. Stritsky o. Pelkonen.

Skr. fr. GK New York
(nr 2) 23.5.57 XXIX

Samtal med Cumish. Cumish uppger sig i cell 45, Vlad., corp. III, (1950/51?) vistats med v. Hinckeldey och "tyske majoren" Pelkonen, samt i cell 47, hösten 1954 ha vistats med Moutner, Pelkonen, Förzgen, Muschke, Bergemann, Vorwerk o. Steinberg.

Wien 403, 17.6.57 XXX

Samtal med Dengg. Dengg i sjukhuset, två trappor upp (cellraden mot rasigårdarna) febr. 1955 (?) delat cell med Pelkonen

Skr. fr. GK New York
(nr 1) 7.2.58 XXXI

Samtal med Schandl. I granncell till Schandl (corp. III, Schandls cell nr 17(?) sutto Bastamov o. Pelkonen (1954/55(?)).

Wien 827, 11.11.58
XXXI

Samtal med Schöggel. (Schöggel uppgivit sig i corp. II i Vladimir delat cell med impopulär homosexuell finne. Denne av beskrivning att döma ej identisk Pelkonen)

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

ang. ersättning för utgifter
för legationssekreteraren
Wallenberg.

Berlin, p.t. Alt Döbern, den 4 oktober 1944.

Nr. 1090.

2 bil. ✓

P 52.

INK. UTRIKES DEP:T		
D. N:o	3	1090
6 OKT. 1944		
AVD.	GR.	NR.
P	23	Wallenberg

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

Härmed får jag vördsamt meddela, att beskickningen för
legationssekreteraren vid B-avdelningen i Budapest ^{R.}Wallenbergs
räkning haft utlägg till ett belopp av riksmark 96;- utgörande
1-2. kostnader för biljetter. Kvitton bifogas härmed.

Jag får anhålla om bemyndigande att ur beskickningens räken-
skaper avföra beloppet.

ä 168:50 Kr. 161:76

[Signature]

exp. till Kurier 27/11-44
27/11-44 { Bemynd. besk. i Berlin
RM. 96:- (ä 168:50 Kr. 161:76). }

[Signature]

Martin Hallqvist/lh/UD

Ärende

1997-02-04

Avd

Grupp

Mål

P

2

6.1

Adress

Ambassaden MOSKVA

Text

Raoul Wallenberg - efterforskningar i Vladimir och Moskva

M

Professor Makinen har meddelat att man planerar att påbörja arbetet i Vladimir den 3 mars, som tidigare uppgivits.

Följande personer deltar:

Professorerna von Dardel och Makinen, leder och samordnar arbetet.

Genadij Kuzovkin,

Aleksander Georgievitj Papovjan,

Nikolaj Valerivitj Kostenko,

Oberoende rådgivare från Memorial som hjälper till med undersökning av materialet i kartoteket.

Susan Mesinai, Rådgivare från ARK-projektet -analyserar fångarnas dossierer och registerkortet.

Svetlana Zavrazjnova, tolk.

Fotograf - ännu ej engagerad- Makinen undersöker

Man skulle också mycket gärna vilja ha med Albina Dvoretzkaja som tidigare har arbetat i Vladimir-

Ärende

Datum

Avd

Grupp

Mål

Adress

fängelsets "Spetzchast", och som assisterat KONstantin Nikisjkin i Inrikesministeriet, som ju tillhör arbetsgruppen.

Text

Vecka 10 arbetar man alltså i Vladimir. Vecka 11 vill man gå igenom fångdossierer i inrikesministeriet i Moskva.

Susanne Berger avser under båda veckorna vistas i Moskva. Hon avser följa upp kontakter med oberoende källor i Wallenberg-fallet, journalister, arkivarier, historiker. Hon hoppas också kunna fortsätta diskussioner med företrädare för Memorial rörande särskilda vittnesutsagor, och om Memorial-företrädarnas gemensamma ansträngningar tillsammans med medlemmar av IPA. En avsikt med Bergers samtal är, säger hon, att förbereda arbetet efter den svensk-ryska arbetsgruppen. Hon kommer att ta kontakt med ryska och svenska tjänstemän för att diskutera detta. Hon finner det angeläget att klargöra hur kontakter kommer att äga rum mellan oberoende forskare och tjänstemän.

Tacksam erfara vilka ytterligare uppgifter ni behöver på det här stadiet. Skall vi till exempel be Makinen precisera vilka fångars dossierer man vill se i Moskva? Eller räcker det om han presenterar en lista vid sin ankomst till Moskva, innan han far till Vladimir? Då har de jupå ministeriet en vecka på sig att ^{lä}fram materialet.

Cabinet

Kopia Magnusson Riga, Exp 970204 Ba
Lage Olson exp. 970204 /m

UTRIKESDEPARTEMENTET

TELEFAX

Sid. 1 (2)

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

1997-02-04

P 2 Eu'

Delges:
Kabsekr
von Dardel
Carl Persson
Magnusson, Riga
Ch EC 2
Bitr. protch
Olson, EI/ESEK
Amb Moskva

Reg. i avsaknad av arkiver.

Ambassaden London

Dnr 30 ✓

För Gösta Grassman

Re Raoul Wallenberg-ärendet

Åberopande ambassadens tjänstefax den 31 januari 1997 avseende en Raoul Wallenberg-skrift avsedd att publiceras i anslutning till avtäckning av ett Wallenberg-monument vid Cumberland Place i London den 26 dennes bifogas den slutliga svenska texten till H.M. Konungens uttalande om Raoul Wallenbergs gärning jämte översättning till engelska.

Cabinet

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Besöksadress
Gustav Adolfs Torg 1

Telefon växel 08 - 405 1000
Telefax 08 - 723 11 76
Telex 105 90 MINFOR S

Exp 1997-02-04 *dy*

52

The Swedish diplomat, Raoul Wallenberg, served at the Swedish Embassy in Budapest from early ^{July} 1944 until the middle of January 1945.

During this brief period, his courageous and unselfish actions helped to save the lives of tens of thousands of people.

The inauguration of the monument at Cumberland Place, London, commemorates a great Swedish humanitarian and official. It is at the same time a reminder of a human being whose subsequent fate is still unknown to posterity, even though 50 years have passed since the end of the Second World War.

We will never forget Raoul Wallenberg and his unselfish efforts in the service of mankind.

Den svenske diplomaten Raoul Wallenberg tjänstgjorde på Sveriges ambassad i Budapest från ~~den~~ juli 1944 till ~~den~~ januari 1945. Under denna korta tid medverkade han genom sina modiga och osjälviska handlingar till att rädda livet på 10 000-tals människor. Det monument som nu invigs på Cumberland Place i London utgör ett minnesmärke över en stor svensk humanist och ämbetsman. Det utgör samtidigt en påminnelse om en människa, vars fortsatta öde förblivit okänt för eftervärlden, ^{ännu} mer än 50 år efter det andra världskrigets slut. Vi ~~skall aldrig~~ ^{kommer aldrig att} glömma Raoul Wallenberg och hans osjälviska insatser i mänsklighetens tjänst.

SVERIGES AMBASSAD

BONN

Handläggare: Peter Semneby

1997-02-06

Sida 1(1)

DELGIVNING FRÅN

ENL ADRESSERING SAMT

UMK

BMK

195

Avd.	Grupp	Mål
P	2	En I

ae
UTRIKESDEPARTEMENTET

Till: EC

Re: Raoul-Wallenberg-pris

1996-12-12)

P 2 Ev

Att utse styrelseledamöter från just Tyskland förefaller oss vara en särdeles grannliga uppgift. Det finns fortfarande en risk att man hamnar fel, till och med av sådana orsaker att olika personers familjer eller de organisationer/företag som de representerar på något vis är belastade. Därtill kommer att valet av styrelseledamöter från just Tyskland har särskild symbolisk betydelse. Ett namn som skulle kunna övervägas är den ansedde ordföranden för Judarnas Centralråd i Tyskland, Ignatz Bubis. Bubis är också politiskt aktiv (i FDP).

Hellström

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington, VA 22207
(703)+ 237-0946 (Tel.&Fax)

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 37/008		
1997-02-2506		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu 1

Lage Olson
EI / ESEK
UD
Stockholm

46 8 723 1176

(E1)

Re: Raoul Wallenberg.

Ex till:

Hallquist, EC2 (pkt 3-4)

Friedman, DOK (pkt 4)

exp. 97-02-11

February 6, 1997

Fax till tit.

97-02-24

exp.

Dear Mr. Olson,

I have two quick questions concerning forensic evidence in the RW case.

1. For the handwriting analysis of the Smoltsov note the Institute in Linköping must have had an original signature to which its technicians could make their comparisons. Do you have a copy of the "master" signature by Smoltsov the Russians provided and could you mail it to me?
2. Could you send me a set of the supposed fingerprints of RW which were handed over to the Russian side so they could compare them against their inventory? Also - did the Institute really obtain this set from the returned diplomatic passport? If so, the authenticity would be highly questionable because no forensic Institute in the world would be capable of such a feat. This also means that the Russians would not have been able to find a complementary set in their archives - even if they did check.
3. As I pointed out in a letter to Martin Hallquist, I have spoken to Tom Veres and he says that he does not have any other photographs of RW.
4. I had also mentioned to Mr. Hallquist the matter of the approx. 1300 pages in the UD archive which so far have not been released. He had mentioned that the process would now go under way but that it would take three months. I was hoping that some of the material might already be available by the middle of March and that Guy von Dardel would have a chance to study these pages on his return from Moscow. Would you let me know how the work is progressing?
5. I was going to apply for my visa on Monday, February 10, 97. Do I need to wait for a confirmation from you or the Embassy in Moscow that an invitation has been extended?

Thank you for your help, best wishes,

Susanne Berger

Backman/DOK-ARK ✓
Besv. i brev 1997-02-24

DAVID MATAS

BARRISTER & SOLICITOR

RW - handling

January 27, 1997

Daniel Backman
Senior Administrative Officer
Ministry for Foreign Affairs
Malmtorgsgatan 3
P.O. Box 16121
S-103 23 Stockholm
Sweden

27/004
97-02-07

P 2 En

Dear Sir:

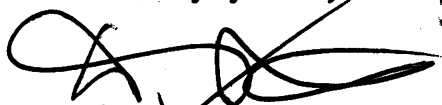
As confirmed in our discussions the week of January 12, 1997, I would be interested in obtaining copies of all the cabinet session protocols relating to Raoul Wallenberg up to today's date.

I would also be interested in files and interview reports of the Swedish Red Cross with returning German and Austrian prisoners of war and interviews with Swedish officials. These were formerly available at Swedish Red Cross offices, Stockholm, but were loaned in the mid 1960's to the Foreign Ministry in preparation of the White Paper. *

få till
Kv 195
in H
GAP

Samtliga
rovn som

Sincerely yours,

David Matas

1) UN: pent
har de fått
in talo. (får
20) RW
kan vara nöjda
när s. den t. om
1956, de får leta
i samlingen. För
viktare därefter
nemliga.

2) RK interv. inte
få x pängarna, det gjorts
UD (får 5) - Vi har
inga RK-papper när
man ser samling, kanske
i RK liksom på P2 har

SECOND FLOOR
205 EDMONTON STREET
WINNIPEG, MANITOBA
R3C 1R4

TEL: (204) 944-1831

FAX: (204) 942-1494

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (2)

1997-02-10

Ambas Stefan Gullgren

DELGIVNING FRÅN

ENL ADRESSERING SAMT

UMK

BMK

1 AMB

Ind	Grupp	Mål
p	2	Eu I

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Hallqvist)

Kopia: EI (Olson), refax via UD till amb Riga *✓*

de
Re Raoul Wallenberg - inför undersökningar i
Vladimir

1997-02-04

PLEU
Tack för besked rörande Vladimir. Vi avser imorgon skriftligen vidarebefordra uppgifterna om tidpunkt för besöket, delegationens preliminära sammanläggning samt de framförda önskemålen direkt till Tatarintsev i samband med att vi träffar honom i annat sammanhang.

Då mindre än tre veckor nu återstår tills dess delegationen väntas anlända till Moskva behöver vi dock kompletterande besked på följande punkter, helst inom de närmaste dagarna.

1. Vem avser medfölja delegationen till Vladimir från departementet?

2. Exakt vilka dossierer vill von Dardel, Makinen et con gå igenom i inrikesministeriet vecka 11? Vi tror att dessa önskemål bör preciseras för den ryska sidan så snart som möjligt, vissa dossierer kanske inte ens förvaras i Moskva utan i arkiv i andra delar av landet och måste därför transporteras till Moskva (så har skett vid tidigare tillfällen).

3. Är avsikten att ambassaden skall kontakta Albina Dvoretzkaja inför hennes ev medverkan i Vladimir eller kommer hon att kontaktas direkt av de obe-

roende experterna? Vi har ännu inte annonserat planerna på hennes medverkan för den ryska sidan i arbetsgruppen då hon tidigare inte ansetts böra ingå i delegationslistor inför besök i Vladimir (se ~~telex nr 129~~ från amb Riga 1996-10-11). Om ambassaden förutses kontakta Dvoretzkaja, kan detta då ske via Nikisjkin, MVD?

4. Tacksam erfara namnet på den fotograf som avses medfölja delegationen. Om denne behöver visumstöd måste vi snarast erhålla nödvändigt underlag för vidarebefordran till MID:s konsulära avdelning.

5. Tacksam få bekräftat att de utländska oberoende experterna själva har kontaktat de ryska oberoende experter, inklusive tolken Zavrazhnova, som förutses ingå i delegationen och att dessa således är fullt införstådda med planerna inför Vladimir-besöket.

6. Tacksam få bekräftat att Susanne Berger avser ordna sina möten i med journalister, arkivarier och historiker i Moskva på egen hand.

7. Tacksam klargörande beträffande önskemålen om visumstöd för Makinen, Mesinai och Berger. I e-mail Olson-Gullgren 1997-02-05 vidarebefordras önskemål från de oberoende experterna om att visum ställs ut för Makinen i Stockholm, Berger i Washington och Mesinai i New York. I telefonsamtal von Dardel-Gullgren samma dag framfördes önskemål om utställande av visum för samtliga i Stockholm då delegationen enligt von Dardel planerade samlas där inför avresan till Moskva. Vilket besked gäller?

Vi måste få klarhet i denna fråga inom 2-3 dagar för att undvika att hamna i tidsnöd, såsom tyvärr hänt tidigare i liknande situationer p g a ofullständiga och sena uppgifter från de oberoende experterna sida. I sammanhanget må tilläggas att ambassaden redan i december på eget initiativ ordnade en förlängning av von Dardels multipelvisering med ytterligare sex månader från årsskiftet 1996/97 och även underrättade von Dardel härom per telefon.

HIRDMAN

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

7
Sida 1 (1)

1997-02-10

Handläggare: H Magnusson

R 18 W-Lang

Utrikesdepartementet

Re ryska svar på svenska frågor i Wallenbergärendet
(Moskvaambassadens skrivelse 27)

Till: EC (endast för Hallqvist)
Kopia: EI (endast för L. Olson), amb Moskva

Tack för de ryska svaren på våra frågor. I flertalet fall rör det sig ännu om antaganden, varför de flesta av frågorna kvarstår. Några torde emellertid kunna slopas; det gäller nr 10, 14, 19, 20, 21, 22 och 23. Nr 16 kan omformuleras.

Uppgiften i svaret på fråga 2 om att RW skulle haft kontakter med Schellenberg är icke dokumentärt bekräftade såvitt bekant. Informationen i svaret på fråga 5 att Ljubjankas särskilda akter från 1947 skulle ha förstörts 1955 och att en handling härom upprättats har jag inget minne av att vi hört förut. Kopia av den uppgivna handlingen bör överlämnas.

I övrigt bör en del av svaren diskuteras på arbetsgruppmötet.

MAGNUSSON

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington, VA 22207
(703) 237-0946 (Tel.Fax)

Lage Olson
EI/ESEK
UC
Stockholm

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 41/002		
97-02-10		
AVD. P	GR. 2	MAL. Lu ¹

Ronald Wallenberg.

1 Page

February 10, 1997

Dear Mr. Olson,

I just wanted to ask you to clarify a few points concerning the issue of Grossheim-Krysko/H. Thomsen:

- 1) How many interrogations did the Russians conduct with him (of which we know)?
- 2) Of how many of these interrogations do we have copies?
- 3) Did certain members of the Working Group see more material on Thomsen in Russia which was not officially handed over to the Working Group? I asked Marvin about this and he said he was not sure. Somewhere the rumor originated that Hans Magnusson had seen more documents about Thomsen but Marvin did not know more. Martin Hallquist had said he would clarify this with H. Magnusson during his discussions in Riga at the end of January. Would you let me know what was determined?
- 4) Among his duties at the Swedish Legation Thomsen administered the questioning of Russian prisoners of war through written questionnaires? These were then sent back to Stockholm by diplomatic pouch. Do you know who was the recipient of these questionnaires and where they might have been filed? Do you have any of them in your own archives or was all of this turned over to the Riksarkivet?
- 5) A minor question: We know that RW wrote a personal appeal to Stalin. Was this particular document ever requested formally from the Russian side?

That's all for today. I know you are very busy, so there is no terrible hurry for a response - just whenever you get to it. The question of Thomsen's interrogation is important, however. I have only seen 2 (or 11/2 transcripts) if more exist in Russian archives we should obtain full copies because anything Thomsen had to say about the Swedish Legation in general or events at the time might prove valuable.

Best wishes,

Susanne

Fax till
titel från
ambassaden
Riga (högst
1-3+5) ✓
97-02-13 jch
fax till tit ✓
högst 40/EI/ESEK
97-02-17 ✓
(högst 4)

a.a. / Lo

Backman / DOK-ARK
 Besv. brev 1917-01-25

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 42/001		
97-02-11		
AVD.	GR	ML
<i>[initials]</i>	<i>[initials]</i>	<i>[initials]</i>
P	2	Eu

Susanne Berger
 4793 Williamsburg Blvd
 Arlington, VA 22207 USA
 (703) 237-0946 (Tel. & Fax)

Daniel Backman
 Departementssekreterare
 UI/Stockholm

February 11, 1997

Dear Mr. Backman ,

I was wondering if it would be possible to obtain from you copies
of the following documents:

- 1) Letter, S. Soederblom to E. von Post, April 6, 1945
- 2) Letter, S. Soederblom to E. von Post, April 12, 1945
- 3) Letter, S. Soederblom to E. von Post, April 17, 1945

Vadsten: publ.

*e.
 Open RW-dm.*

Thank you very much in advance for your help in this matter. If you need further information, please do not hesitate to contact me at the telephone and fax number listed above.

Best wishes,

Susanne Berger

*1/1-3 kan sändas i
 kopierat material - dep. arkiv
 (handlar alla ej om
 RW utan om STAB)
 g*

Raoul Wallenberg International Humanitarian Award

Mission Statement

The basic social tenet of life requires humans to cohabit peacefully and beneficially. They must protect and preserve the earth's resources and each other.

These two primary behavior patterns are our mandates. The pursuit of these values offers the opportunity to lead productive and fulfilling societal and individual existences.

Because both of those paths are ideal and yet more often violated than observed, it is necessary to identify and extol persons whose actions exemplify the nobility of these ideals.

Raoul Wallenberg was the exemplar of such persons. His actions in Budapest in 1944, where he "came to save a nation", were the personification of the human ideal, to "protect and preserve". Guided only by his own sense of moral rectitude, he undertook actions without regard to personal consequences.

Through the medium of this international institute, we now and in perpetuity honor Raoul Wallenberg's contribution to the preservation and protection of life in all its forms.

This award will serve to honor those who honor humanity by their inspiring and selfless deeds. Their quest, to anticipate and thwart destructive actions and/or to alleviate their results, fulfills the highest mandate of humanitarianism, a reverence for the precious gift of life.

Några tänkbara personer att ingå i styrelsen för
(stiftelsen för) det planerade nya Wallenbergpriset

Peter Nobel, (f.d. advokat, f.d.
diskrimineringsombudsman och f.d. generalsekreteraren i
sv. röda korset)

Furst von Schwartzenberg, Tjeckien, (kanslichef - ev.
f.d. - hos president Havel, tidigare bl a verksam i
Int. Helsingforsfederationen)

Sergej Adamovitj Kovaljov, Ryssland, (av judisk börd),
MR-aktivist, demokratisk politiker och ledande rysk
kritiker av kriget i Tjetjenien, f.d. ordf. i president
Jeltsins kommission för mänskliga rättigheter

Jelena Bonner, rysk demokrat och MR-aktivist, änka
efter Andrej Sacharov

UTRIKESDEPARTEMENTET
Enheten för Central-
och Östeuropa (EC)
Handl: Mats Foyer

ARBETSPAPPER

1997-01-19

Ex till:

Kabinettssekreteraren
Martin Hallqvist
Lage Olson

Sammanställning av ambassadernas förslag till
styrelsemedlemmar för ett Wallenberg-pris

BERN

1. Pierre Aubert

Född 1927, tidigare förbundsresident, f d
utrikesminister. Bred internationell erfarenhet,
respekterad.

2. Ruth Dreifuss

Född 1940. Socialminister sedan 1993. Stridbar, inte
helt okontroversiell i landet, judinna.

3. Francois Loeb

Född 1942. Tillhör känd judisk köpmannafamilj, äger det
största varuhuset i Bern, parlamentsledamot.

4. Cornelio Sommaruga

Ordförande i Internationella Röda Korset.

5. Judith Stamm

Född 1934. Dr. Jur, nyvald talman i en av parlamentets
två kamrar. Aktiv i kvinnofrågor. Medlem av styrelsen i
schweiziska nationalbanken.

BUDAPEST

(Lundvik framhåller att med tanke på Ungerns speciella
roll i Raoul Wallenberg-sammanhang är det i hög grad
lämpligt med ungersk representation i styrelsen.
Samtidigt torde urvalet pga denna speciella roll vara
känsligare här än på andra håll, fr a med avseende på
frågan huruvida det just i Ungern bör vara någon som
berörts av Wallenbergs verksamhet. Om så anses önskvärt
borde på denna punkt Per Anger konsulteras om tänkbara
kandidater.)

6. President Árpád Göncz

Vad beträffar den personliga profilen är otvivelaktigt

president Göncz en idealisk kandidat med tanke på hans mångåriga insatser för just de ideal Raoul Wallenberg företrädde. Å andra sidan är det naturligtvis en fråga för sig om en sittande president bör ingå i styrelsen.

7. Janos Martonyi

En person som, förutom kravet på högsta personliga standard till fullo motsvarar det av kabs uttryckta önskemålet om kontakter i finansiella kretsar och global överblick, är den förre statssekreteraren i UM (under regeringen Antall) Janos Martonyi, numera senior partner i den kända advokatfirman Baker & MacKenzie. Denne är en respekterad, kunnig och omdömesgill person med utmärkta kontakter såväl i alla politiska läger i Ungern som internationellt. Ett exempel på det senare är den ceremoni vid vilken han nyligen i mycket varma ordalag av min franske kollega dekorerades med en hög fransk orden.

8. Peter Zwack

En prominent ungrare med både amerikansk bakgrund och personliga minnen av Wallenberg är den oberoende parlamentsledamoten, företagschefen (Unikum Likör) och f d Washington-ambassadören (till denna post utnämnd av Antall) Peter Zwack, som allt sedan återkomsten till Ungern från USA efter systemsiftet spelat rollen av Maverick i ungersk politik. Maverickdraget har dock förstärkts på sistone i en utsträckning som gör mig tveksam, och jag nämner Zwack närmast för den händelse hans namn skulle komma upp från annat håll.

LIECHTENSTEIN

9. Fursten Hans-Adam II

Förutom sina finansiella kontakter har han på sin meritlista att vara mycket aktivt intresserad av inte minst minoritets- och MR-frågor.

LONDON

(Grunditz framhåller inledningsvis, att det kanske inte är så många brittiska namn som direkt aktualiseras med de angivna begränsningarna.)

10. Douglas Hurd

En som definitivt skulle passa är emellertid Douglas Hurd, den förre utrikesministern, numera arbetande för National Westminster Bank. Hurd har visserligen kvar sin plats i underhuset, men hans integritet betvivlas inte av någon. Han tituleras numera The Rt Hon. Douglas Hurd, MP, Deputy Chairman, National Westminster Bank.

11. Malcolm Rifkind

En annan möjlighet som kan öppna sig relativt snart är Rifkind. Denne kan visserligen komma att inta en ledande roll inom ett eventuellt konservativt skuggkabinett, men hans litauisk-judiska börd och

bakgrund i övrigt skulle kanske göra det attraktivt för honom att ingå i styrelsen. Men detta uppslag bör således, om ni nappar på det, undersökas först efter de brittiska valen.

MOSKVA

12. Sergej Kovaljov

Känd MR-företrädare, tidigare president Jeltsins MR-kommissarie, gjort stor insats mot kriget i Tjetjenien, ledamot av Duman, talar dålig engelska, har få kontakter med människor med finansiella resurser. Möjligen intresserad.

13. Jegor Gajdar

F d tf. premiärminister, ledare av partiet Rysslands Val, liberal ekonom, talar utmärkt engelska, goda finansiella kontakter. Förmodligen bäst om han är villig.

14. Aleksandr Jakovlev

F d politbyråkollega till Gorbatsjov, f d ambassadör i Canada - talar engelska, nu ordförande i presidentkommissionen för offren för Stalin-förtrycket samt styrelseordförande i halvstatliga Riks-TV ORT. 73 år, lite gammal men fortfarande med i den politiska svängen. Har mindre kontakt med finansiella kretsar.

15. Vladimir Gusinskij

En av Rysslands ledande media-moguler, kontrollerar MOST-banken, ordförande för Mosaiska församlingen i Moskva, talar bra engelska (bor tidvis i London), hjälpte Jeltsin i valkampanjen, lite omstridd pga sina rikedomar.

OTTAWA

16. Maurice Strong

Väl känd varför bakgrund onödig.

17. Stephen Lewis

F d federal partiledare för New Democratic Party, kanadensisk FN-ambassadör 1984-88 och nu deputy director för UNICEF.

18. Gordon Thiessen

Riksbankschef, erhöll detta år Nordstjärneorden.

19. Irwin Cotler

Professor of law vid McGill University i Quebec. Cotler har i många år arbetat med de Raoul Wallenberg-grupper som finns i Canada. Ambassaden har vid flera tillfällen haft stort utbyte av Cotler. Han skriver då och då i Montreal Gazette. Poäng att han kommer från Quebec.

PARIS

20. Simone Weil

21. Jean Francois Deniau

Två framstående personer med MR-profil. Båda har förstås också kontakter med finansvärlden men är ej direkt knutna härtill.

TEL AVIV

(Hagard gör följande kommentar: Kombinationen att jag tillträtt nyligen och att jag förväntas avstå från att diskutera kandidater med dem själva och väl då också med utomstående försätter mig i en delikat situation. Jag föreslår med risk för att jag träffar fel mål...)

22. Chaim Herzog

23. Itamar Rabinovitch

TOKYO

24. Sadako Ogata

Mitt första förslag bland tänkbara japaner skulle ha varit fru Ogata, men jag ser att hon redan är vidtalad (???) Född 1928. Japansk FN-diplomat, chef för FN:s flyktingkommissariat UNHCR från 1991.

25. Kenzaburo Oe

Bland tongivande intellektuella med starkt engagemang i humanitära frågor är Kenzaburo Oe en uppenbar kandidat.

26. Kazuo Inamori

Bland ledande industrimän med vid utblick, idéellt engagemang och betydande finansiella resurser tänker jag omedelbart på Kazuo Inamori, grundare till det exempellöst framgångsrika Kyocera Corp. och till det prestigefyllda Kyoto Prize, vilket första gången - för att undvika alla misstankar om konkurrens - delades ut till Nobelstiftelsen, företrädd av Drottningen. Inamori har visserligen just dragit sig tillbaka till munktillvaro, men buddhistisk sådan är ju inte av det definitiva slag vi är vna vid i Europa. Han är fortfarande aktiv i sin stiftelse.

27. Taro Nakayama

Bland politiker är det svårare att se något givet namn. En av de mera ansedda äldre statsmännen är förre utrikesministern Taro Nakayama, läkare till utbildningen och ordförande i parlamentets Sverige-grupp.

Författare: INTERNET:makinen@eprendor.uchicago.edu/ på INTERNET

Datum: 1997-02-13 9.14

Prioritet: Standard

TILL: Lage (UD) Olson på (Pk)UD-3

Ärende: Re: RW

----- Innehåll -----

Mr. Lage Olson
Ministry of Foreign Affairs
Stockholm, Sweden

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 44/001		
97-02-14		
AVD P	GR 2	MAL Lu 1

Dear Lage:

Raoul Wallenberg

I shall be out of town for about 5 days and wish to get some information to you to relay to Martin Hallqvist which will concern our work in Vladimir.

(1) Both Susan Mesinai and I will be stopping off in Stockholm as I stated earlier in answer to your e-mail note. We both expect to pick up our visas then and will be in Stockholm on Feb. 17. I have already sent to you a copy of an application with three passport photos expecting then to have the visa for December. I hope that you can use the same materials.

Susan said that she will bring the passport photos with her. If you need them earlier, inform her (212/691-6436), please.

I should like to request a multiple entry or three-entry visa just to save us the problem of having to get another visa later. I expect that there will be still one or two meetings of the Working Group for me to attend late in the Spring or Summer. The visas should be valid for at least the end of March to anticipate the need to stay longer (would be done by Susan) depending on how efficiently she can review the personal files in Nikishkin's office. I will have to leave by March 13 from Moscow, but that should allow me sufficient time to complete the work in Vladimir.

Could you please reserve for us two single rooms in Ostermalmshtotel, Karlavagen 57 (8-660 6996) for us starting Feb. 27. We will leave March 2.

(2) We will need rooms at the usual Moscow hotel at Profsoyuzhnaya 15, guesthouse of the Institute of Theoretical & Experimental Physics (7-095-125 73 09) at least for the night of arrival March 2. I do not know when Guy von Dardel will arrive; please, arrange that with him. I do not know anything about Suzanne Berger's itinerary. She has told me that she does not plan on going to Vladimir.

I wish to have an explanation about reimbursing costs for this trip. Martin Hallqvist stated that the Swedish Foreign Ministry will provide \$5000 (USA) towards expenses for this work in Vladimir, but that it has to also cover the costs for Guy and Suzanne Berger. I understand the need for the costs for Guy since he intends to come to Vladimir from London, but I do not understand the statement of Martin's with respect to Suzanne. She does not intend to be in Vladimir and frankly she is not able to be very useful since she does not know enough Russian to be helpful in selecting or processing the prisoner registration cards. Susan Mesinai has been analyzing Vladimir cards with me and we have some clear points of interest to follow up in the further selection of cards in Vladimir. Also I expect that she will spend most of her time in Moscow going through the personal files to be requested (list given below). The insistence on

the part of Martin to cover expenses for Suzanne Berger is not clear to me when I have no idea what she will be doing, she will not be in Vladimir, and I do not wish to involve her again in reviewing personal files in Nikishkin's office. The last time was not very useful because she did not take good notes, mixed up several pieces of information, and she cannot read anything in the files without a translator. The translator cannot work on the personal files with two individuals simultaneously. I prefer to have Susan Mesinai review the personal files in Moscow because she has a good mind for the myriad of details that have to be gleaned out of them, she is familiar with all aspects of everyone's involvement with the case concerning witness statements, sightings, etc., and she did a very thorough job at the last sitting. (I am simply trying to find the surest way of extracting any possible relevant information from these materials in what I expect to be our last sitting in the Ministry of Internal Affairs in Moscow.)

(3) We will need transportation from Moscow to Vladimir both to get there presumably on March 3 and for the return. I will have a fair amount of equipment which cannot be transported by the usual electric train or public transportation autobus route. I will have both fragile computer equipment and photography equipment. Also we need to provide transportation for the three individuals from Memorial (I already submitted the list to Martin), the translator, myself, and Susan Mesinai. Please also arrange I guess through Stefan Gullgren to have hotel rooms for us reserved in Vladimir starting March 3. We have stayed earlier in the Hotel Vladimir. (two double rooms for the 3 Memorial assistants and myself, later one for Guy when he arrives, and a room for Svetlana Zavrazhnova, the translator, and Susan Mesinai, and an assistant photographer to be named; I am still working on identifying this person hopefully from Moscow.)

(4) Susan Mesinai and I have been pondering over the prisoner personal files to be reviewed in Moscow, and the list is given below. We request that this list be transmitted to Nikishkin so that the files will be available starting March 4 (in case we decide that it is best for Susan to simply stay in Moscow while we go to Vladimir). There are some files which we have seen before but we need to review various points again or look for other information. While I do not have the time here to give complete description of the reasons why some are chosen, Susan and I have given this careful thought and each is somehow related to the case of Raoul Wallenberg or will give us insight into how cases of special prisoners were handled in terms of location of imprisonment, transportation routes which were reported by various witnesses, hospital treatment, etc., etc.

The list of names with some occasional comment is as follows (the year of birth is given in parentheses when available):

Yaosha, V.(?), date of birth not know, general in Japanese army, cellmate of Jan Loyda.

Akikusa, Shun (1894) Japanese major general.

Backerle, Adolf-Heinz (1902), German

Bay, Boguslav (1924), Polish

Bentiveni, Franz (1896), German

Berger, Lazar (immigrated to Israel)

Bethlen, Istavan (18__), Hungarian

Bischoff, Hugo (Dr.), German

Bogdanos, Antonos (Lithuanian)

Brugger, Emil (1903), Swiss
Chekhotski, Evgenii (1922), Polish
Damm, Richard Theodor (1886), German
Demesco, Mikhail Petrovich (1901)
Feller, Harald (Swiss)
Gerstenberg, Alfred (1893), German?
Glazowski, Oskar (Czechoslovakian)
Goaze, Lucien (1913), French
Gogiberidze, Simion (Georgian)
Hamburger, Rudolph Alberto (1900), German
Hatz, Otto (Hungarian)
Hille, Paul-Erhard (German)
Hjeld, Harold (1916) Swedish-Finn
Hoettl, Jakob
Hofstetter, Hans (1924), Swiss
Huber, Ernst (German or Austrian)
Jakobson, (first name unknown) (1898), a doctor according to Winter von Schwab in Magnitogorsk
Jankowski, Stanislav Josefovich (1892)
Kaplan, Jan
Keitel, Ernst (1915), German
Kitschmann, Horst (1895), German
Klauberg, Karl (1898), German doctor
Koch, Paul (1910), German
Konoye, Fumitaka (ca. 1920), Japanese
Kovacs, Bela (1908)
Kowalski, Jozef (1924), Polish
Krebs, Hans or Janis (German)
Krenner, Ernst (1896), German
Kruminsh, Zigurds Ernestovich (1927), Latvian
Krummrei, Theodor (German)
Kuprianov, Gennadii Nikolaiyevich (1905), Russian
Langer, Franz (1908) German

Langfelder, Vilmos (Hungarian)
Makinen, Marvin William (1939), American
Marek, Ferdinand (1882)
Markuczewski, Jozef (1927), Polish
Medvetskaya, Vera (1874), Russian
Meier, Herman (German)
Melzer, Menachim (1907), immigrated to Israel
Menshagin, Boris Georgeivich (1902), Russian
Merkis, Hedimin (1922)
Meszaros, Istavan (Hungarian)
Mulle, Horst Theodor (German)
Munters, Vilhelm (1898), Latvian
Munters, Natalya (1897), Latvian
Okulitzki (first name unknown to us), Polish General
Osmak, Kirill (1890), Ukrainian
Pataridze, Leonti Estafovich (1902), Georgian
Pelkonen, Eero Olavi (Finnish)
Rado, Sandor (Hungarian)
Rehekampf, Guenther (German)
Rensinghoff, Bernhard (German)
Richter, Gustav (1912), German
Rode, Gunnar Oskarovich (1934)
Roedel, Willi (German)
Schneider, Helmut (1923), German
Schoeggl, Otto (1917), Austrian
Shulgin, Vasilii Vitalievich (1878), Russian
Steinberg or Sternberg, Paul
Szakacs, Janos (1902), Hungarian
Schandel, Karl (1912), Hungarian
Terelya, Jozef (Ukrainian)
Tibor, Klement (1920), Hungarian
Uebel, Adam (German)
Van der Waals, Dirk or Dick (Dutch)

Vendrovsky, David (1880)

Von Dufving, Theodor (German)

Von Hinckleday, Heinz-Helmut (German)

Von Juchen, Aurel (1902), German

Winter von Schwab, Rudolph Hedrich or Von Schwab, Rudolph Hedrich Winter
(1919), Austrian

Vorobei, Vasilii Feodorovich (Polish or Ukrainian)

Wallenberg, Raoul Gustav (1912), Swedish

Weisbrot, Rudolf (1902), German

Wolfen, Isaak Markovich (1913), Russian

Wynne, Greville Maynard (English)

I hope that you receive this without problem. It is certainly one of the
longest e-mail letters that I have sent. I will be back in town on
Wednesday, February 19.

With best wishes,

Sincerely,

Marvin W. Makinen

Marvin W. Makinen
Department of Biochemistry & Molecular Biology
The University of Chicago
Cummings Life Science Center
920 E. 58th Street
Chicago, Illinois 60637

Tel: 773/702-1080
FAX: 773/702-0439
e-mail: m-makinen@uchicago.edu

UTRIKESDEPARTEMENTET

45/002
PROMEMORIA

P 2 Eu'

1997-02-14

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

Delges:

Ch DOK

Magnusson, Riga

Hallqvist, EC 2

Gun Nilsson, EKO-BUD

Olson, EI-ESEK

exp. 97-02-17

a.a. / ↓

Vissa kostnader för arbetsgruppen rörande Raoul Wallenberg

(2 bil.) 3

(bil. 3 se brev t. R. Hakinen
97-02-03 34/003)

Den arbetsgrupp som 1991 tillsattes av Utrikesdepartementet rörande Raoul Wallenberg avser att under våren 1997 avsluta sitt uppdrag. Innan detta kan ske planeras ett sista ordinarie arbetsmöte med ryssarna, det 14:e i ordningen, att äga rum i Stockholm och en genomgång av ett fängelsearkiv i Vladimir, ca 180 km öster om Moskva. En planerad vitbok om RW, den tredje i ordningen (de två tidigare gavs ut 1957 resp. 1965), kommer därefter att färdigställas för publicering. De kostnader som f.n. kan förutses för arbetsgruppens arbete under år 1997 är följande (i SEK):

1. Kostnader för professor Guy von Dardel i samband med resa Genève-Stockholm t.o.r. för möte på UD m.m. i januari 1997. Ca 10 000

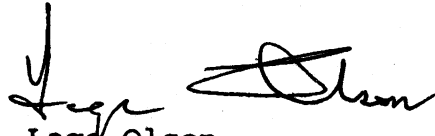
2. Arbetsgruppmöte med den svensk-ryska arbetsgruppen rörande Raoul Wallenberg i Stockholm i mars/april 1997. Ca fem personer två nätter på hotell Sergel Plaza jämte lunch, dagtraktamenten och flygbiljetter. (Bil. 1). Ca 40 000

3. Tryckkostnader i samband med utgivning av en vitbok om Raoul Wallenberg med en beräknad upplaga på 2 000 (sv), 2 000 (eng) och 1 000 (ry). Till detta kommer ett antal s.k. kommissions-exemplar för den kommersiella bokhandeln, som måste bekostas av UD före försäljningen. Tryckoffert från Norstedts baserad på en bok om 250 sidor bifogas. (Bil. 2). Ca 91 700

4. Bidrag på 5 000 USD till en särskild expertgrupp ledd av professorerna Guy von Dardel, Genève och Marvin Makinen, Chicago för genomgång av ett fängelseregister i Vladimir första veckan i mars 1997. En skrivelse om detta bidrag bifogas (Bil. 3). Ca 38 000

SUMMA Ca 179 700

Enligt uppgift återstod per den 31 december 1996
166 000 kr av ett anslag på sammanlagt 300 000 kr
för detta ändamål.

Lage Olson

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

TELEFAX

1997-02-14

Bil.1

Sid. 1 (1)

Eva-Marie Wikström

UD-EI
Att. Lage Olson

Re: Priser flygbiljetter Moskva-Sthlm t o r
Ditt CC-mail t Gullgren 970211

Nedan följer prisuppgifter på de 3 billigaste
biljetterna som finns (med SAS) samt vilka regler
som gäller för dessa biljetter.

\$ 419 (APEX, excursion) Bortvaro min 3 dgr, max 1 mån.
Bestämda datum, ej ombokn. bar
el. återbetalningsbar.
Ej utresa fr Moskva fredag.
Ej utresa fr Sthlm sön el. mån.

\$ 517 (APEX) Bortvaro min 3 dgr, vistelse i
Sv. över en söndag. Maxvistelse
en månad. Bestämda datum, ej
ombokn. bar el återbetalningsbar.
In- och utresa valfria dagar.

\$ 754 (Reguljär
turist) Bortvaro min. 3 dgr, högst 3
mån. Ombokningsbar (går även med
öppen retur). Återbetaln. bar.
In- och utresa valfria dagar.

Med vänliga hälsningar

Eva Marie Wikström

Eva-Marie Wikström
Skr. politiska avd.

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

NORSTEDTS TRYCKERI AB

KUNGL. BOKTRYCKERIET

1997-02-05

Åke Persson

Bil. 2UD-redaktionen
Ritva Manoli
Box 16121
103 23 Stockholm**OFFERT 40016**

Vi tackar för Er förfrågan och offererar härmed framställning av Wallenberg dokumentinsamling,
3 språk enligt nedanstående specifikation:

Format: 165 x 242 mm
Antal sidor: 256 sidor + omslag
Upplaga: 1.000 ex och följande 100 ex vid samtidig produktion
Underlag: Heloriginal till inlagen, diskett klar för rippning till omslaget
Reproduktion: Textrepro i svart. Rippning av 2 sidor i 2 färger
Tryck/papper: Inlaga: 1+1 svart. 80 g Munken Book Cream
Omslag: 2+0 svart/PMS. 250 g Lessebo Bokpapper, gul-tonat
Bokbinderi: Skuren omslagsbok med limbunden inlaga
Lev.villkor: Fritt Stockholm tre adresser i kartonger

1.000 ex 1. 100 ex

Pris..... Kr

23.900:-

1.000:-

Kostnader tillkommer för eventuella ändringar, blåkopia samt lagstadgade skatter. I övrigt hänvisas till omstående leveransvillkor.

Priserna gäller fasta t o m 1997-04-30 med reservation för ev. material- och pappersprisförändringar.

Önskas ytterligare uppgifter står vi med nöje till tjänst.

Med vänlig hälsning
Norstedts Tryckeri AB

Manfred Hagberg
Manfred Hagberg

NORSTEDTS TRYCKERI AB
En Graphum-företag

KONTORS- OCH POSTADRESS
BARNÄNGSGATAN 21
BOX 4730
116 92 STOCKHOLM

TELEFON
08-702 8000

TELEFAX
08-843 31 22

BANKGIRO
278-6630

POSTGIRO
5 30 50-0

ORG NR
556031-7421

MOMSREG NR
SESS6031742101
INNEHÅR F-SKATTEBEVIS

Ärende

Datum

1997-02-14

Avd

Grupp

Mål

P

2

Eu I

Adress

Ambassaden
MOSKVA

Text

Re Raoul Wallenberg

Från M Hallqvist, UD-EC

3
Som Lage Olson meddelat kommer jag med arkivforskarteamet till Vladimir. Min avsikt är dock att endast vara med där i början, vilket torde innebära en övernattning och därpå återresa till Moskva tisdagen den 4 mars.

Onsdag-torsdag skulle jag vilja ha samtal med lämpliga personer om Baltikum och Östersjösamarbete på utrikesministeriet, duman, något eller några forskningsinstitut med någon av de baltiska ambassadörerna, kanske någon svensk eller utländsk korrespondent, men först av allt naturligtvis vår egen ambassad. Jag skulle gärna vilja sitta ner en kväll på tu man hand med Lars Fredén, kanske söndag eller tisdag, eller när han kan.

Några namn: Uspenskij träffade jag i Riga på CBSS' möte, lovade höra av mig.

Förra året träffade jag Arkadij Mosjes på Europa-institutet; helt kort också på UI-seminarium här i höstas.

Chrystia Freeland är medarbetare på Fiancial Times. Hon var tidigare i Kiev - kanske kommer hon ihåg mig. Hon vet möjligen inte så mycket om Baltikum, men väl om Ryssland. Anders Eriksson, Sveriges Radio, har däremot egen erfarenhet av verksamhet som korrespondent i Baltikum. Också ett alternativ.

Ärende

Datum

Dnr

Avd

Grupp

Mål

Adress

Text

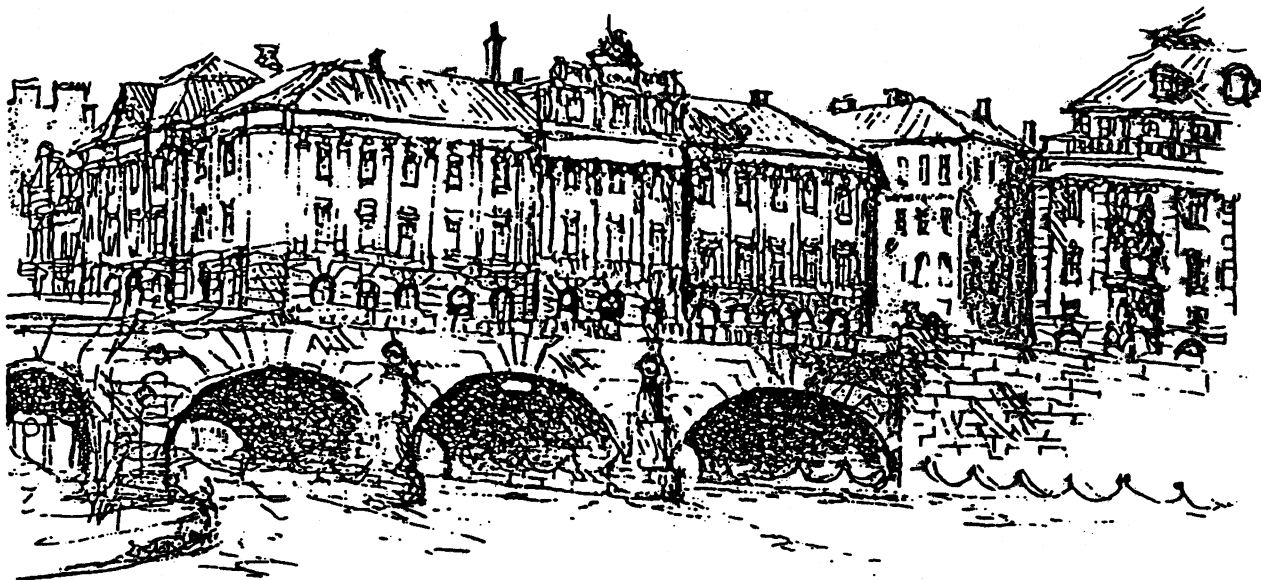
Rum beställs härifrån på Slavjanskaja.

Jag avser anlända söndag 2 mars, hemresa torsdag 6. Hoppas ni kan hjälpa mig med lämpligt program.

Cabinet

Kopia till:

L grundberg, UD-EC

per kunders

Till:

Guy von Dardel, Satigny, Schweiz

Från:

Lage Olson, EI/EIEK

Fax m

Datum:

1997-02-17

0094122

7531619

Antal sidor:
(inkl.denna)

2

Ärende/
meddelande

RW

Broder
Befogen meddelande idag från
ambassaden i London rörande
begär om med Weizman

Mvh

Lage Olson

Exp 97-02-17

Ki

Författare: Dag Hartelius på LONDON/AMB

Datum: 1997-02-17 10.20

Prioritet: Standard

Mottagningsbevis

TILL: Lage (UD) Olson på (Pk)UD-3

Ärende: Weizman

----- Innehåll -----

Broder,

M a p din fråga till Gösta Grassman den 5 februari, har vi nu fått besked från Israels ambassadör att det tyvärr inte är möjligt att lägga in ett separat möte mellan president Weizman och företrädare för familjen under presidentens besök i London.

Hälsningar

Dag H

BAKER & MCKENZIE

ADVOKATBYRÅ

EUROPE MIDDLE EAST

ALMATY
AMSTERDAM
BARCELONA
BERLIN
BRUSSELS
BUDAPEST
CAIRO
FRANKFURT
GENEVA
KIEV
LAUSANNE
LONDON

ASIA PACIFIC

MADRID
MILAN
MOSCOW
MUNICH
PARIS
PRAGUE
RIYADH
ROME
ST. PETERSBURG
STOCKHOLM
WARSAW
ZURICH

BANGKOK
BEIJING
HANOI
HO CHI MINH CITY
HONG KONG
MANILA
MELBOURNE
SINGAPORE
SYDNEY
TAIPEI
TOKYO

ERIKSBERGSGATAN 46
P.O. BOX 26163, S-100 41 STOCKHOLM
TELEPHONE: +46 8 676 77 00
TELEFAX: +46 8 24 89 20

NORTH AND SOUTH AMERICA

BOGOTÁ
BRASILIA
BUENOS AIRES
CARACAS
CHICAGO
DALLAS
JUÁREZ

MÉXICO CITY
MIAMI
MONTERREY
NEW YORK
PALO ALTO
RIO DE JANEIRO
SAN DIEGO

SAN FRANCISCO
SANTIAGO
SÃO PAULO
TIJUANA
TORONTO
VALENCIA
WASHINGTON D.C.

970218 M Hallqvist/L-UD/EC
ex nu: Kabos.
Mats Foyer, EC

Ambassadör Martin Hallqvist
Utrikesdepartementet
Enheten för Central- och Östeuropa
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 44/009		
97-02-17		
AVD. P	GR. 40	MAL. B

1997-02-13

Broder,

Raoul Wallenberg-priset

Härmed får jag översända anteckningar från vårt möte 20-21 januari 1997. Jag bilägger också nytt förslag till Mission Statement som jag igår mottog från Fred Schwartz. Handlingarna översänds i två exemplar och jag vore tacksam om Du ville överlämna det ena exemplaret till Jan Eliasson.

Jag emotser tacksamt Era synpunkter.

Hjärtliga hälsningar
Tillgivne

Claes Cronstedt

BAKER & MCKENZIE

STOCKHOLM

MEMORANDUM

DATE: 6 February 1997
RE: Raoul Wallenberg Prize - Project Committee meeting
20-21 January, 1997

At the meeting were present Sonja Sonnenfeld, Fred Schwartz, Martin Hallqvist (partly), Göran Melander (telephone conference). Jan Eliasson at the Foreign Office participated at a one hour conference on January 20.

The following was discussed.

The proposed structure of the Raoul Wallenberg Prize organisation is (i) a board of 15 distinguished members 5 of which members to be Swedish citizens (the Swedish Board), (ii) the Raoul Wallenberg Institute for Human Rights and Humanitarian Law in Lund (RWI), (iii) a number of distinguished individuals from different regions around the world to be our principal source of referrals of candidates for the prize (the Advisory Committee) and (iv) any individual, media, organisation, institution or governmental body. These individuals and entities to be recognised as resources of information to find candidates for the prize. RWI shall be the receiver of such referrals and information.

Martin Hallqvist presented a list of distinguished individuals, prepared by the Foreign Office, who could qualify as members of the Swedish Board or the Advisory Committee (copy enclosed).

The Project Committee suggested to internally divide the world into regions. The previous suggestion to divide the world into continental groups of which each respective country would nominate the most worthy individual could result in competition between the countries and was abandoned.

RWI will suggest 15-20 candidates (the number to be further discussed) to the Swedish Board which will elect the final prize winner.

There were also some discussions of a separate jury. This idea was, however, abandoned after the meeting with Jan Eliasson.

A database for processing of all information to be installed by RWI. The database must have capacity to allow for cross-references. To be able to handle the future workload, RWI must engage an administrative co-ordinator who shall be responsible for the database and the administration of the project. The salary would approximately be 21.000 SEK per month including social costs. The cost for computer and software will amount to approximately 25.000 SEK. RWI will offer necessary space, at least initially free of charge, at the institution in Lund. Sven Hagströmer has offered to contribute to the funding of these initial costs. Göran Melander will draft a budget for RWI.

It was discussed if Raoul Wallenberg's deed, and thus the deed of a prize winner, should be described as an act of "human rights", or more specific, as an act of i.a. "human dedication".¹

The following preliminary schedule for the project was decided.

February - March 1997

1. Fred Schwartz drafts the mission statement and Göran Melander advises of the definition of "human rights".
2. Identify organisations which could suggest distinguished individuals who wish to participate in the project as members of the Advisory Committee. Göran Melander will supply us with a preliminary list of such organisations.
3. RWI sends a letter to those organisations in March 1997. A questionnaire to be attached to facilitate the answers. The recipient shall be requested to suggest individuals from his organisation or from outside.
4. Claes Cronstedt forms one trust in Sweden and one in the US (district of Columbia).
5. Claes Cronstedt contacts the Nobel Foundation in Oslo to be advised as to the Peace Prize organisation.

April - May 1997

6. RWI engages an administrative co-ordinator for the installation and use of the database. The Project Committee shall appoint members of the Swedish Board and members of the Advisory Committee among the individuals in the database.

¹ After the meeting I discussed this question with Nina Lagergren who preferred a more specific description.

June - August 1997

7. Having received sufficient answers to RWI's letter, the Swedish Board and the members of the Advisory Committee will be elected.

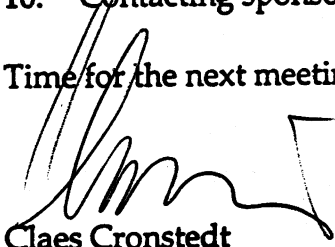
September 1997 -

8. Meetings of the Swedish Board shall take place in Stockholm at the following dates.

9. October 1997	(statutory meeting)
June 1998	(to close nominations)
September 1998	(to nominate the prize winner)
January 1999	(to announce the prize winner)
May 1999	(prize ceremony in Stockholm)

10. Contacting sponsors and donators for the trust capital.

Time for the next meeting of the Project Committee will be decided later.

Claes Cronstedt

Raoul Wallenberg International Humanitarian Award

Mission Statement

The basic social tenet of life requires humans to cohabit peacefully and beneficially. They must protect and preserve the earth's resources and each other.

These two primary behavior patterns are our mandates. The pursuit of these values offers the opportunity to lead productive and fulfilling societal and individual existences.

Because both of those paths are ideal and yet more often violated than observed, it is necessary to identify and extol persons whose actions exemplify the nobility of these ideals.

Raoul Wallenberg was the exemplar of such persons. His actions in Budapest in 1944, where he "came to save a nation", were the personification of the human ideal, to "protect and preserve". Guided only by his own sense of moral rectitude, he undertook actions without regard to personal consequences.

Through the medium of this international institute, we now and in perpetuity honor Raoul Wallenberg's contribution to the preservation and protection of life in all its forms.

This award will serve to honor those who honor humanity by their inspiring and selfless deeds. Their quest, to anticipate and thwart destructive actions and/or to alleviate their results, fulfills the highest mandate of humanitarianism, a reverence for the precious gift of life.

UTRIKESDEPARTEMENTET

48/003
T E L E F A X

P 2 Eu¹
Sid. 1 (1)

1997-02-17

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

a.a. / H

Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
ARLINGTON, VA 22207
U.S.A.
Fax No. 0091 703 237 0946

Re RWallenberg

Dear Susanne,

✓
Referring to your fax of 10 February I regret to inform you that no material on the interest sections can be found in the archives of the Ministry for Foreign Affairs. Some or all of this material was probably destroyed in Budapest in connection with the invasion of the Soviet Army. If any of this material was sent to Sweden it is now to be found at the National Archives (RA) in files marked "B4" or other files marked "B".

Yours sincerely,

Lage Olson
Lage Olson

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Besöksadress
Gustav Adolfs Torg 1

Exp. 97-02-17
15.50
Telefon växel 08 - 405 10 00
Telefax 08 - 723 11 76
Telex 105 90 MINFOR S

SVERIGES GENERALKONSULAT
NEW YORK

T E L E F A X

Sid 1(3)

ESEK

Datum	Dnr	Dossierbet.
1997-02-18	51	

Ei

97 02 2118
~~A 9 X~~
P 2 Eu

u
a

Utrikesdepartementet

Re Susan Mesinai

a. a. /

För Lage Olsson, UD-EI X

Tyvärr kom Susan Mesinai först några timmar efter
kurirstängningen. Hon bad mig faxa bifogade
dokument till Dig.

Karlsson

ВИЗОВАЯ АНКЕТА

ВНИМАНИЕ! Писать четким, обязательным шариковой ручкой или же перьевой. Неправильные данные могут повлечь за собой отказ в визе, а нерасчетные граждане России или вынужденные жить за границей России.

**Place for
photograph.**

1	Present citizenship (if you had USSR or Russia citizenship when and why you lost it)	Гражданство (если Вы имели гражданство СССР или России, то когда и в связи с чем его утратили)		
2	Surname (in capital letters) MESINA	Фамилия		
3	First name, patronymic (names) Susan Ellen	Имя, отчество (имена)		
4	(If changed, your surname, name (names) and patronymic before the change) DRAISIN, BROHBERG	(Если изменили, то Ваши фамилия, имя и отчество (имена) до изменения)		
5	Day, month, year of birth 25/IX/42 Sex F	Дата рождения	Пол	
7	Object of journey to Russia RESEARCH INVESTIGATION	Цель поездки в Россию		
8	Russian department or organizations to be visited MIN. OF FOR. MINISTRY HEALTH + INTERIOR	В каком учреждении		
9	Route of journey (points of destination) Moscow Region	Маршрут следования (в пункты)		
10	Date of entry 2/III/97	11. Date of departure 25/III/97	Дата начала действия визы	Дата окончания действия визы
12	Passport N° 110513143	13. Категория, вид и кратность визы		
14	Index and name of the tourist group Идентификационный номер туристской группы	NOT APPLICABLE		
16	Place of work or study, position, its address, telephone number Место работы или учебы, должность, адрес, номер телефона	c/o SWEDISH EMBASSY Moscow. (7095)		
18	Do you have medical coverage valid in Russia? (check one) No	Official Medical Protection Plan Purchased	Other Policy Attached for Approval	
17	Permanent address, telephone number Адрес постоянного местожительства, номер телефона	123 Bank Street (110) New York, NY 10014		
19	Place of birth (if born in Russia /USSR/ when and where-to emigrated) Место рождения (если Вы родились в СССР или России, то куда и когда эмигрировали)	Detroit, Michigan		
19	Number of previous trips to Russia Сколько раз были в России	7	Date of the latest trip Дата Вашей последней поездки	March 1996
20. Children under 18 years travelling with you Дети до 18 лет, следующие с Вами	Surname Фамилия	First name, patronymic Имя, отчество (имена)	Date of birth Дата рождения	Permanent address Адрес местожительства
21. Relatives in Russia Ваши родственники в России	NONE			

Я заявляю, что все данные, указанные в анкете, являются правильными

Date 18/9/6
DATA
Personal signature Susan Ellen Yester
RUE, ERIC, CONSULTAR SEC

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

Handläggare:

TELEFAX sid 1 31

ink. LD 97-02-18

Datum 1997-02-13	Dnr tj	Dossieret.
---------------------	-----------	------------

Ex till:

von Dardel

Makinen (Chicago)

exp. 97-02-14

Utrikesdepartementet

Re fax S. Berger

Till EC (Hallqvist), EI (Olson)

Bif. fax till S. Berger för er kännedom. *97-02-13*

ink 97.02.18

Magnusson

ESEK

Avsant:

Datum	Kl.	Sign.
-------	-----	-------

EMBASSY OF SWEDEN
RIGA

T E L E F A X

Page 1 (2)

Date 13 February 1997	Dossierbet.
--------------------------	-------------

P 2 En^I

INK. UD
97-02-18

a. a. /

TO: Ms Susanne Berger
+1 703 237-0946

FROM: Ambassador Hans Magnusson

RE: The issue of Grossheim-Krisko/H. Thomsen

Dear Susanne,

I got some questions from you forwarded by Lage Olson.

I will answer directly questions no 1, 2, 3 and 5 (with copy to Stockholm).

1. According to lists we have received from the Russians, Grossheim-Krisko/H. Thomsen was interrogated altogether 63 times, from March 1945 to December 1951.
2. We have copies of 3 interrogations - those of 17-20 March 1945, 20 April 1945 and 26 May 1947.
3. Björn Lyrvall and I on several occasions studied Grossheim-Krisko's files. This we have informed the rest of the Working Group of, so it is not just a rumour. We read all the interrogations. Amazingly enough, only in those three interrogations mentioned under item 2 above, were questions asked about the Swedish Legation in Budapest if I remember correctly. At least, there was no additional information given in the other interrogations. Most of them dealt with Thomsen's activities in the late 20'ies and in the 30'ies (very repetitive interrogations). We could see no reason to ask for copies of this bulky material.

Exp. 970213 W. 1125 / CF

Address
A. Pumpura iela 8
LV-1010 RIGA

Telephone
+371 782 80 32
+371 733 87 70

Telefax
+371 782 80 31

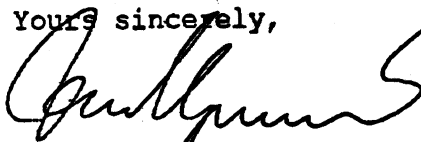
Telex
(64) 181114 sw rik ou

TELEFAX

Page 2 ()

5. Yes, we have formally asked for RW's personal appeal to Stalin. It has not been found, was the answer we received.

Yours sincerely,

Hans Magnusson

cc. M. Hallqvist, UD-EC
L. Olson, UD-EI (fvb Makinen, von Dardel)

Василий Николаевич Мельничук

р. Декабрь 22, 1926 г.

Область Ивано Франковская
недалеко от ужгорода

Он там жил в окт. 1989 г. Когда он

два раза посетил Посольство США

в Белгороде. Он тогда выразил

намерение переселиться в Канаду.

Он по профессии зубной техник.

Subject: Looking for Mr. Melnychuk, born December 22, 1926.

Comment: The background information is insufficient (unfortunately).

On the issue I contacted local authorities both in Ivano-Frankivsk and in Uzhorod.

They have no data on the person mentioned in the request because: 1) it is stated that he lived in Ivano-Frankivsk region close to Uzhorod.

BUT - Uzhorod is NOT in Ivano-Frankivsk region

2) both regions - Ivano-Frankivsk and Trans-Carpethian have vast territories and are quite densely populated

WE NEED - more detailed and precise info on his place of living like: region, village or town name

I also tried to get info through my friends.

→ The "Inquiry Office" in Ivano-Frankivsk gave info that such person does not live in Ivano Frankivsk at the moment.

WE CAN: - 1) send an official NOTE to MFA requesting for info about the mentioned person

2) send a copy of the NOTE to the Ministry of Interior asking for assistance in the matter

I know that the MFA has to give an answer to the Note within 45 days.

What shall I do? Tack, Tatiana N.

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

T E L E F A X Sid 1 (14)

Datum 1997-02-19	Dnr 98 ✓	Dossierbet. P 2
---------------------	-------------	--------------------

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1997-02-20		
Avd. P	Gr 2	Mål Eu'

Utrikesdepartementet

Re Raoul Wallenberg-statyn i London.
(1 bil.)

Till Gunilla Smith, BMK, från Maud Kronberg.

Kopia: X EC (Hallqvist/Olsson samt för benägen
delgivning med Fru Nina Lagergren och ~~Pierre Schoris~~ Guy
~~van Dordt~~ *ep. 970221/4*

Inför Pierre Schoris besök i London i nästa vecka
vore jag tacksam om Du ville låta honom få del av
närlutna detaljerade information rörande arrange-
mangen kring avtäckandet av Raoul Wallenberg-statyn
den 26 februari.

Hartelius

THE UNVEILING OF THE WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

BRIEF FOR

THE SWEDISH EMBASSY

1. Her Majesty The Queen will arrive at the site in Great Cumberland Place at 3.00pm on Wednesday 26 February 1997, in company with The President of the State of Israel and Mrs Weizman.
 2. It is requested that Princess Christina and those accompanying her arrive at 2.56pm, when they will be received by the Lord Mayor of Westminster, Councillor Robert Davis, who will present:
 - (1) The Hungarian Minister of Culture and Education, Mr Bálint Magyar (representing The President of Hungary)
 - (2) The Secretary-General of the United Nations, Mr Kofi Annan
 - (3) Mrs Nane Annan
 - (4) Sir Sigmund Sternberg, the Chairman of the Wallenberg Appeal Committee
- Sir Sigmund Sternberg then presents:
- (1) Mr Maurice Djanogly, a member of the Executive Committee of the Wallenberg Appeal
 - (2) Mr Lionel Altman, a member of the Executive Committee of the Wallenberg Appeal
 - (3) Mr David Amess, Member of Parliament
3. Princess Christina will then be escorted by the Lord Mayor of Westminster to her place for greeting The Queen, The President and Mrs Weizman on their arrival, and those accompanying Princess Christina are requested to join the VIP group.
 4. When The Queen, The President and Mrs Weizman arrive, they will be received by the Lord Mayor of Westminster, and The Queen will then greet Princess Christina and introduce her to The President of the State of Israel and Mrs Weizman. Following this, the people in paragraph 2 above are presented to The Queen, The President and Mrs Weizman, before The Queen moves with The President and Mrs Weizman to positions by the Monument for the unveiling ceremony. It is requested that Princess Christina moves with them, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan, to her position by the Monument as shown in the attached Diagram 1.
 5. When everyone is in position, Sir Sigmund Sternberg will say a few words and invite The Queen to unveil the Monument, which will be followed by the Presiding Rabbi of Hungary reciting a memorial prayer for the victims of the Holocaust.

6. On completion of the prayer, and after a brief pause for The Queen to view the front of the Monument, Sir Sigmund invites The Queen, The President and Mrs Weizman to view the back of the Monument, leading on to present the Presiding Rabbi of Hungary to The Queen, The President of Israel and Mrs Weizman.
7. Sir Sigmund then leads The Queen, The President and Mrs Weizman over to five survivors attending the unveiling and presents:
 - (1) Mrs Singer
 - (2) Mr Dobai
 - (3) Mr Foti
 - (4) Mr Guest
 - (5) Mr Meyer
8. During paragraphs 6 and 7 above, Princess Christina is requested to follow The Queen, The President and Mrs Weizman, in company with Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan (the Royal Party).
9. After the survivors have been presented, Sir Sigmund Sternberg leads the Royal Party into the Foyer of the Western Marble Arch Synagogue. The Foyer is restricted for space - see attached Diagram 2 - and Princess Christina, with Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan, is requested to stand inside the entrance door to the Foyer while certain people are presented to The Queen, The President and Mrs Weizman, before The Queen, The President and Mrs Weizman sign the Distinguished Visitors' Book (Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan being asked to sign this book at a later stage).

After signing, bouquets will be presented to:

 - (1) The Queen - by Miss Rachel Sternberg, a grand-daughter of Sir Sigmund Sternberg
 - (2) Mrs Weizman - Miss Sarah Altman, a daughter of Mr Lionel Altman
 - (3) Princess Christina - Miss Ashley Birenbaum-Kemeny, a niece of Dr and Mrs Hans Rausing

and it is requested that Princess Christina moves forward at the appropriate time so that a bouquet can be presented to her.
10. Sir Sigmund then leads The Queen and the rest of the Royal Party to the maquette of the Monument where he presents to The Queen, The President and Mrs Weizman:
 - (1) Mr Philip Jackson, the sculptor
11. After Mr Jackson has explained the design of the Monument and replied to any questions, Sir Sigmund leads the Royal Party downstairs and onto the stage in the King David Suite where they are seated as in the attached Diagram 3.

12. Sir Sigmund then invites first The President to address the assembled guests, and then the Secretary-General. Following this, The Queen, accompanied by Princess Christina, the Secretary-General, and Mrs Annan, is led off stage by Sir Sigmund who presents certain people in the King David Suite. At the same time, The President and Mrs Weizman, accompanied by Mr Magyar, move off the stage led by Mr Lionel Altman who presents certain people in the King David Suite.
13. At 3.28pm the Royal Party, led by Sir Sigmund Sternberg, leave the King David Suite and move upstairs to the Foyer, where The Queen, The President and Mrs Weizman take leave of Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan before moving out of the Synagogue building where they take their leave on the pavement of Sir Sigmund and the Lord Mayor of Westminster before departing.
14. Sir Sigmund then re-enters the Foyer to bid farewell to Mr Magyar, who will have been signing the Distinguished Visitors' Book while The Queen, The President and Mrs Weizman are departing.
15. Sir Sigmund then re-joins Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan, all of whom will have signed the Distinguished Visitors' Book. Princess Christina may wish to talk briefly with the Red Cross Nurses manning the First Aid Room, before Sir Sigmund leads Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan downstairs to the King David Suite and on to the stage, where they are joined by Mr Schori, the Swedish Minister for International Development Cooperation, Migration and Asylum Policy, and Deputy Minister for Foreign Affairs, and are seated as in the attached Diagram 4. Sir Sigmund introduces Princess Christina and asks her to present certificates to those, or their representatives, who have purchased maquettes of the Monument. He then invites Mr Schori to address the assembled guests.
16. On completion, Sir Sigmund escorts Princess Christina, the Secretary-General, Mrs Annan and Mr Schori, accompanied by the Lord Mayor and Lady Mayoress of Westminster, through the King David Suite and upstairs to the Foyer, where Sir Sigmund presents the Lady Mayoress to Princess Christina. Sir Sigmund then leads out to the pavement, where Princess Christina, the Secretary-General, Mrs Annan and Mr Schori take leave of him and the Lord Mayor of Westminster and depart.

DIAGRAM 1

Hotel

LEGEND

1. HM THE QUEEN
2. THE PRESIDENT OF ISRAEL
3. MRS WEIZMAN
4. PRINCESS CARISTINA
5. MR MAGYAR, HUNGARIAN MINISTER OF CULTURE
6. SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS
7. MRS ANNAN
8. SIR SIEMON STEINBERG
9. MR DIAMOND
10. MR ALTMAN
11. MR AMESS, MP
12. LORD MAYOR OF WESTMINSTER
13. PRESIDENT RABBI OF HUNGARY

Marb
Syn32
ENTRANCE TO
FOYER OF
SYNAGOGUE

MEDIA

34 to 40

MEMBERS
OF THE
MEDIA

CHIMBERLAND PLACE

27 3m

DIAGRAM 2

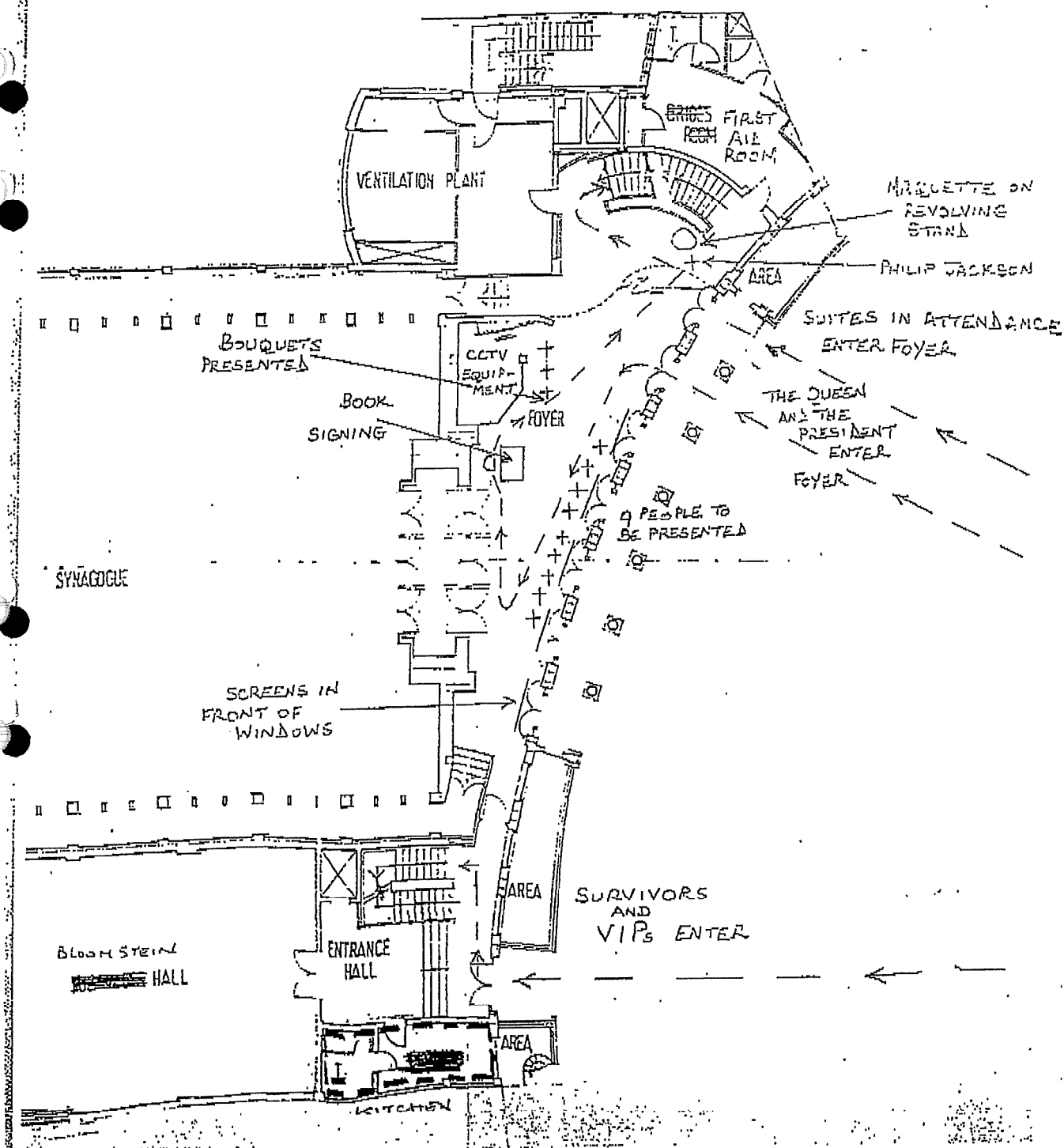

DIAGRAM 3

KING DAVID SUITE

SCALE: 1:100

LEGEND

1. HM THE QUEEN
2. PRESIDENT OF ISRAEL
3. MRS WEIZMAN
4. PRINCESS CHRISTINA
5. MR MAGYAR
6. SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS
7. MRS ANNAN
8. SIR SIMON STERNBERG

STAGE

8
6 4 2 1 3 5 7
+ + + + + + +

STEP

STEP

CCTV SCREEN

CCTV SCREEN

SURVIVORS AND

THOSE AT MONUMENT
AND IN FOYER
FOR WINE DRINKINGSUITE S IN
ATTENDANCESURVIVORS
AND
OTHERS
ENTER

GUESTS

CENTRAL
WALKWAY

GUESTS

GUESTS

GUESTS

PROTECTION
EQUIPMENTPROTECTION
EQUIPMENT

4 MEDIA

ON RAISED
PLATFORM

THE QUEEN AND

PRESENTATION
AREAS:

DIAGRAM 4

KING DAVID SUITE

SCALE: 1:100

STAGE

4	2	1	3	5
+	+	+	+	+

STEP

STEP

LEGEND

1. PRINCESS CHRISTINA
2. MR. SCHORI
3. SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS
4. SIR SIGMUND STERNBERG
5. MRS ANNAN

CCTV
SCREENCCTV
SCREENSURVIVORS
ANDTHOSE AT MONUMENT
AND IN FOYER
FOR UNVEILINGSUITES IN
ATTENDANCESURVIVORS
AND
OTHERS
ENTER

GUESTS

CENTRAL
WALKWAY

GUESTS

GUESTS

GUESTS

PROTECTION
EQUIPMENTPROTECTION
EQUIPMENT

4 MEDIA

5 MEDIA

5 MEDIA

ON RAISED
PLATFORM

THE QUEEN AND

REPRESENTATION
AREAS

UNVEILING OF WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

PRESENTATION OF BOUQUETS

MISS RACHEL STERNBERG

Aged 15

Grand-daughter of Sir Sigmund Sternberg, Chairman of The Wallenberg Appeal and of the Executive Committee of the International Council of Christians and Jews.

TO PRESENT TO
HER MAJESTY THE QUEEN

Miss SARAH ALTMAN

Aged 14

Daughter of Mr Lionel Altman, Executive Co-Ordinator of The Wallenberg Appeal Committee.

TO PRESENT TO
MRS WEIZMAN

Miss ASHLEY BIRENBAUM-KEMENY

Aged 11

Niece of Dr Hans Rausing, a Swedish industrialist in the United Kingdom, and Mrs Hans Rausing, major benefactors to the Appeal.

TO PRESENT TO
PRINCESS CHRISTINA

THE UNVEILING OF THE WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

GUIDANCE TO ASSIST GUESTS

The Wallenberg Appeal Committee are delighted that you can attend the unveiling of The Wallenberg Monument by Her Majesty The Queen on Wednesday 26 February 1997 in the presence of The President of the State of Israel.

INTRODUCTION

The Monument is sited in the middle of the central paved area in the small crescent which fronts the Western Marble Arch Synagogue in Great Cumberland Place. Because of the severe limitation on space and special security requirements, the majority of the distinguished guests will watch the unveiling on closed circuit television from the King David Suite within the Synagogue building, where they will be joined subsequently by The Queen and The President. Princess Christina of Sweden (representing The King of Sweden), Mr Magyar, the Hungarian Minister of Culture and Education (representing The President of Hungary) and the Secretary-General of the United Nations and Mrs Annan will also be attending the unveiling and will accompany The Queen and The President to the King David Suite.

OUTLINE OF EVENT

Her Majesty The Queen will arrive with The President of Israel and Mrs Weizman at 3.00pm, and after presentations will be invited to unveil the Monument. Subsequently, the Presiding Rabbi of Hungary will say a memorial prayer for the victims of the Holocaust before being presented to The Queen and The President, who will then meet some survivors rescued by Raoul Wallenberg.

Following this The Queen and The President move into the Foyer of the Synagogue where further presentations are made, the Distinguished Visitors' Book is signed, bouquets are presented and the sculptor, Mr Philip Jackson, gives a brief address describing, with the aid of a maquette, the design of the Monument.

The Queen and The President then move to the King David Suite, where The President and then the Secretary-General say a few words to the assembled guests. The Queen and The President will then meet selected people.

The Queen and The President take their departure at 3.30pm, when there will be a brief interval before Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan re-enter the King David Suite, where they will be joined by Mr Schori, the Swedish Minister for International Development Cooperation, Migration and Asylum Policy, and Deputy Minister for Foreign Affairs. Princess Christina then presents certificates to those people, or their representatives, who have purchased maquettes of the Monument. Following this, Mr Schori will address the assembled guests.

Princess Christina, the Secretary-General, Mrs Annan and Mr Schori then leave the King David Suite and take their departure at about 3.50pm.

The event is then complete.

ARRIVAL OF GUESTS

YOU ARE INVITED TO ARRIVE BETWEEN 1.30PM AND 2.30PM. PLEASE ENSURE THAT YOU KEEP TO THIS TIMING AS THOSE ARRIVING AFTER 2.30PM WILL NOT BE ALLOWED THROUGH THE POLICE SECURITY CORDON.

Those coming by car may use any of the following car parks in the area:

Radisson SAS - at the southern end of Gloucester Place on the western side, underneath the Portman Hotel

Churchill - in Berkeley Mews at the rear of the Churchill Hotel

Mount Royal - at the eastern end of Bryanston Street on the southern side and then proceed to the Marble Arch Synagogue on foot.

All three car parks should be approached from the east, as the roads immediately around Great Cumberland Place will all be closed to vehicular traffic.

Those arriving by taxi or public transport should alight in Edgware Road, Oxford Street or Portman Square and then proceed to the Marble Arch Synagogue on foot.

ADMISSION CARDS

Please ensure that you bring with you the named Admission Card, forwarded to you with these notes, as without it you will be unable to enter the security area around the Synagogue or the Synagogue building itself.

Your Admission Card, which cannot be transferred, should be retained throughout the event as you may be asked to show it to those responsible for security at any time.

CLOAKROOMS

These are on the mezzanine floor between the ground floor entrance and the King David Suite which is downstairs.

RECEPTION

Light refreshments will be available in the King David Suite until 2.30pm.

SECURITY

This will be strict. You are asked to co-operate with the police and the marshals for the event at all times. You will be requested to pass through a security arch before gaining access to the crescent in Great Cumberland Place where the Monument is sited.

CAMERAS

Please do not bring cameras as no private photography is permitted at this event.

DRESS

Gentlemen	-	lounge suits
Ladies	-	day dress or suits, hat and gloves

APPLAUSE

There should be no applause when The Queen and The President enter and leave the King David Suite.

CURTSEYING AND BOWING

Guests should face The Queen and The President at all times and those close to them when they pass should, in the case of ladies, curtsy, and, in the case of men, do a neck bow.

CLOSED CIRCUIT TELEVISION

Closed circuit television will be used on large screens to relay the unveiling ceremony and the subsequent events in the Foyer to the guests in the King David Suite. Likewise, those in the Foyer will be able to watch the unveiling ceremony on closed circuit television.

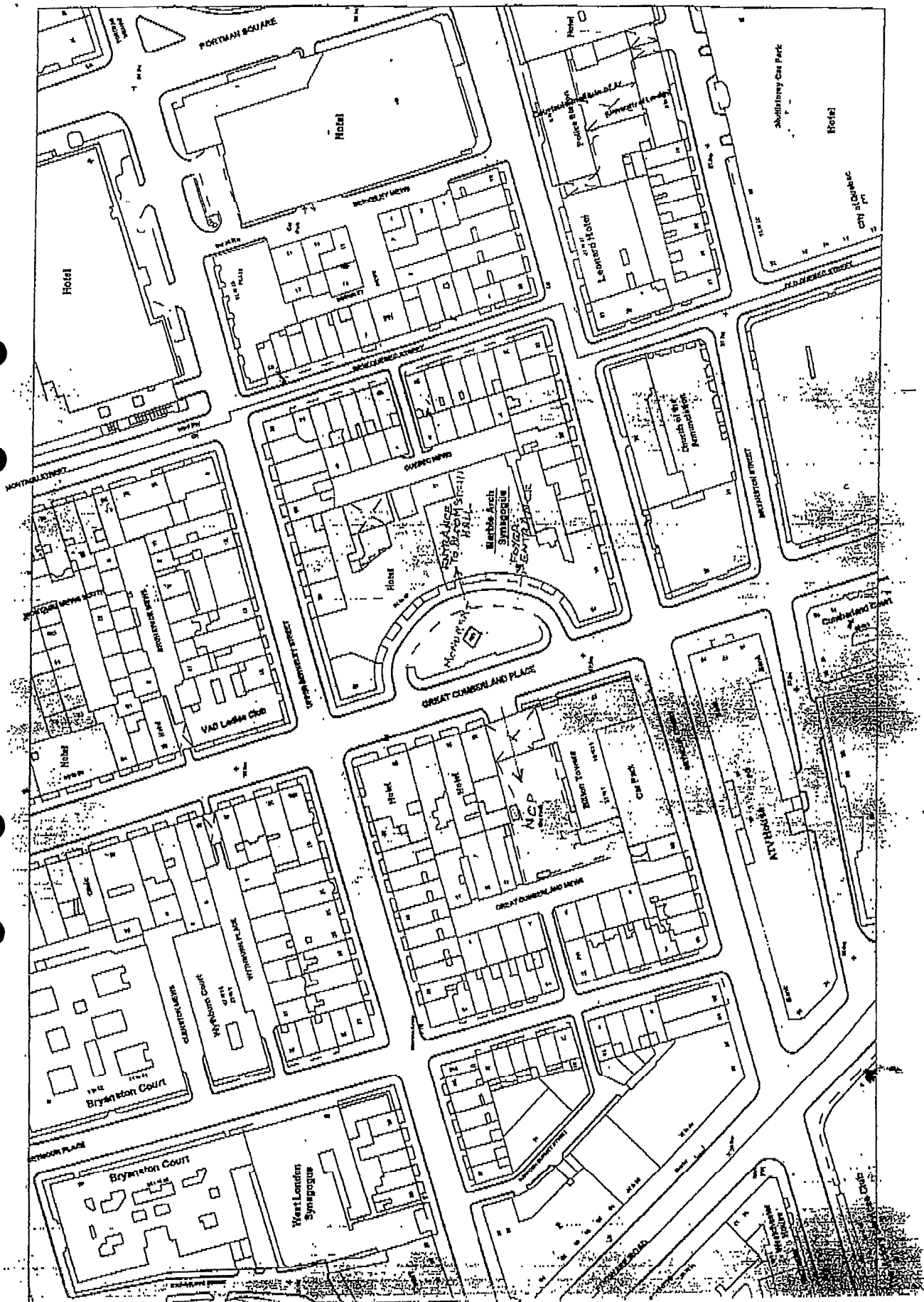
PRESENTATIONS

Those to be presented to The Queen or to The President have been notified separately. Certain spaces in the King David Suite will be allocated for these presentations and it is requested that guests do not encroach on these areas.

SMOKING

Guests are asked not to smoke within the Synagogue building, including the King David Suite.

It is hoped that the above notes will be helpful to you.

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

T E L E F A X sid 1 (2)

Datum 1997-02-19	Dnr 96	Dossierbet.
---------------------	-----------	-------------

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1997-02-20		
Avd. AP	Gr 21	Mål 1

Utrikesdepartementet

B r å d s k a n d e

Re Familjen Wallenberg och naziguldet

För EC (Hallqvist, Olson). Kopla UMK, UrP, Rättsch,
RS (Ahnborg), EI, PIK-PR, SB

The Times innehåller idag bifogade stort uppslagna artikel om i första hand relationerna mellan Jacob Wallenberg och Nazityskland. Uppgifterna om svenska komponenter i V2-raketerna återges. I fråga om det s.k. naziguldet framhåller Times med hänvisning till den hittillsvarande arbetsgruppen (den nya kommissionen nämns inte) att den svenska regeringen nu är fast besluten att inte begå samma misstag som Schweiz i PR-hänseende.

Hartelius

Gatuadress
11 Montagu Place
London W1H 2ALTelefon
+44 171 - 724 2101Telefax
+44 171 - 724 4174Telex
28 249Telegram
Svensk

2/2

Nazi gold hunters close in on Sweden's *The Times 27.02.19* Wallenberg dynasty

HUNTERS of Nazi gold and Sweden's wartime secrets are closing in on the Wallenberg dynasty, the family that holds sway over much of the country's economy.

Their target is the late Jacob Wallenberg, the banker who negotiated Sweden's trading relationship with Nazi Germany; the family is determined that investigators do not project him as an amoral partner of the Hitler regime.

The controversy, which is focusing on who should gain access to the Wallenberg family archives for the wartime years, is particularly poignant because of the hero status of Jacob's cousin, Raoul. It was Raoul Wallenberg who helped to save about 100,000 Hungarian Jews, partly by bribing and bluffing

German officials. After the war he was arrested by the Russians and disappeared in the gulag.

Jacob, uncle of Peter Wallenberg who heads the dynasty now, was an altogether different character. He had active contacts with the German resistance, above all with Carl Goerdeler who was hanged on Hitler's orders, but he was also a frequent and welcome guest of the Berlin regime. Jacob Wallenberg played golf near the Wannsee (where the extermination of the Jews was planned) and ate lobster in the city's best restaurant. His brother, Marcus, paid visits to Hermann Goering, whose first wife was a Swedish countess. While Marcus determined Sweden's trading relationship with the Allies,

Jacob concentrated on the Germans. Swedish ore and ball bearings were sold to the Germans — rocket components for the V2 were shipped "Made in Sweden" — in return for coal, fertilisers and oil.

Sweden knew what was going on: the gold was plundered from the banks of occupied countries and perhaps had more sinister origins. At the Nuremberg trials, Emil Puhl, deputy head of Hitler's Central Bank, agreed that some gold robbed from Jewish concentration camp victims had been melted into bars and used in trade.

All these facts have emerged over the past few weeks. For Sweden, the shock is equivalent to that felt by the Swiss. The Wallenbergs play a prominent role in the country. Their empire includes the car maker Saab, the ball bearings company SKF and the electrical engineering firm ABB.

Trading with Germany was forced on Sweden because of its

Roger Boyes reports from Stockholm on the developing struggle to gain access to the wartime archives of a secretive and powerful family that still controls much of the Swedish economy

Jacob concentrated on the Germans. Swedish ore and ball bearings were sold to the Germans — rocket components for the V2 were shipped "Made in Sweden" — in return for coal, fertilisers and oil.

The balance was made up by payments of gold from the Third Reich. The gold was originally said to be from prewar German reserves, but long after that was shown to be nonsense the gold

shipments continued. A document from the Swedish Central Bank, dated August 24, 1944, records Jacob Wallenberg urging Swedish bankers to continue gold transactions with the Nazis.

The friendship between Ivar Rooth, the Swedish Central Bank chief, and Per Jacobsson, the Swedish-born chief economist of the Basle-based Bank for International Settlements, ensured that the

Raoul Wallenberg saved Jews from deportation

encirclement by Germany. Yet Swedes are wondering whether they did not pay too high a moral price for their passive role.

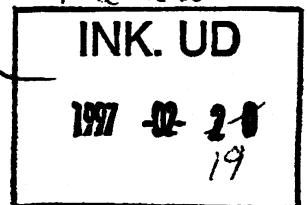
The Swedish Government is determined not to fall into the same public relations trap as the Swiss. One of the first moves was to set up a working group to study archives, including those of the Wallenbergs. But the family insists that only a government commission should do the job. Now the argument is about who should sit on such a commission.

□ Raoul plea: Guy von Dardel, half-brother of Raoul Wallenberg, has called on the Swedish Government to open its files in an attempt to clarify his fate. Some say he is still alive. (AFP)

Kiev 19970213

Re: Melnitsyn
Lage,

här en kopia av det papper
som jag gav till Martin's
recently angående
Melnitsyn.

Vår Informationsassistent
har skrivit den nedre delen.
Informationsbrevet i Jorcks-
Frankish har alltså svarat
att han inte finns där fr.
Skall vi sända en karta ??
Hälsningar

[Handwritten signature]
a. a. / w

Ex +011:
Hallqvist, EC2
Magnusson, Riga
Olson, EI/BEK
etp 97-02-19 / w

1997-02-20

1(1)

Utrikesdepartementet
Att: Lage Olsson
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

A.a.

No

RW - problemet (Smoltsov)
Sovhandlingarna

INK. UTRIKES DEP			
D. N:o 51/012			
87-02-28			
AVD	p	GR 2	MA E

Hej,

Sänder här en del kopior av våra kopior (fotografier och/eller xeroxkopior) av delar av det jämförelsematerial vi hade tillgång till från Smoltsov vid vår undersökning. Jag har tagit delar där hans namn förekommer. Vid våra besök fick vi se handlingarna i original. Problemet vid vår undersökning var bl a att man inte hade kunnat hitta några prov på formella ämbetsskrivelser med underskrift från Smoltsov från -47 eller åren närmast däromkring. Detta var ett av skälen till att vi var betydligt försiktigare i vår slutsats än de ryska handstilsundersökarna på dåvarande VNIISE, dvs det kriminaltekniska laboratorium som lydde under dåvarande Sovjetunionens justitiedepartement. Såvitt vi kunde utröna fanns det minst två parallella kriminaltekniska laboratorieorganisationer utöver detta, en som låg under inrikesdepartementet och en inom KGB.

Vänliga hälsningar

Nils Ångström

531

СЕКРЕТНО

Врачебная справка

По заданию начальника внутренней тюрьмы НКГБ СССР, мною
осмотрен(а) заключенный(ая) Окулицкий

Михайло Блжислав 1898 г.

при чем обнаружено следующее: Здоров

Зити Лоранс Внуш
(описание объективных данных)
органов и систем

Диагноз Здоров

Выводы Трудоспособен

10 мая 1945 года

начальник 1-й части Внутренней
тюрьмы НКГБ СССР

подпись Степанов

ОТВЕТЫ

с.а. Виктор Сенилов 1924г.
 Борис Сенилов 1926г.
 убиты в сред. школе

Виктор Сенилов 1924г.
 1942г. в воен. службу в Ленин-
 град. с ноября 1944г. в воен.
 службу в Моск. 2-й дивизии.
 Борис - Служил в Моск. Аб. И.г. 2-й дивизии.

ность до поступления в НКВД, включая и службу в старой

места жительства).

+ Cennowal - Ad.
c 1942: ad? nato dny
c cypnyy Topabap
e fap. vevan?
ne rrvn nR24
e ovnpun zge
gorn m fr an
Chlfr nk vvvv

- 343 8(13) 12
- 1) Прежде чем заполнять анкету необходимо ознакомиться с вопросами для правильного ответа на них.
 - 2) Ответы писать подробно, четко и разборчиво, прочерки делать не разрешается.
 - 3) На вопросы, не предусмотренные анкетой, но имеющие существенное значение, лицо, заполняющее анкету, должно обязательно ответить в конце анкеты.
 - 4) Анкета заполняется только ЛИЧНО.
 - 5) В тексте ответов указываются также ссылки на подтверждающие документы, если таковые имеются.

АНКЕТА

СПЕЦИАЛЬНОГО НАЗНАЧЕНИЯ РАБОТНИКА НКВД

ВОПРОСЫ

ОТВЕТЫ

а) о себе:

Смолов
Александр Лукич.
не изменял

1. Фамилия, имя и отчество.

2. Когда и где изменял фамилию, имя и отчество, перечислить их и указать причины изменения.

3. Год, месяц и число рождения.

1898г. июня 1

4. Место рождения (село, деревня, город, район, область по их названию в год рождения). В скобках указывается место рождения по новому наименованию и административному делению.

г. Москва

5. Национальность, родной язык.

русский

6. Если ранее состоял в другом гражданстве или подданстве, указать в каком именно, когда принят в гражданство СССР и какими документами оформлено.

не состоял

Смоловцов
Александр Лукич.

не изменялся

Смоловцов
Александр Лукич

не изменялся

1898 г. июня 1

1898 г. июня 1

г. Москва

г. Москва

17

1898г. июня 1

г. Москва

русский

не состоит

огу Семовдов Д. Н. - с. нисар
мг. Васильев И. В. - переведен.

21.

отец Сомовдов И. П. - см.

нисарь

тесть Васильев И. В. - переведен.

нет

нет

не принимается

дом. экз.
Степкоу.

нет

с марта по ноябрь 1921г.

нет

й, я предупрежден об ответственн

Смолов
 (подпись писать разборчиво)

я ее и документы, на которые име

личной службы

Смолов

Смолов
 16/11/40г.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arkivexemplar

Dnr	Avd	Grupp	Mål
521001	D	2	En I

1997-02-21

Ambassadören Löfgren

BERN

Kopior i RW-ärendet

Broder,

Professor Guy von Dardel (45, Route de Pency Dessus, Ch-1242 Satigny) beställde vid besök i arkivet härförleden kopior av samtliga sidor av utrikesnämndens protokoll 1954-1956, i allt 512 kopior, som härmed bifogas med anhållan om Din ambassads benägna bistånd med att vidarebefordra dem till honom mot postförskott motsvarande 1.201 sv kr varav för kopiorna 1.054 sv kr (10 första kopiorna gratis, 502 st à 2 kr plus 50 kr i expeditionsavgift) samt 147 kr för frakt och redovisa inbetalningen i vanlig ordning till departementet. Kopior har professor von Dardel beställt för att söka ledtrådar i Raoul Wallenberg-mysteriet

9
Sven Johansson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir

☐ uti kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

970226

Sign

Arkivexemplar

Dnr	Avd	Grupp	Mål
52/001	P	2	En

1997-02-21

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ambassadrådet Lindahl Owens

OTTAWA

Kopior av utrikesnämndens protokoll

Advokaten David Matas (se bif brevkopia) beställde vid besök i arkivet härförleden bifogade 512 kopior av utrikesnämndens protokoll 1954-1956. Vi vore tacksamma om ambassaden kunde vidarebefordra dem till honom mot postförskott på motsvarande på 1.209 sv kr i kanadensisk valuta varav för kopior 1.054 sv kr (10 första kopiorna gratis, 502 st à 2 kr plus 50 kr i expeditonsavgift) och för frakt 155 kr samt redovisa inbetalningen i vanlig ordning till departementet. Mr. Matas beställde kopiorna för att efterforska uppgifter och ställningstaganden angående Raoul Wallenberg-mysteriet.

S

Sven Johansson

Postadress	Ifylles av postexp		Besöksadress	Avsändn datum	Sign	
	Avsändt med					
	☐ sv kurlr	☐ ett kurlr	☐ luftpost	☒ vanlig post	970226	

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arkivexemplar

1997-02-21

Dnr	Avd	Grupp	Mål
52/0030		2	Eu ^I

Professor Guy von Dardel
45, Route de Pency Dessus

CH-1242 Satigny

Kopior i RW-ärendet

Bäste professor von Dardel,

Härmed har jag nöjet meddela, att de beställda kopiorna av utrikesnämndens protokoll 1954-1956, i allt 512 sidor, kommer att översändas till vår ambassad i Bern för vidarebefordran till Er mot förskottsbetalning av ett belopp motsvarande 1.201 sv kr, varav 1.054 kr för kopiorna och 147 kr i fraktagifter.

Med vänlig hälsning

Sven Johansson

Ifylles av postexp

☐ Avsändt med

☐ av kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

26.2.97

Sign

87

UTRIKESDEPARTEMENTET

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

35/002
TELEFAX

Sid. 1 (13)

1997-02-24

92 En¹
Sid. 3-13
Re i. sk. fr. SKL
(51/012) 97-02-20
in 97-02-21

Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
ARLINGTON, VA 22207
U.S.A.

Fax No. 0091 703 237 0946

Re RWallenberg.

Dear Susanne,

1. Referring to your fax of 6 February, 1997 I have pleasure in enclosing a letter from the the National Laboratory of Forensic Science (SKL) with copies of Dr. Smoltsov's signature.

2. The experts at the National Police Board say that they don't know of any fingerprints having been handed over to the Russians. Nor did they take any fingerprints from the RW diplomatic passport when this was on loan from the Holocaust Museum in Washington as no tampering with the document was allowed.

3. The question of disclosure of secret documents has been raised with the Head of the Documentary Department, Mr Berndt Fredriksson. It will take some time, however, before a formal decision can be taken by the Government on this matter.

Postadress
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

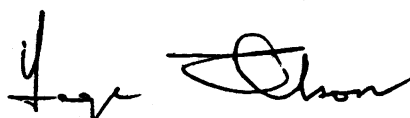
Besöksadress
Gustav Adolfs Torg 1

Exp. 97-02-24
15.30

Telefon växel 08 - 405 10 00
Telefax 08 - 723 11 70
Telex 105 90 MINFOR S

4. Could you, please, apply for a visa at the Russian Embassy in Washington at the beginnig of this week.

Yours sincerely,

Lage Olson

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS

Enheten för dokumentation
S. Johansson
Telephone +46 8 405 55 03

Stockholm 24 February 1997

David Matas
Second Floor
205 Edmonton Street
Winnipeg, Manitoba
R3C 1R4
Canada

RW-forskning

Dear Mr Matas,

With reference to your letter of January 27 I am pleased to inform you that copies of the protocols of the Advisory Council on Foreign Affairs 1954-1956 ("the cabinet session protocols") will be sent to our embassy in Ottawa in order to be delivered to you against payment in advance. The total charge is SEK 1209 comprising 512 copies and postage charges.

If you wish to obtain copies of the Council's protocols prior to 1954, you should get in touch with our National Archives (Riksarkivet, PO Box 125 41, S-102 29, Stockholm), where they are stored. Since the Swedish Red Cross also keeps its older records at the National Archives, I suggest that you inquire at the same time about the state and circumstances concerning their archives. I have to repeat once again that the Ministry does not keep any holdings of Red Cross-documents. We are not aware of any other interviews or interrogations of former German and Austrian prisoners-of-war or released war-criminals concerning the Raoul Wallenberg-mystery other than those made by the Ministry through special agents or our permanent missions abroad. All these "interviews" are

included in the collection of RW-documents
published in 1980-1982.

Yours sincerely,

DB

Daniel Backman
Senior Administrative Officer

EXP1970226/DB

(incl vanlig post)

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS

Enheten för dokumentation
Daniel Backman
Telephone +46 8 405 55 02

56/002
Stockholm 25 February 1997

Susanne Berger
4793 Williamsburg Boulevard
Arlington, VA 22207
USA
Fax 703-237 0946

RW-forskning

Dear Mrs Berger,

With reference to your application I am pleased to enclose copies of three documents from the correspondence between S. Söderblom and E. von Post in 1945.

Yours sincerely

Daniel Backman

Daniel Backman
Senior administrative office

EXP/970225/DB
(med fax)

Sm/IF

KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN

Broder,

Moskva den 6 april 1945. <u>Strängt förtroligt.</u> 19		
N:o 168/6	BL.	
INK. D. N:o		
AVD. JP	GR. 80	MÅL. P

Då politiska avdelningen väl får anses vara en clearingcentral för angelägenheter av större vikt, tillskriver jag Dig i ett ärende, som kanske handlagts på en annan avdelning. Jag avser den instruktion, som jag häromdagen erhöll att intervensera hos sovjetregeringen för att begära respekterandet av svenskägda tändsticksfabriker i Ungern. Jag anmodades kräva, att fabrikerna skola överlätas till bolagets oberoende ledning med fortsatt skydd för fabrikerna och bistånd i samband med råvaruanskaffningen. Svenska regeringen gör sålunda gällande, att de ryska armémyndigheterna begått en rättskränkning, vilken det åligger sovjetregeringen att häva. Den föreliggande utredningen utgöres av ett telegram från Tändsticksbolagets representant i Ungern. Denne meddelar, att de ifrågavarande fabrikerna under flera månader arbetat uteslutande för ryska armén, att direkt militär rysk kontroll utövas vid fabrikerna samt att den ersättning, som erlägges för de levererade produkterna, är otillräcklig, åtminstone vid två av fabrikerna. Kunna dessa tre omständigheter utgöra tillräcklig grund för att göra gällande, att svenska rättigheter läderats och att rättelse måste ske?

Vad först angår rekvisitionen av fabrikernas produktion känner jag ingen rättsregel, som förbjuder en armé att inom området omedelbart bakom fronten tillgodogöra sig nyttigheter för arméns behov. I detta fall erlägges tydligen också ersättning. Tändsticksbolagets representant gör visserligen gällande, att ersättningen vid några av fabrikerna vore otillräcklig. Här skulle alltså finnas grund för ett skadeståndsanspråk. Men för dess framställande måste, såvitt jag kan finna, fordras en långt grundligare utredning än ett lapidariskt telegrafiskt påstående. Bland annat torde det vara

Herr Utrikesrådet E. v o n P o s t,
S t o c k h o l m.

skäl i att undersöka, i vad mån rysk-ungerska avtal kunna spela en roll. Kanske har ungerska regeringen avgivit löften, som strida mot våra förvärvade rättigheter. I sådant fall blir denna regering skadeståndsskyldig. Vad slutligen beträffar den kontroll, som de ryska militärmyndigheterna anordnat vid fabriken, förefaller det mig, som om åtgärder till skydd för fabriksanläggningar och kontroll av fabriksdriften inom ockuperat område svårligen eo ipso kunna anses som rättstridiga. Det är möjligt, att berättigad orsak till klagomål finnes, men även i detta avseende skulle jag vilja förorda en noggrannare utredning.

Som jag telegrafiskt omnämnt, har jag tidigare haft kontakt med de ryska myndigheterna i ett liknande ärende. Det gällde den gången råvaruanskaffningen, en fråga som berörts även i nu förvarande sammanhang. Reuterswärd telegraferade den 29 november 1944, att svårigheter uppstått för anskaffande av pottaska till de svenska ägda tändsticksfabrikerna i Rumänien, som furnerade den ryska armén med tändstickor, och bad mig söka påskynda sakens behandling inom de centrala sovjetmyndigheterna. Då jag underhand bragte saken på tal i utrikeskommissariatet, fick jag omedelbart till svar, att vi i denna fråga måste vända oss till de rumänska myndigheterna. Enligt min erfarenhet intages principiellt denna ståndpunkt i frågor, som röra våra intressen i Finland, Polen, Rumänien, Bulgarien, Jugoslavien och Ungern. Man hänvisar konsekvent till dessa länders regeringar. Det återstår att se, huru förhållandena härvidlag komma att gestalta sig beträffande Tyskland och Österrike. Jag utgår närmast ifrån, att reklamationer rörande våra intressen i Tyskland komma att få framställas till den interallierade kommission, som skall upprättas i Berlin. I Wien blir det väl en liknande kommission eller kanske rentav en ny österrikisk regering, som blir vår förhandlingspartner.

Om det, trots vad jag ovan anför, alltjämt anses lämpligt att taga upp denna fråga med sovjetregeringen, skulle jag vilja förorda, att kompletterande utredning införskaffas och att frågan därefter underställas våra kronjurister, Undén och Gihl. Må regeringen därefter fatta sitt beslut.

/u/ Söderblom.

Sm./TF
KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN

Broder,

Moskva den 12 april 1945. <u>Strängt förtroligt.</u>		
N:o	168/13	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
JUP	80	8a

Sedan jag häromdagen nedtecknade mina reflexioner med anledning av erhållna instruktioner rörande tändsticksfabrikerna i Ungern, har jag dels erhållit ytterligare instruktion rörande démarchens verkställande, dels underrättelse om att Danielsson och Budapest-svenskarna hitväntas som i morgon. Som Du väl kan förstå, ansåg jag, att det skulle vara oriktigt av mig att ej begagna tillfället konferera med Budapest-svenskarna i denna sak. I avvaktan på vad som kan framkomma vid mina samtal med dem, vill jag ytterligare framhålla följande. Jag har mycket rådbärat min hjärna med formuleringen av en not till sovjetregeringen rörande de ungerska fabrikerna. Hur jag än sökt vrida och vända på saken, har jag med ledning av mig lämnade upplysningar och instruktioner ej kunnat komma till annat än att jag i noten å svenska regeringens vägnar måste dels göra gällande, att den ryska sydarméns myndigheter gjort sig skyldiga till rättsstridigt förfarande, dels kräva att sovjetregeringen ger befallning om att rättskränkningen upphör. Detta sker på grundval av telegrafiska upplysningar från ett svenskt bolags representant i Ungern, om vilken jag ej ens vet, huruvida han är svensk medborgare. Som jag förut framhållit, kommer härtill, att jag ej anser, att föreliggande upplysningar giva befogad anledning till en sådan anklagelse och ett sådant krav. I varje fall kan jag ej taga på mitt ansvar att formulera noten på grundval av för mig nu tillgängliga upplysningar utan måste utbedja mig, att jag erhåller fullständig text till vad som enligt regeringens uppfattning i denna sak bör å svenska regeringens vägnar framföras till sovjetregeringen.

Med anledning av det som säges i första delen av utrikesdepartementets senaste telegram i detta ärende, av den 7 mars, vill jag framhålla, att utrikeskommissariatets inställning till frågor om svensk

Herr Utrikesrådet E. v o n P o s t,
S t o c k h o l m.

egendom i Ungern i november förra året, då Ungern var en fientlig makt, icke har någon som helst relevans i nuvarande läge, då en ny ungersk regering slutit avtal med de allierade och kämpar på deras sida. Vad beträffar det som säges i telegrammets andra del, vill jag framhålla, att det enligt min uppfattning vore långt ifrån ändamålsenligt att göra gällande, att ungerska regeringen ej hand-
haver administrationen inom landet utan att de ryska militärmyndig-
heterna handla efter eget gottfinnande. Det är min bestämda mening, att den ifrågasatta démarchen i bästa fall blir helt resultatlös, men den kan likaväl göra oss skada, och skall jag argumentera på nyss antytt sätt, kan den få allvarliga konsekvenser.

Alldeles oavsett de olika överbäganden, som jag framfört här ovan och i mitt brev häromdagen, tycker jag det finns all orsak att se tiden an. Det finns ingen orsak antaga, att svensk egendom i Bulgarien, Rumänien, Ungern och Polen skall nationaliseras eller konfiske-
ras av de nya regeringarna i dessa länder; vad beträffar Jugosla-
vien ställer sig saken måhända något tveksammare. Det är nu en fråga om veckor, tills vapnen tystna i Europa, och vi kunna börja tänka på att med de nya makthavarna i de olika nyss uppräknade länderna ordna våra ekonomiska mellanhavanden. Dessa komma förmodligen samt och synner-
ligen visa sig angelägna att upprätta de bästa förbindelser med Sve-
rige. De påtalade missförhållandena vid de tre fabriker i Ungern hava ju enligt uppgift förefunnits i flera månader utan att någon katastrof inträffat. Det går nog att muddle through och avvakta rätta ögon-
blicket för att med landets regeringsmyndigheter ordna upp saken.

/u/ Söderblom.

Sm/IF
KUNGL. SVENSKA
BESKICKNINGEN

Broder,

Moskva den 17 april 1945. 19		
<u>Strängt förtroligt.</u>		
N:o 178/17		BIL.
INK. D. N:o		
AVD. JP	GR. 80	MÅL L

Till komplettering av mina tidigare brev angående tändsticksfabrikerna i Ungern vill jag nämna, att tändsticksbolagets Budapest-representant, direktör Ekmark, under mitt samtal med honom upplyste, att bolagets drift mycket väl kan finansieras på platsen, om så erfordras genom att upptaga krediter med de svenskägda fabrikerna som säkerhet. Om jag ej missminner mig, upplystes det även, att vissa resultat på ort och ställe uppnåtts förhandlingsvägen. Frågan om tillgång på pottaska för tändstickstillverkningen i Rumänien har tydligen ordnats på ort och ställe. Av intresse i detta sammanhang är också den nya bulgariska regeringens inställning till den tidigare regeringens beslag på en svensk fabrik i Bulgarien.

/u/ Söderblom.

Herr Utrikesrådet E. v o n P o s t ,
S t o c k h o l m .

Pressbyrån, S Björck, EE
Raoul Wallenberg hyllas i London
Exp 1997-02-25/EE

ARKIVEXEMPLAR

Dnr

Avd

Grupp

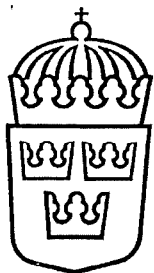
Mål

P 2 Eu⁷

Bifogade pressmeddelande har expedierats till

Svenska nyhetsbyråer plus SB
Radio/TV
Storstadspress
Utländska nyhetsbyråer
Landsortspress
Övriga tidn/tidskrifter
Utländska korrespondenter i Norden
Svenska bildbyråer
Utländska bildbyråer
Svenska beskickningar
Utländska beskickningar i Norden
Riksdag, departement och myndigheter
Svenska journalister utomlands
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga organisationer och institutioner
Övriga
Pressråd/Pressattachéer

Internt UD (100 ex)

UTRIKESDEPARTEMENTET

PRESSMEDDELANDE

1997-02-25

Pressekreterare
Elisabeth Wallton
Telefon 08-405 55 60

Pressombudsman
Staffan Björck
Telefon 08-405 57 27

Raoul Wallenberg hyllas i London

Statsrådet Pierre Schori besöker London den 26-27 februari.

Där deltar han på onsdag i en ceremoni, vid vilken en Raoul Wallenberg-staty skall avtäckas i närvaro av bl a FN:s generalsekreterare Kofi Annan, drottning Elizabeth, Israels president Ezer Weizman och prinsessan Christina Fru Magnuson. Pierre Schori är en av talarna vid ceremonin.

På torsdag skall Pierre Schori ha samtal i det brittiska utrikesdepartementet. Han skall också träffa företrädare för det brittiska labourpartiet.

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (8)

1997-02-26

Stefan Gullgren

Avd.	Grupp	Mål
D	2	Eu I

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Hallqvist)

Kopia: Kabsek, URP, Ch EC, EI (Olson),
till amb Riga

M Y C K E T B R Å D S K A N D E

Re Raoul Wallenberg - inför besök i Vladimir

Telefonsamtal Gullgren-Hallqvist och Gullgren-Olson
1997-02-25

(1 bil.)

P R I M O Vid besök av aambs Gullgren igår i MID
överlämnade byråchefen Kosatjov närslutet dokument
som svar på ambassadens framställning 11 februari
inför det planerade besöket i Vladimir-fängelset.
Ambassadens översättning av dokumentet till
engelska bifogas.

I tillägg till det överlämnade dokumentet meddelade
Kosatjov följande:

a) Det bekräftande beskedet från MVD:s straff-
avdelning om tillträde till Vladimir-fängelset var
betydelsefullt mot bakgrund av att den förre chefen
för avdelningen, generalen Kalinin, (som ju var den
som i höstas meddelade tillstånd för delegationen
att besöka Vladimir), häromveckan avskedats av
inrikesminister Kulikov. Det var viktigt att
registrera att den tjänsteförrättande avdelnings-
chefen nu bekräftat sin företrädares tillstånds-
beslut.

b) Beträffande den ryska sidans begäran om ytter-
ligare information avseende karaktär och omfattning
av det arkivmaterial som delegationen önskar under-
söka, frågade Gullgren om detta inte tillräckligt
tydligt framgick av Makinens promemoria i frågan

som ju redan två gånger överlämnats till MVD. Nej, förklarade Kosatjov, MVD hade uttryckt önskemål om ännu mer detaljerad information. "Så detaljerad som möjligt", framhöll Kosatjov, eftersom detta skulle underlätta för personalen i Vladimir att förbereda besöket.

I anslutning härtill inflikade Kosatjov att han egentligen skulle vilja rekommendera den svenska sidan att skjuta upp besöket en eller ett par veckor. Tiden började nu bli knapp och det var inte säkert att personalen i Vladimir skulle vara redo att ta emot delegationen på måndag 3 mars. Det fanns en risk att fängelseledningen ej skulle anse sig ha fått tillräckligt tydliga instruktioner från Moskva och därmed känna sig förhindrad att medge delegationen att inleda sina undersökningar.

Gullgren förklarade att det var uteslutet att på detta sena stadium ännu en gång uppskjuta besöket i Vladimir. Det var ju knappast en nyhet för den ryska sidan att delegationen önskade besöka Vladimir just den 3 mars - detta datumförslag hade ju framförts för flera veckor sedan. Från svensk sida utgick vi därför från att besöket skulle kunna genomföras som planerat och ambassaden var givetvis redo att approachera MVD direkt om Kosatjov trodde att detta skulle kunna bidra till att underlätta förberedelserna inför besöket. Kosatjov förklarade att en sådan framställning nog inte skulle bli nödvändig eftersom man hade goda kontakter med de ansvariga inom MVD.

c) Beslutet att endast medge tillträde till Vladimir-fängelset för officiella ledamöter av arbetsgruppen samt personer som vid gemensamma möten med arbetsgruppen knutits till densamma i egenskap av experter skulle enligt Kosatjov ej uppfattas såsom riktat mot "Memorial" och dess företrädare. Beslutet var fattat på rent formella grunder. Kosatjov tillade dock att en förnyad begäran om att åtminstone delegationens tolk skulle beredas tillträde till fängelset troligen skulle komma att bemötas välvilligt från rysk sida.

Gullgren erinrade om att även ambassadör Hallqvist från UD avsåg delta i delegationen. Kosatjov förklarade att detta givetvis inte skulle komma att möta några hinder.

d) Beträffande beslutet att endast medge kopiering av dokument först efter det att godkännande inhämtats från rysk arkivpersonal i varje enskilt fall förklarade Kosatjov att delegationen torde vara berättigad till en motivering i den händelse

sådant godkännande i något fall ej skulle komma att meddelas.

S E C U N D O Efter Gullgrens samtal med Kosatjov och ovancit telefonkontakter med departementet har ambassaden vidtagit följande åtgärder:

a) Gullgren har kontaktat Kuzovkin vid "Memorial" och meddelat att den ryska sidan tyvärr beslutat att ej medge honom och hans två medarbetare, Papovjan och Kostenko, tillträde till Vladimir-fängelset.

b) Gullgren fick därefter igår kväll kontakt med Petrov vid "Memorial" och meddelade att den ryska sidan förklarat att han ensam av de ryska oberoende experterna skulle medges tillträde till Vladimir-fängelset. Petrov fann det ryska beslutet märkligt och förklarade att han för egen del skulle ha svårt att frigöra sig en hel vecka på så kort varsel. Dessutom var han för tillfället sjuk och var inte säker på att han skulle hinna tillfriskna tills nästa vecka. Petrov kunde igår kväll inte lämna något definitivt besked om sin eventuella medverkan i Vladimir utan bad att få återkomma "inom några dagar" efter att ha diskuterat frågan med Kuzovkin.

T E R T I O Ambassaden avser under dagen ånyo kontakta Petrov för få klarlagt huruvida denne kommer att ha möjlighet att medverka i Vladimir eller ej.

Enligt överenskommelse Gullgren-Olson igår kommer ambassaden även att idag efter lunch översända den långa lista (84 namn) över persondossierer som Makinen och Mesinai uttryckt önskemål om att få undersöka i MVD. Detta under förutsättning att Makinen inte dessförinnan meddelar de efterfrågade prioriteringarna i listan. Ambassaden vill dock förutskicka att den ryska sidan kan komma att reagera i en allt annat än konstruktiv anda på de båda oberoende experternas långa lista.

Slutligen kommer ambassaden efter lunch att meddela Kosatjov att delegationen ej har något att tillägga till den framställning som redan två gånger överlämnats till MVD (i juni resp oktober 1996) beträffande karaktär och omfattning av det arkivmaterial man önskar studera i Vladimir. Detta under förutsättning att Makinen inte dessförinnan inkommer med de efterfrågade kompletteringarna.

Q U A R T O På svensk sida bör vi väl mentalt förbereda oss för vilken hållning vi skall inta i förhållande till den ryska sidan i den händelse Petrov meddelar att han ej kan delta i Vladimir.

Detta skulle ju nämligen innebära att delegationen endast kommer att bestå av en rysktalande expert, nämligen Makinen. von Dardel och Mesinai skulle bli helt beroende av den medföljande tolken, Zavra-zjnova, som väl ej har kännedom om Wallenberg-ärendets alla detaljer. Möjligheterna att nå fruktbara resultat under undersökningarna i Vladimir kommer att försämrats i motsvarande mån.

Från ambassadens sida gör vi snarast bedömningen att vi borde inta en hård attityd mot den ryska sidan. Vi borde därvid erinra om att det svenska önskemålet att besöka Vladimir knappast kan komma som en nyhet för den ryska sidan, att preciserade önskemål om vad delegationen vill göra i Vladimir översändes första gången redan i juni förra året (som bilaga till brev till inrikesminister Kulikov), att tidpunkt för besöket och delegations-sammansättning skriftligen meddelades redan den 11 februari i år samt att de ryska reservationer som nu framförts kunde ha meddelats på ett mycket tidigare stadium, t ex i samband med det ursprungliga besökstillståndet i september 1996.

Slutligen borde vi väl tydligt understryka att ett misslyckande för delegationen i Vladimir t f a ofullständiga förberedelser på rysk sida och ett avvisande på sent stadium av de ryska arkivexperter som föreslagits delta inte kan undgå att inverka på slutsatserna i den svenska sidans slutrapport från Wallenberg-undersökningarna.

Tacksam snarast bekräftelse att Ni d'accord.

HIRDMAN

EMBASSY OF SWEDEN
Moscow
Magnus Dahnberg

TRANSLATION
25.02.1997

Translation from Russian

**S. GULLGREN
SECOND SECRETARY
EMBASSY OF SWEDEN IN RUSSIA**

Dear Mr. Gullgren,

With reference to your letter from February 11, 1997, please be informed that the Second European Department of the Ministry of Foreign Affairs of Russia has received an answer from the Russian Ministry for Internal Affairs (MVD), Department of Prisons and Probation, which confirms that the members of the Russian-Swedish R. Wallenberg working group may visit the Vladimir prison in March this year.

Due to the preparation of this trip, however, the following must be observed:

1. A decision to make the desired information available can be made only after the Swedish side has specified the character and volume of the archive material that it intends to check.

2. Due to the working rules of prisoner-keeping institutions, not all the persons, for whom the Swedish side has asked for permission, may be allowed to work with the archive material of the Vladimir prison. The only persons that can be authorized to work with the archive material in the Vladimir prison are the official members of the Working group, as well as those appointed as experts on a joint meeting of the Working group (G. von Dardel, M. Makinen, S. Mesinai, and N. Petrov).

3. A decision on copying archive documents can be made only after Russian experts have studied the material chosen by the members of the group.

I would also like you to know that the GITs MVD Centre for Rehabilitation of Victims of Political Repressions and Archive information is ready to let members of the group acquaint themselves with personal files of prisoners that might have had contacts with R. Wallenberg. At the same time, it

would be appreciated if a list of such files and information about the expert group members could be provided as soon as possible.

The matter of assisting Ms. S. Berger in "updating previous contacts in Moscow" can be considered after receiving further information about her specific wishes.

**K. KOSACHEV
HEAD OF FINLAND AND SWEDEN SECTION
SECOND EUROPEAN DEPARTEMENT,
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF RUSSIA**

February 24, 1997
No. 1295 / 2ed-ns

**ВТОРОМУ СЕКРЕТАРЮ ПОСОЛЬСТВА
ШВЕЦИИ В РОССИИ
С.ГУЛЬГРЕНУ**

Уважаемый господин Гульгрэн,

Ссылаясь на Ваше письмо от 11 февраля 1997 года, информирую, что 2ЕД МИД России был получен ответ Главного управления исполнения наказаний МВД России, в котором подтверждается возможность посещения тюрьмы в г.Владимире членами российско-шведской рабочей группы по делу Р.Валленберга в марте с.г.

В связи с подготовкой данной поездки необходимо, однако, учитывать следующее:

1. Решение о предоставлении интересующей информации может быть принято только после сообщения шведской стороной данных о характере и объеме архивных материалов, которые предполагается просмотреть.

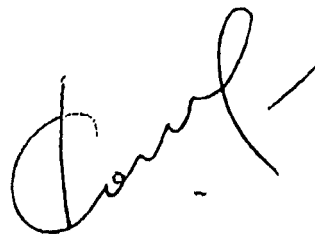
2. С учетом режима работы учреждений, в которых содержатся осужденные, к работе с архивными материалами во Владимирской тюрьме не могут быть допущены все лица, на которых шведской стороной запрашивалось разрешение. Возможность работы с материалами во Владимирской тюрьме может быть предоставлена только официальным членам рабочей группы и лицам, утвержденным на совместном заседании рабочей группы в качестве экспертов (Г.фон Дардель, М.Макинен, С.Месинаи и Н.Петров).

3. В отношении снятия копий с архивных документов решение может быть принято только после изучения отобранных членами группы материалов российскими экспертами.

Довожу также до Вашего сведения, что Центр по реабилитации жертв политических репрессий и архивной информации ГИЦ МВД России готов предоставить возможность членам группы ознакомиться в МВД России с архивными личными делами осужденных, которые могли иметь контакты с Р.Валленбергом. Вместе с тем, высказывается пожелание, чтобы перечень таких дел и данные о членах экспертной группы были предоставлены в максимально сжатые сроки.

Вопрос о содействии г-же С.Бергер в "возобновлении предыдущих контактов в Москве" может быть рассмотрен после получения дополнительной информации о ее конкретных пожеланиях.

**НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА
ФИНЛЯНДИИ И ШВЕЦИИ
2ЕД МИД РОССИИ**

К.КОСАЧЕВ

"24 " февраля 1997 года

№ 1295 /2ед-нс

~~57/001~~ *Vidnebefordrat till*
Ande Mestera (Chyellgren)
97-02-26
Författare: INTERNET:makinen@eprendor.uchicago.edu/ på INTERNET

Datum: 1997-02-26 6.13

Prioritet: Standard

TILL: Lage (UD) Olson på (Pk)UD-3

CC: Martin (UD) Hallqvist på (Pk)UD-3

Ärende: Raoul Wallenberg

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 57/001		
1997-02-2726		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Fu1a

a / No

Innehåll

Dear Lage:

I am providing a brief outline of the objectives of the work in the Vladimir Prison that we plan to undertake. The objectives and methodology have been described both through discussions previously within the meetings of the Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg and they have been outlined in writing through numerous memoranda submitted to Hans Magnusson, who has transmitted them further to Mr. Viktor Tatarintsev and Mr. Konstantin Nikishkin.

The objective of this work is to account for the complete occupancy of all cells in Korpus II of the Vladimir Prison over the 1947-72 period. This objective derives from the witness statements of Varvara Marina who has worked in the Vladimir Prison hospital and Korpus II since about 1946 and described a non-German foreign prisoner held for some period of time in solitary confinement in cell 2-49. Her description of the physical features and personality of the prisoner was such as to be compatible with those of Raoul Wallenberg. Moreover, she described a prisoner who died in a nearby cell at the time of the incarceration of this prisoner in solitary. Thus, the objective is to identify prisoners who were in nearby cells at this time and who if still alive might be able to provide some information about foreign prisoners or who may have been cellmates with the prisoner who died, and to examine whether the occupancy of a cell or certain cells cannot be accounted for by the prisoner registration cards in the kartoteka of the prison, that is, certain cells will end up in the analysis as being "empty" for an extended period of time since the prisoner registration card information does not show anyone to have been assigned to the cell, the archival material about the special prisoner having been removed systematically beforehand.

As described earlier, this occupancy analysis requires only that cards are examined from the prison kartoteka of those prisoners who have been in Korpus II over the stated period of time. We shall need to make photographic copies of the front and back sides of the prisoner registration cards selected in order to have a complete record of the cells occupied and the name and date of birth of the prisoner for identification. Since we have earlier made copies of prisoner registration cards in 1990, we shall not need to make copies of those cards again. (I shall bring the list of those prisoners from 1990 with me.) The copies of the cards will be made either by photography as we did in 1990 or by a computer controlled document scanning method that I have developed, whichever proves to be the most efficient method. While most of the cell occupancy information is generally on the front side of the card, occasionally this information for a given prisoner extends to more than one card; also the date on which the prisoner was transferred out of the prison appears only on the back side of the card. Therefore, both sides must be copied for complete data analysis. It is not feasible to simply copy the cell occupancy information from each card on site since this process would consume several weeks alone. (I have made numerous estimates of the time required for each type of activity required for this work.) By making a copy of each card, I shall then extract the cell occupancy data later and subject it to computer based analysis by algorithms that are being developed for this purpose by me. I wish to

assure everyone that I am trying to make this work as efficient as possible and to disrupt the normal activities of prison staff and personnel as little as possible.

While I shall plan to carry out the photography of the cards, a photographer- assistant is important in order to make the work proceed as fast as possible. Because of the volume of the kartoteka in the Vladimir Prison, which we know by our experience in 1990, the work will require at least three individuals fluent in Russian to examine the kartoteka card by card and to select for photography those cards of prisoners who occupied cells in Korpus II. This work in itself will require at least 4-5 days. While those individuals are selecting cards, I shall be doing the photography work in an adjacent room as in 1990. Those both aspects of the work should be completed at the same time. For these reasons I requested assistance by independent experts and consultants from Memorial Society who have assisted us in the past.

I should like to also state again that Professor Guy von Dardel and I have been in possession of Vladimir Prison archival material since 1990 and we have not made this publicly available. The material has been used only according to the needs of the Working Group specifically to bring light onto the fate of Raoul Wallenberg. This attitude continues to guide our work on this project, and it is our intention to follow this same principle in the Vladimir work planned for next week.

I hope that this information is helpful to our Russian colleagues who have requested further clarification of the methodology.

Marvin Makinen

Marvin W. Makinen
Department of Biochemistry & Molecular Biology
The University of Chicago
Cummings Life Science Center
920 E. 58th Street
Chicago, Illinois 60637

tel: 773/702-1080
FAX: 773/702-0439
e-mail: m-makinen@uchicago.edu

Vidarebefordrat till Amb
Moskva (Opjullgren) 7-02-26/16

Författare: INTERNET:makinen@eprendor.uchicago.edu/ på INTERNET
Datum: 1997-02-26 6.12
Prioritet: Standard
TILL: Lage (UD) Olson på (Pk)UD-3
CC: Martin (UD) Hallqvist på (Pk)UD-3
Ärende: prisoner files

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 57/002		
Innehåll 1997-02-2726		
AVD. P	GR. 2	MÅL. L41

a.a. ↓

Dear Lage:

On Feb 12 I submitted a list of prisoner names with year of birth for identification whose personal files need still to be examined for very specific details either to confirm or negate other correlations and information received concerning the incarceration of Raoul Wallenberg in Soviet prisons.

You have asked whether the list can be prioritized. This is I am sorry to say a question to which I can give no simple answer because over the past 10 months Susan Mesinai and I have been examining and analyzing much archival material including the 1990 Vladimir Prisoner cards to decide on the final points of inquiry to be made. We have narrowed it down to these cards. In some manner they all will bear on the subject of the incarceration of Raoul Wallenberg. Many of the files have been repeatedly requested through the Working Group but have not been produced for our examination, some files are new requests, and some files have been seen in the past, but in our analysis we have realized new points that need to be examined and therefore we need access to those files again. We are simply trying to be as thorough as possible in the closing phases of this work.

If a selection needs to be made at least for expediency of producing files (but we still reserve the need to see these files at a later date), we could for the beginning start only on those files that are new or have not been seen earlier. While we are examining these files, the remainder could be located within the archives of the Ministry of Internal Affairs or of the Ministry of Security. The files that could be postponed for a later date are

Berger, Lazar
Brugger, Emil
Gouaze, Lucien
Hofstetter, Hans
Menshagin, Boris Georgievich
Munters, Vilhelm
Munters, Natalya
Wynne, Greville Wynne.

This is about as much as I dare postpone; to remove more would undermine the analysis we still need to carry out.

Marvin Makinen

Marvin W. Makinen
Department of Biochemistry & Molecular Biology
The University of Chicago
Cummings Life Science Center
920 E. 58th Street

SVERIGES AMBASSAD
LONDON
Handl. D Hartelius

Ø2 E¹
SIDNR 1 (3)

1997-02-27

Betr. åtgärd se bif
delgivningslista.

orig
aa/ag (p 2 Eⁱ)

AVG.	(-107)		Ba
	UP		
	p	2	E ⁱ

För EI. Kopia BMK, UMK, UrP, EUKORR, EC-2, EC-5, EP.

Re SR Schoris samtal med vice utrikesminister
Bonsor: Wallenberg, Jugoslavien, Baltikum, EMU

Följande antecknat från sr Pierre Schoris
överläggningar idag med vice utrikesminister Sir
Nicholas Bonsor. Vid överläggningarna närvarade på
brittisk sida även Bonsor's handsekreterare John
Gimblett och Nordenan-svarige David Brett. På svensk
sida deltog sakk Birgitta Silén samt ambr Dag
Hartelius.

1. Raoul Wallenberg

Efter ett par reflektioner kring föregående dags
ceremoni, hänvisade Schori till de pågående
efterforskningarna om Wallenbergs öde. Även
tillgängliga brittiska arkiv hade gått igenom.
Samtidigt hade vi inte haft möjlighet att undersöka
om uppgifter rörande Wallenberg kunde finnas i
underrättelsetjänsten SIS' arkiv. Det vore
synnerligen värdefullt om man från brittisk sida
kunde genomföra en sådan kontroll.

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

TELEFAX

1997-02-28

Sid. 1 (6)

Nr 87 ✓

Aambs Stefan Gullgren

INK. UTRIKESDEP.		
DNR	02-28	
1997-02-08		
Avd.	Gr	Initial
P	2	Eu!

UTRIKESDEPARTEMENTET ✓

Till: EC (Hallqvist)

Kopia: EI (Olson), refax via UD till amb Riga

B R Å D S K A N D E

Re Fax från kanadensisk advokat i Wallenberg-
ärendet

(1 bil.)

Närslutet faxbrev inkom idag till ambassaden från den kanadensiske advokaten David Matas. Av faxbrevet framgår att Matas anser sig ha blivit utlovad bistånd från ambassaden för att kunna ansluta till den delegation som avser bedriva arkivundersökningar i Vladimir med början den 3 mars. Vi återkommer i annan ordning.

FREDÉN

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besticksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

MOSKVA 1997-02-28

DAVID MATAS
BARRISTER & SOLICITOR

February 25, 1997

Stefan Gullgren
2nd. Secretary
Swedish Embassy
Moscow

INK. AMB. MOSKVA		
D. 16/29		
1997-02-28		
AVD.	GR.	MAL
R	18	Wallenberg

Dear Mr. Gullgren:

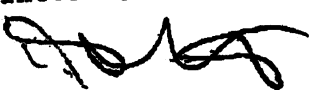
I am doing work on the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg as shown by the attached press release.

I will be in Moscow the week of March 3rd and I was hoping, if I had some time, to join those who are going to Vladimir. I was told you could provide me with the name, address and telephone number of the hotel where Guy Von Dardel will stay. Furthermore, I was told that you could arrange permission for me to visit the prison if that is necessary.

I would appreciate receiving from you the hotel information and I would welcome any arrangements you could make on my behalf.

My contact at the Canadian Embassy in Moscow is Greg Alton.

Sincerely yours

David Matas

P.S Attached is my itinerary and hotel information for my trip to Moscow. From today until Sunday, I will be in Toronto at the Royal York Hotel, Fax. No. 416-368-9040

Enc.

SECOND FLOOR
205 EDMONTON STREET
WINNIPEG, MANITOBA
R3C 1R4

TEL: (204) 944-1831

FAX: (204) 842-1494

EMBASSY OF SWEDEN
LONDON

Bil t Amb. i London

skr. nr 12

ADDRESS BY MR. PIERRE SCHORI,
MINISTER FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT COOPERATION,
MIGRATION AND ASYLUM POLICY AND DEPUTY MINISTER FOR
FOREIGN AFFAIRS
AT THE UNVEILING OF THE WALLENBERG MONUMENT, LONDON,
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

Distinguished Guests,

85 years ago, on the island of Lidingö, outside of Stockholm, Raoul Wallenberg was born. His home was situated a stone's throw from my own house, in a lush green glade in a nature reserve abundant with rare flowers. Every second day or so I wander through that beautiful, soothing environment.

A few nights ago, perched high up in a tree, a wild owl sat there, quite still, watching me under the moon.

Of the Wallenberg birth place only the foundation remains after a devastating fire. There is no trace of its inhabitants left. No marking, no inscription to tell us that a young child grew up here to become a silent hero to whom thousands and thousands of fellow men and women will be eternally grateful.

Raoul Wallenberg is worth honouring.

In this media-dominated world of instant news, sound-bites and sometimes disrespect for context and history, Raoul's story is a story worth telling. What he did and why he did it was an example of the very best of human endeavour and a concrete expression of the universal values of our civilisation.

The discreet diplomat at the Swedish Embassy in Budapest fought the evil forces of his time, and he was successful: he saved lives.

But the forces he outwitted left an abominable and dangerous seed. Today we see this in new guises, in xenophobia, racism and ethnic cleansing.

For this reason Raoul Wallenberg's spirit must live on and his struggle continue.

For this reason, I would like to express the Swedish Government's gratitude for this noble initiative which we see completed here today in such a dignified way.

A special thank goes to the three of the driving forces behind this project, David Amess, MP, Mrs. Lynn Golding and Sir Sigmund Sternberg.

Before I came here, out of curiosity, I asked some Swedish teenagers about Raoul Wallenberg. They knew how he had saved persecuted jews in Budapest during the war and that he was arrested and disappeared. And, they said, Raoul Wallenberg was a real non-racist. He could have been afraid but he was not, they said, maybe expressing their own fears. And they have a reason for this. They see growing gaps, prejudice and segregation provide breeding ground for despair and extremism.

In these times we need people to look up to.

Solidarity and humanity require a moral and spiritual compass. Raoul Wallenberg's compass never trembled despite the danger to his life.

He is an inspiration to us all, as he is to our children and will be to our grandchildren.

In this context I am especially glad that an educational fond for youth all over the world has been set up.

Learning from each other, weaving people together, getting to know each other are the best ways of creating peace and understanding on earth.

Thank you.

1997-02-28

Aambs Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Hallqvist)

Kopia: EI (Olson),

via UD till amb Riga

B R Å D S K A N D E

**Re Kommentarer till fax från kanadensisk advokat i
Wallenberg-ärendet**

Vårt en claire-fax 1997-02-28

1. Mot bakgrund av de senaste dagarnas kontakter med den ryska sidan inför det planerade besöket i Vladimir 3 mars framstår det som helt uteslutet att advokat Matas skulle komma att beredas tillträde till Vladimir-fängelset. Enligt ambassadens bedömning bör vi från svensk sida inte ens göra en framställning härom - den ryska sidan har ju ännu inte meddelat tillstånd ens för de ryska arkivexperter som vi från svensk sida begärt skall få medföra delegationen. I det nuvarande läget skulle nya framställningar i sista stund, dessutom avseende helt utomstående personer, kunna bli direkt kontra-produktiva.

2. Då ambassaden tyvärr ej har kännedom om vilka kontakter som tidigare förevarit mellan departementet och den kanadensiska sidan i detta ärende, vore vi tacksamma om advokat Matas brev kunde besvaras av Er. Som underlag kan vi bidra med koordinaterna till det hotell som delegationen är inbokad på i Vladimir: Hotel Vladimir, Third International Street No 74, tel: +7 (09222) 230 42/227 08.

FREDÉN

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-02-27

Nr 53

Aambs Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1997-02-28		
Avd.	Gr	Mål
p	2	en

M H:

ae

g

**Re Svar på svenska förfrågningar i Wallenberg-
ärendet**

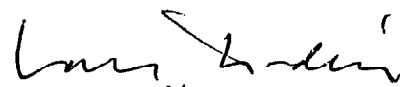
(2 bil.) ✓

Ambassaden får härmed översända två brev som inkommit från ryska utrikesministeriet med svar på tidigare svenska förfrågningar i Wallenberg-ärendet.

I det första brevet hänvisas till ett brev daterat 4 december 1996 från den svenske medordföranden i arbetsgruppen, Hans Magnusson, till chefen för den ryska generalstaben, Viktor Samsonov. I det ryska svarsbrevet, som undertecknats av den ryske medordföranden i arbetsgruppen, Viktor Tatarintsev, meddelas som svar på svensk fråga härom att "efter undersökningar i GRU:s arkiv har inga som helst uppgifter om R. Wallenberg eller om hans ärende framkommit".

I det andra brevet hänvisas till en förfrågan från denna ambassad daterad 8 januari 1997 rörande generalen Serov vid sovjetiska försvarsministeriets överstyrelse för kontraunderrättelsetjänst "Smersj". Det ryska svarsbrevet, även det undertecknat av Viktor Tatarintsev, innehåller vissa bakgrundsuppgifter om general Serov samt uppgifter om dennes förehavanden i januari 1945.

Ambassadens översättning av de bägge breven bifogas.

Lars Fredén

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-02-24

Översättning från ryska

**SVERIGES EXTRAORDINÄRE OCH BEFULLMÄKTIGADE
AMBASSADÖR I RYSSLAND
S. HIRDMAN**

Ärade herr Ambassadör,

Åberopande brevet från medordföranden i den rysk-svenska Raoul Wallenbergarbetsgruppen, Hans Magnusson, till chefen för generalstaben i Rysslands väpnade styrkor, V. N. Samsonov, av den 4 december 1996, får jag meddela, att svar på den nämnda skrivelsen har inkommit till andra europeiska avdelningen vid Rysslands utrikesministerium från Huvudstyrelsen för underrättelsetjänst (GRU) vid generalstaben i Ryska Federationens väpnade styrkor. Efter undersökningar i GRU:s arkiv har inga som helst uppgifter om R. Wallenberg eller om hans ärende framkommit.

Jag skulle uppskatta om denna information kunde vidarebefordras till H. Magnusson.

Med vänlig hälsning

**V. TATARINTSEV
VICE AVDELNINGSCHEF
ANDRA EUROPEISKA AVDELNINGEN
RYSSLANDS UTRIKESMINISTERIUM**

19 februari 1997
Nr 1191 / 2ed-ns

1. М 45:
2 → 56:

Laure Wallenberg

13818/23
97 02 21

^{12 18} ^{Wallenberg}
**ЧРЕЗВЫЧАЙНОМУ И ПОЛНОМОЧНОМУ
ПОСЛУ ШВЕЦИИ В РОССИИ
С.ХИРДМАНУ**

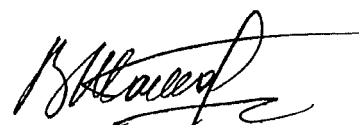
Уважаемый господин Посол,

Ссылаясь на письмо сопредседателя российско-шведской рабочей группы по делу Р.Валленберга Х.Магнуссона на имя начальника ГШ ВС России В.Н.Самсонова от 4 декабря 1996 года, информирую, что 2ЕД МИД России был получил ответ Главного разведывательного управления Генерального Штаба Вооруженных Сил Российской Федерации на вышеупомянутое обращение. В результате проведенной в архивах ГРУ проверки никаких сведений о Р.Валленберге или о связанном с ним деле не обнаружено.

Просьба не счесть за труд довести данную информацию до Х.Магнуссона.

С уважением

**ЗАМЕСТИТЕЛЬ ДИРЕКТОРА
ВТОРОГО ЕВРОПЕЙСКОГО
ДЕПАРТАМЕНТА МИД РОССИИ**

В.ТАТАРИНЦЕВ

"19" февраля 1997 года
№ 1191 /2ед-нс

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

1997-03-04

1 ()

Ambassadören Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

Lage Olsson

INKOM UD			
63/002			
1997-03-18			
7			
Avd	Gr	Mål	I
P		2	5

a.a.

Wallenberg-broschyren

(15 bil.)

Broder,

*(Finn även i
annan rapportering
från London)*

Härmed 15 ex av den fina Wallenberg-broschyren, som Du medverkat i. Hoppas Du kan ge den lämplig spridning.

Hälsningar
Gösta Grassman

Gösta Grassman

W A L L E N B E R G

From Sir Sigmund Sternberg

Chairman of the Wallenberg Appeal Committee and
Chairman of the Executive Committee,
International Council of Christians and Jews

It is right that the city which was throughout the Second World War a beacon of hope to continents savaged by hatred and destruction, should honour the memory of Raoul Wallenberg. He symbolises that sense of justice, human dignity and freedom from persecution for which that war was fought. He more than deserves his place among the politicians and soldiers commemorated in London's streets.

We are conscious of the honour Her Majesty The Queen has given us by agreeing to unveil the Wallenberg Monument. We are appreciative, too, of the presence of the President of the State of Israel, of Princess Christina, representing the King of Sweden, of the Secretary General of the United Nations, of the personal representative of the President of Hungary and so many other distinguished guests, members of the family and survivors.

In the creation of the Wallenberg monument and all the preparations that have led to this memorable day, I want to express my gratitude to David Amess, MP, without whom the project would never have been more than a dream, to all my colleagues on the Wallenberg Appeal Committee, especially Lionel Altman, CBE, and Maurice Djanogly, who have shouldered the largest part of the work and the generosity of the donors whose contributions made this monument possible. I salute the sculptor, Philip Jackson, who has shaped a monument whose lesson will be carried down the generations.

How truly it can be said in the words of the Book of Proverbs, "The memory of the righteous is a blessing." We are all of us on this day blessed by the memory of Raoul Wallenberg.

From The King of Sweden

The Swedish diplomat, Raoul Wallenberg, served at the Swedish Embassy in Budapest from early July 1944 until the middle of January 1945.

During this brief period, his courageous and unselfish actions helped to save the lives of tens of thousands of people.

The inauguration of the monument at Great Cumberland Place, London, commemorates a great Swedish humanitarian and official. It is at the same time a reminder of a human being whose subsequent fate is still unknown to posterity, even though 50 years have passed since the end of the Second World War.

We will never forget Raoul Wallenberg and his unselfish efforts in the service of mankind.

From Árpád Göncz

President of Hungary

It gives me sincere pleasure that an imposing monument to Raoul Wallenberg has been erected in London. In him I honour a hero who risked his life for so many Jews of Budapest. This is a symbolic monument and a memorial to all those who took a courageous stand against unspeakable oppression and tyranny.

I owe thanks to the International Council of Christians and Jews which took a prominent role in raising funds, to the City of Westminster for offering a worthy site for the monument, and to all those who made contributions.

It is indeed a special pleasure that Her Majesty The Queen has agreed to perform the unveiling ceremony in the presence of my personal representative, Mr Bálint Magyar, Minister of

Culture. This moving moment is an instance of international co-operation which will be a lasting example of outstanding determination and bravery to succeeding generations.

From the Ezer Weizman

President of the State of Israel

It is with great respect and admiration that I come here today, together with Her Majesty the Queen, to participate in the unveiling of the monument to Raoul Wallenberg.

Raoul Wallenberg, whose fate is still a mystery, is the epitome of triumph of good over evil, personal courage over intimidation and selflessness over indifference.

In the darkest years of human history, when too many took an active part in murder and genocide and many more sat idly by, Raoul Wallenberg single-handedly found a way to save tens of thousands of Jews from certain death.

We have never been able to offer our thanks to him in person, yet how proud he would of been to know that his actions are being widely recognised and honoured for posterity in this monument and that his courageous deeds are a shining example to future generations.

As President of the State of Israel, the country that absorbed so many of those saved by Raoul Wallenberg, I know that the people of Israel and Jews world-wide will always feel indebted to him and will remember him with great gratitude.

His family in Sweden may be proud of one of their finest sons. We all salute him.

From Kofi Annan

Secretary-General of the United Nations

In all of recorded history, there are a mere handful of people who can claim to have saved thousands of lives. Raoul Wallenberg is one such individual. His selfless efforts to engineer the escape of innocent people targeted for arrest and extermination by the Nazis were undertaken at great personal risk. But as an eyewitness to horror and degradation, he could not stand aside. He acted, injecting a rare ray of light into a dark period in human affairs, and became a hero for the ages.

The inspiring example set by Raoul Wallenberg remains all too relevant today. In the wake of the Second World War, the cry of "never again" was taken up, signifying the hope that such atrocities could be banished once and for all. But hatred has continued to stalk the planet. In the last few years alone, we have seen genocide, crimes against humanity, grave breaches of international humanitarian law and new manifestations of discrimination, often carried out on the basis of ethnic, racial, religious or political differences. Thus are we, too, called upon to act.

The United Nations plays a central role in international efforts to promote respect for human rights and the rule of law. Concern for human dignity is written into its Charter and built into all of its activities. It has created a comprehensive body of human rights law and established international tribunals to prosecute those accused of war crimes in the former Yugoslavia and Rwanda, two recent test cases of the international community's resolve.

I believe that the most eloquent tribute we can pay to the memory of Raoul Wallenberg is to pursue the cause to which he devoted his life: the cause of peace, tolerance and understanding. These are also the goals of the United Nations. As Secretary-General, I intend to do my utmost to make these noble objectives a reality.

Programme

Wednesday 26th February 1997

- 3.00pm** Her Majesty The Queen, The President of the State of Israel, Mrs Weizman and His Royal Highness The Duke of Edinburgh arrive and, after presentations, move with:
- Princess Christina of Sweden (representing The King of Sweden)
Hungarian Minister for Culture and Education, Mr Balint Magyar (representing The President of Hungary), The Secretary-General of the United Nations and Mrs Annan to the Monument.
- 3.02pm** Sir Sigmund Sternberg invites The Queen to unveil the Monument, and following the unveiling the Presiding Rabbi of Hungary recites a memorial prayer for the victims of the Holocaust. The Queen, The President, Mrs Weizman, and The Duke of Edinburgh then view the Monument and the Presiding Rabbi of Hungary is presented to them.
- 3.05pm** The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh meet five survivors rescued by Raoul Wallenberg, before moving into the Foyer of the Synagogue.
- 3.07pm** Presentations are made before The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh sign the Distinguished Visitors' Book. Bouquets are presented to The Queen, Mrs Weizman and Princess Christina, and then the sculptor, Mr Philip Jackson, is presented and, with the aid of a maquette, describes briefly the design of the Monument.
- 3.14pm** The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh, accompanied by Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan, move to the stage in the King David Suite, where The President and then the Secretary-General address the assembled guests.
- 3.20pm** The Queen and The Duke of Edinburgh, accompanied by Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan, and The President and Mrs Weizman, accompanied by Mr Magyar, move down the King David Suite and selected guests are presented to them.
- 3.28pm** The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh leave the King David Suite, accompanied by Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan.
-
- 3.30pm** The Queen and The Duke of Edinburgh and The President and Mrs Weizman depart, followed by Mr Magyar.
- 3.35pm** Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan accompanied by Sir Sigmund Sternberg, re-enters the King David Suite and moves to the stage where they are joined by Mr Schori, the Swedish Minister for International Development Cooperation, Migration and Asylum Policy, and Deputy Minister for Foreign Affairs. Princess Christina presents certificates to those people, or their representatives, who have purchased maquettes of the Monument, after which Mr Schori addresses the assembled guests.
- 3.50pm** Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan and Mr Schori move down the King David Suite to return to the Foyer.
- 3.52pm** Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan and Mr Schori depart.

The Story of the Monument

In 1988 David Amess MP learnt of the incredible deeds of Raoul Wallenberg in Budapest 1944/5. He set about trying to find out more, aided by Paul Lennon and Danny Smith, later helped by John Bierman's book "The Righteous Gentile". In 1989 he introduced an early day motion, signed by nearly one hundred MPs, calling upon the Government to make representations to the Soviets as to Wallenberg's disappearance and to introduce legislation conferring honorary British citizenship upon him, but insuperable difficulties were encountered because it was inconsistent with the 1981 British Nationality Act. He was not deterred, and in 1990 this dynamic politician demanded a bill to provide space for a statue in a royal park. This too was unsuccessful, although receiving all party support. In 1991 talks started with the Westminster City Council and in 1994 negotiations were successful, due to efforts of the present Lord Mayor of Westminster and his colleagues, to use the crescent site in Great Cumberland Place, adjacent to the Western Marble Arch Synagogue and near the Swedish Embassy.

Under the direction of Lionel Altman the project was taken forward. Recommendations for a British sculptor were given by Lord St John Fawsey, Chairman of the Royal Fine Arts Commission, and Philip Jackson was chosen. Next came the setting up of the prestigious Wallenberg Appeal Committee with Sir Sigmund Sternberg as Chairman. Its remit to raise the necessary funding and make appropriate arrangements, in concert with the International Council of Christians and Jews and the Holocaust Educational Trust, to bring to fruition the erection of an appropriate monument to Raoul Wallenberg, the noble humanitarian. Further, to introduce an educational programme for youth in countries all over the world. In 1995/6 debates on Wallenberg were initiated in the House of Commons by David Amess and by Lord Braine in the House of Lords. Both received all party support, Government praise, and a donation to the fund. Wording on the monument describes Wallenberg's great courage, dedication and fight for humanity against incredible odds, so that all who came to view the monument will know what he was able to achieve for others.

Raoul Wallenberg

In 1944, the United States War Refugee Board was established in response to President Roosevelt's desire to save innocent victims of the Nazis. The Board saw in Hungary an opportunity to save the lives of the hundreds of thousands of Hungarian Jews - practically the last surviving remnants of Jewry in Nazi - occupied Europe who were facing extermination.

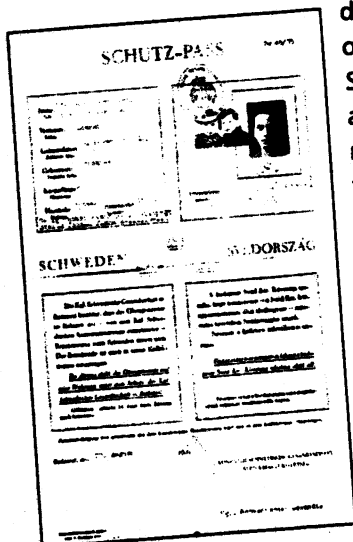

Raoul Wallenberg, a director of a Middle European commerce company, then 32, was approached by the Board to represent it in Budapest. In 1944 he went to Budapest as the official representative of the War Refugee Board and as First Secretary of the Swedish Legation under Per Anger. At the time of his arrival in the city its Jewish population of 230,000 was facing the prospect of imminent deportation to Auschwitz for extermination - a fate that the 437,000 Hungarian Jews living outside Budapest had already suffered. Wallenberg's task was to save as many Jewish lives and others as he could.

Budapest was occupied by the Nazis who exercised control either directly or via their Hungarian allies - the fascist "Arrow-Cross". Jewish citizens of the city, ghettoised and living in appalling conditions were routinely beaten, tortured and murdered by both the Germans and by the Arrow-Cross.

Upon his arrival he began to issue certificates for Jews who already had visas for Sweden. In addition he invented what was to rescue some 100,000 people - the "Schutz-pass" or protective passport. In order to impress the Germans the pass was designed to be formal - it bore the Swedish national colours, the Swedish royal coat of arms and the Swedish ambassador's signature. Wallenberg succeeded in persuading the Germans to permit him to issue 5,000 of these documents. In fact he printed and distributed many thousands more.

Almost daily he went to the railway station in Budapest from where the Jews were being transported to Auschwitz in sealed cattle trucks. Speaking with the authority of a Swedish diplomat he would order the Germans to open the

doors of the wagons in order to distribute his Schutz-passes or would accept any document - no matter how trivial - that bore the Hungarian script, which the Germans could not understand; library cards, driving licences, receipts.

In November 1944 Eichmann ordered that all remaining Hungarian Jewish women and children be rounded up and marched on foot a

distance of 125 miles to the Austrian border for transportation to Auschwitz. The Germans devised this gruelling one week trek in the bitter cold, for which no food or winter clothing were provided, as a means of killing as many as possible through exhaustion or starvation. On hearing of the exodus Wallenberg drove along the route passing out food, water, clothing and his Swedish Schutz-passes.

A skilled negotiator, who understood that an air of authority was sufficient to dissuade most Germans from challenging him - he emanated extraordinary force - he succeeded in acquiring a number of properties which he established as Swedish sovereign by flying the Swedish flag. These houses were then filled to overflowing with Jews who received all the care and protection that Wallenberg could provide.

In the dying days of the German occupation of Budapest the Nazis decided to liquidate the Jewish Ghetto. The conditions in the ghetto were appalling: families separated, a lack of food and clothing, people dying of starvation and disease. On hearing of the Nazis' plans he confronted the German commanders and told them that he would personally see to it that they were hanged as war criminals if they proceeded with their plans - a credible threat that the German army's retreat in the East was gathering pace and Russian artillery could be heard in the distance as they advanced towards the city. The plan was halted thereby saving an estimated 70,000 more lives.

On January 17th 1945 Wallenberg, with his driver Langfelder, was driven to the commander, Marshal Malinovsky, leading the troops approaching Budapest

in order to obtain supplies for the surviving Jews. Raoul Wallenberg never returned.

Two years later in 1947 in their next communication on the subject the Soviets claim that "Wallenberg is not in the Soviet Union and is not known to us". They went on to suggest that he was probably killed by the Nazis. This denial of any knowledge was repeated for the next ten years until in 1957 a note was delivered to the Swedes stating that on June 17th 1947, the Minister of State Security had received a note from a Lubyanka Prison official saying that "...the prisoner Wallenberg (sic)...died suddenly in his cell last night, probably of a heart attack". The note elaborated that no autopsy had been permitted and the body had been cremated. It was signed by Gromyko the then Deputy Foreign Minister.

Since that time there have been over a dozen sightings of Wallenberg by former Soviet prisoners. Then in December 1991 the joint Swedish-Soviet commission investigating his disappearance together with the Soviet historian Vaycheslav Nikonov reported that they now believed that Wallenberg had been shot dead at the Lubyanka Prison in July 1947.

Since the demise of the Soviet Union the commission's work has become somewhat easier and on 17th January 1995, as the world commemorated the 50th anniversary of the liberation of Auschwitz, the Russian Foreign Ministry spokesman, Grigory Karasin stated that "Russian authorities are fully determined to do everything possible in co-operation with the Swedish government to clear up the fate of Raoul Wallenberg... We can't fail to pay homage to the humanitarian efforts of the man who saved thousands of people".

Not only did Raoul Wallenberg save over 100,000 Hungarian Jews and others, but he himself made the ultimate sacrifice - his life.

The speaker of the Provisional Hungarian Parliament in October 1945, Professor Zsedenyi, transmitted the eternal gratitude of the Hungarian people to the King of Sweden, Swedish government and people for the invaluable services rendered to the Hungarian people by the First Secretary of the Swedish legation - Wallenberg. He not only saved from certain annihilation tens of thousands of desperate people who were persecuted because of their race, religion or political beliefs, but also by his self-sacrificing and decisive action to stop a mass murder planned against an innocent and defenceless population.

The Wallenberg Monument

The Sculpture

Creating monuments to those one can see is at best a daunting task but never more so than in conceiving a fitting memorial to Raoul Wallenberg, one of the greatest heroes of the century who demonstrated so well the inherent good of mankind.

The sculpture is on a heroic scale, the overlife size figure of Wallenberg is dwarfed by the immense and brooding wall behind him symbolising the seemingly insurmountable task he is undertaking. What compassion there is in the face, what dignity in the bearing and what terrible sadness engulfs the whole. The sculptor has with beguiling simplicity and dazzling assurance portrayed the courage and charisma of Wallenberg in his darkest hour.

At the back of the wall are tens of thousands of Schutz-pass, the fake documents used by Wallenberg to save the hapless Hungarian Jews, painstakingly reproduced by the artist to illustrate the magnitude of Wallenberg's success, for every schutz-pass represents a life saved. Wallenberg's Swedish nationality is symbolised by the dignified draping of the flag and its emblem a reminder of his biographer John Bierman's description of him - The Righteous Gentile.

The sculptor has used lettering very effectively to further enhance the image. The starkness of the name above the figure, the inset panels describing the horrors of 1944, and the inscriptions around the plinth, all express the selflessness of Wallenberg and the magnitude of his achievement.

The sculpture exhibits remarkable sensitivity and will be an enduring image for thousands of people for years to come.

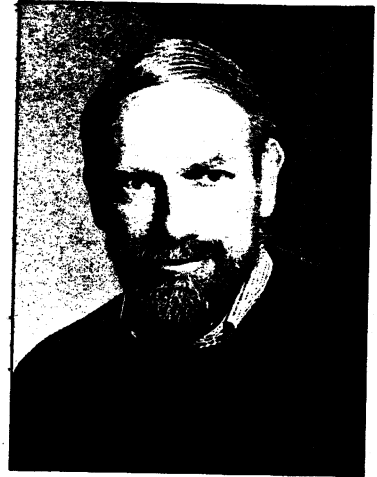
The Sculptor

Philip Jackson is deeply conscious of the responsibility vested in him to portray Raoul Wallenberg for the benefit of future generations.

Work for an earlier commission took Jackson to such infamous sites as Auschwitz, Birkenau, Treblinka, Mauthausen, Majdanek and Gusen. The evil emanating from these places not only gave him a personal insight into the horrors from which so many were rescued by Wallenberg, but also a determination to create a work worthy of this great hero.

In constant demand for public sculpture, Jackson's most recent works include the highly acclaimed *Wolfgang Amadeus Mozart* (Belgravia, London) and *The Jersey Liberation Sculpture* (St. Helier, Jersey) a work depicting the freeing of the people of Jersey from Nazi tyranny. Other public works which will be unveiled during 1997 include a contemplative study of *Constantine the Great* - this large seated figure is destined for a site facing York Minster; and *Majestas*, a sculpture depicting "The Son of God in Majesty as Judge and Man of Sorrows" for Chichester Cathedral.

Based in Midhurst, West Sussex, Philip Jackson divides his time between public commissions and gallery sculpture. He is blessed with a profound curiosity and a particularly powerful sense of observation and has developed a highly individual style. This can be best seen in the celebrated Mask Series - these intriguing figures, inspired by the elegantly sinister disguise of the 18th century Venetian *maschera nobile*, grace collections around the world including in Venice itself.

PHILIP JACKSON FRBS FRSA

Jackson's sculpture is deeply rooted in the figurative condition and he is able by the mere tilt of a head or gesture to convey some of the more abstract of human emotions with the result that they convey their message by body language alone. The very presence of a Jackson figure demands attention and invites response.

Philip Jackson is a Fellow of the Royal Society of British Sculptors and of the Royal Society of Arts. He has won the R.B.S. Silver Medal

The Foundry

Since its establishment in 1848 in Somerset, Morris Singer Ltd has cast the works of virtually all the major British sculptors whilst building a worldwide reputation amongst sculptors and architects. The Fountains and two of the lions in Trafalgar Square came out of its foundry as did the figure of Justice atop the Old Bailey, Boadicea and the Chariots outside the Houses of Parliament and St George and the Dragon by Lords Cricket Ground are among many of the other monumental works which contribute to the character of London and commemorate the great names which have made its history which were cast and erected by the foundry in the past, whilst major monuments were also erected in many other parts of England, Canada, USA, Africa, the Middle East and other parts of the world.

Philip Jackson's monument to Raoul Wallenberg presented a challenge of another kind, involving the sand cast side of the monument with the figure of Wallenberg and on the reverse, the thousands of Schutz-passes translated into bronze via the lost wax process. With its heritage of skill and craftsmanship, Morris Singer is proud of its premier place among the foundries of the world and the part it has played in bringing the Wallenberg Monument to fulfilment.

The International Council of Christians and Jews

The International Council of Christians and Jews (ICCJ), the umbrella organisation of 28 national councils of Christian and Jews worldwide, is proud to have supported the creation of the Wallenberg Monument.

At the same time as Raoul Wallenberg disappeared into the grim unknown of immediate post-war Europe, the ICCJ was brought into being by a group of Christians and Jews determined that the horror and tragedy of the Nazi era must never recur.

Together, they set out to combat the evil of prejudice, segregation and extermination. Together, they launched a programme of dialogue and encounter, of learning and teaching, of respect and tolerance.

The ICCJ has been associated with the creation of guidelines for the religious education of the young which are devoid of the hate-filled imagery of a previous era. The ICCJ is bringing together Jewish and Christian teachers in a way which enables them to explore their differences in an atmosphere of respectful inquiry.

If you are interested in the work of the ICCJ, please contact

Professor Dr Martin Stöhr,
President of the ICCJ or
Sir Sigmund Sternberg,
Chairman of the Executive Committee
of the ICCJ

The Holocaust Educational Trust

Based in London, the Holocaust Educational Trust (HET) stands at the very centre of Holocaust research and education, providing services for individual researchers, schools and universities nationwide. It is a highly respected and professionally run body, and the impact of the Trust's innovative work has been felt throughout the world.

In recent years, HET has supported and conducted some ground-breaking research into a number of Holocaust-related issues, achieving international recognition for its efforts. Its research team continue to work at the cutting edge of contemporary debates around the Holocaust, providing information for all those concerned.

In 1995, HET was responsible for convincing the UK Government to incorporate teaching of the Holocaust and the Second World War into the National Curriculum. In this regard, the Trust produced an educational booklet for Key Stage 3 (11-14 year-olds) and GCSE students, and, together with the Spiro Institute, is currently nearing completion of a complete teaching and resource pack on the subject, entitled 'Lessons of the Holocaust'. HET's staff are actively involved in direct Holocaust education too, regularly teaching in schools throughout the country, and training and advising teachers and university lectures.

The Wallenberg Appeal Committee

Chairman

Sir Sigmund Sternberg OStJ KCSG JP

Vice-Chairman

Maurice Djanogly

Lionel P Altman CBE CC

David A Amess MP

Gunnel Borgegard

Lord Braine of Wheatley DL PC

Rt Hon Sir Rhodes Boyson MP PC

Sidney Corob CBE

Michael Garston

Llin-Golding MP

Jacqueline Gryn

Clive Marks

Willy Nagel

Councillor Dr Cyril Nemeth JP

Lord Parkinson of Camforth PC

Geoffrey Paul OBE

Stuart Polak

Jacqueline Roffe

Rosita Rosenberg

The Chief Rabbi Dr Jonathan Sacks

Lord & Lady Weidenfeld

Lady Wolfson of Marylebone

Honorary Treasurer

N Kaye FCA

The Wallenberg Appeal Committee

wish to acknowledge
the advice, help and support
given in full measure by the
late Swedish Ambassador,
Lars-Ake Nilsson in bringing
this project to fruition.

INSCRIPTION ON THE MONUMENT

IN 1944, ARMED ONLY WITH DETERMINATION AND COURAGE, RAOUL WALLENBERG ARRIVED IN BUDAPEST AS A MEMBER OF THE NEUTRAL SWEDISH LEGATION AND SET ABOUT RESCUING THE 230,000 JEWS WHO REMAINED. SNATCHING MANY FROM NAZI AND HUNGARIAN DEATH SQUADS, HE DEMANDED THE REMOVAL OF OTHERS FROM TRAINS DEPARTING TO THE GAS CHAMBERS AT AUSCHWITZ. HE PLACED TENS OF THOUSANDS UNDER THE PROTECTION OF THE SWEDISH CROWN BY ISSUING THEM WITH FALSE PASSPORTS, 'SCHUTZ-PASSES', SHELTERING THEM IN SAFE HOUSES FROM WHICH HE FLEW THE SWEDISH FLAG.

WALLENBERG'S COURAGE AND BRAVERY HELPED SAVE THE LIVES OF AS MANY AS 100,000 MEN, WOMEN AND CHILDREN DESTINED FOR THE DEATH CAMPS ONLY BECAUSE THEY WERE JEWS. WHEN, IN JANUARY 1945, BUDAPEST FELL TO THE SOVIET ARMY, WALLENBERG WAS TAKEN UNDER GUARD TO MOSCOW WHERE HE VANISHED INTO THE SOVIET PRISON SYSTEM. THE LAST RESTING PLACE OF THIS SELFLESS HERO IS UNKNOWN.

THE 20TH CENTURY SPAWNED TWO OF HISTORY'S VILEST TYRANNIES. RAOUL WALLENBERG OUTWITTED THE FIRST BUT WAS SWALLOWED UP BY THE SECOND. HIS TRIUMPH OVER NAZI GENOCIDE REMINDS US THAT THE COURAGEOUS AND COMMITTED INDIVIDUAL CAN PREVAIL AGAINST EVEN THE CRUELLEST STATE MACHINE. THE FATE OF THE SIX MILLION JEWS HE WAS UNABLE TO RESCUE REMINDS US OF THE EVILS TO WHICH RACIST IDEAS CAN DRIVE WHOLE NATIONS. FINALLY, HIS IMPRISONMENT REMINDS US NOT ONLY OF SOVIET BRUTALITY BUT ALSO OF THE IGNORANCE AND INDIFFERENCE WHICH LED THE FREE WORLD TO ABANDON HIM. WE MUST NEVER FORGET THESE LESSONS.

SVERIGES AMBASSAD
KIEV

1 ()

1997-03-03 ~~NE~~

Ambassadör Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

62/001

INKOM UD

Ex till:

1997-03-24₁₀

Avd	p	Gr	2	Mål	Em	2
-----	---	----	---	-----	----	---

Carl Persson

Magnusson, RICH

Hallqvist, EC2

Julin, GAT, EXT

Olson, EI/EXEC

Amb Moskva

exp-97-03-24

Wallenbergsvittne(?)

(2 bil.)

Borden,

Den 28 januari, när jag var frånvarande från ambassaden pga tjänsteärendet, uppsöktes vår informationsassistent Tatiana Nekrasova av en person vid namn Leonid Michajlovitj Kostenko. Som framgår av hans brev, uppger han sig ha träffat Raoul Wallenberg i Vorkuta, Vorkutinski läger Zj-175, så sent som "omkring 1953", "efter revolten".

Troligen går det att med hjälp av andra uppgifter fastställa om vittnesmålet sakuppgifter är rimliga. Om så är fallet och vittnet i övrigt förefaller vara seriöst, skulle ambassaden kunna försöka anordna ett möte med Kostenko när du kommer till Ukraina i maj. Stämmer det tex att Wallenberg var musikaliskt begåvad?

Göran Jacobsson

Göran Jacobsson

Reported by Tatiana Nekrasova, information assistant
Embassy of Sweden in Ukraine

February 28, 1997, Friday, in the Embassy I got a telephone call from Mr. Korobko who asked me if the Embassy would like to have some information on Raul Wallenberg's case (for your info: according to Mr. Korobko he is a member of the Verkhovna Rada Standing Committee on Defense, his office tel. No is 291 63 84). My answer was positive and Mr. Korobko came to the Embassy around 4.00 p.m. with a letter from Mr. Kostenko. Mr. Kostenko claimed that he spent some time in Gulag with Raul Wallenberg.

Translation of the letter made by Tatiana Nekrasova

I, Leonid Mikhailovich Kostenko, a political prisoner of Stalin's concentration camps, sentenced to 15 years of imprisonment, spent 10 years (September 1944 - May 9, 1954) of the mentioned 15 in the Vorkutinsky camp post box ЖК-175 (Vorkuta, village Yuzhne).

In the years of 1952-1953, after the revolt, we were divided into two groups: "special camps" and "general camps". In the camp which was then called "special camp post box ЖК-175" approximately in 1953 I met a man taller than average, thin, shoe size - 44-45 (my comment - in local system), around 50 years old, very modest and well brought up, nervously unstable (it was vivid when he played a music instrument), he spoke very good Russian with a slight accent. He could play a music instrument, played piano, but according to his words he was an organ player. Like other musicians from a camp orchestra he was registered as a member of the "snow-fighting" team. His name was Raul, he did not tell his last name because he considered his last name to be difficult for our pronunciation. I was registered in the mining team and simluteniously I was a member of the camp orchestra playing saxophone, I met Raul practically every day during the rehearsals. One day from his memory he wrote music notes of "Triolrondo" for me. He also told that he was a journalist and a correspondent. He was a Swede by nationality, the only Swede whom I met in the camps. Last time I saw him after 1955 after my release. He was remaining in the camp. Learning from the press about the life of a Swedish citizen Raul Wallenberg I have some grounds to think that a prisoner Raul whom I used to know could have been Raul Wallenberg.

Sincerely yours, L.Kostenko
324039, Kryvy Rig,
Nohina str.27, flat 45
tel. 53 07 73

Кірово Микола Іванович

Т.р. 291-63-84

коміт. з мід. охорони

Я, Костенко Леонід Михайлович, політв'язень сталінських концтаборів, засуджений на 15 років позбавлення волі, з яких 10 років — з вересня 1944 року по 9 травня 1954 року відбував ув'язнення у Воркутинському таборі № 2-175 (Воркута, селище Жукі). Тривавши у 1952-1953 році, після повстання, нас розділили на 2 категорії: "спецкаторія" на "лагеря общего режима". У таборі, який став іменуватися спецкаторією № 2-175, року 1953 я зустрічав чоловіка вище середнього зросту, худого, з розміром ноги більше 44-45-го, років 50-тих, дуже сирого і вихованого, першо-збудженого (політико підгас на інструменті), з гарного російського вимовою і незвичайною акцентом. Він був музикантом, грав на роялі, але, з цього слова, був і органістом. Він грався одиницею із команди по боротьбі зі снігом, як і всі учасники таборного оркестру. Ім'я його було Рауль, при цьому він не називав, бо вважав, що воно важке для нашої вимови. Я відносився до шахтарської команди і одночасно був саксофоністом-кларнетистом таборного оркестру і зустрічався з Раулем майже щодня на речемініях. Був випадок, що він на заздалеку закликав мене прийти "Триль-фондо". Розповідав, що він був журналістом і кореспондентом. За націоналістично він був швед, єдиний якого я зустрічав у таборах. Повстання я бачив його після 1955 року після свого звільнення, він залишався у таборі. Дізнавшись із прескаторії у пресі про дає шведського

чоловіка Рауля Валентера, я мало підстави
сподіватись, що в'язень Рауль, якого я знав, міг
бути саме цього людини.

З повагою *Лісний* Л. Косієнко
324039, м. Кривий Ріг,
вир. Глоїна, 27, кв. 45
г.т. 53-07-73

25.02.1997р.

1997-03-13

Aambs Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Hallqvist)

Kopia: Kabsek, EI (Olson), rekryfax via UD till amb
Riga

**Rö Raoul Wallenberg - arkivundersökningarna i
Vladimir**

(2 Dll.)

P R I M O Den delegation som under ledning av professorerna von Dardel och Makinen under den gångna veckan genomfört arkivundersökningar i Vladimir-fängelset återvände häromdagen till Moskva. Ambassaden har stått i kontinuerlig kontakt med delegationen under dess vistelse i Vladimir. Mot bakgrund av vad som därvid framkommit samt samtal med delegationen efter dess återkomst till Moskva står det klart att delegationen ej beretts möjlighet att avsluta det arbete som den planerat utföra i Vladimir-fängelsets arkiv.

Sålunda har delegationen visserligen givits tillstånd att på egen hand gå igenom kartoteken med registerkort över intagna enligt framförda önskemål. Dock har delegationens begäran om att dessutom ges möjlighet att kopiera ett större antal registerkort (ca 6 000) ännu ej tillmötesgått från rysk sida. En lista över de registerkort man önskar kopiera har upprättats av delegationen och igår överlämnats till chefen för inrikesministeriets avdelning för häkten och fängelser, överste Sergej Tarakanov. Denne gjorde ett mycket tillmötesgående intryck och lovade ett besked i kopieringsfrågan så snart som möjligt (se vidare om detta möte under S E C U N D O).

Under S E C U N D O följer också en sammanfattning i kronologisk ordning av kontakterna mellan ambassaden och ryska myndigheter under den senaste tiden. Ambassadens preliminära bedömning av vad som förevarit återfinns under T E R T I O.

S E C U N D O Den ryska sidan har i tur och ordning meddelat restriktioner i tre avseenden för delegationen att kunna genomföra arkivundersökningarna i Vladimir på det sätt den ursprungligen önskat: a) avseende delegationens sammansättning (begäran att få bistånd av vissa ryska arkivexperter avslogs inledningsvis), b) avseende delegationens möjligheter att på egen hand få gå igenom kartoteken med registerkort över intagna (nekades inledningsvis), samt c) avseende delegationens möjligheter att medelst fotografering kopiera ett större antal registerkort (ca 6 000) som antas vara av betydelse för Wallenbergutredningen (ryskt krav på föregående prövning i varje enskilt fall av en särskild arkivkommission med säte i Moskva).

Beträffande restriktionerna avseende delegationens sammansättning meddelade byråchefen Kosatjov vid MID:s Skandinavienavdelning sent på eftermiddagen den 28 februari (se vårt kryfax nr 125) att den ryska sidan till slut beslutat medgiva tillstånd för tre ryska arkivexperter från samfundet "Memorial" att medfölja delegationen till Vladimir. Beskedet kom som svar på telefonsamtal och brev från Fredén (i egenskap av chargé) till Kosatjov i frågan den 26 februari (se bilaga). Den ryska sidan hade ju som bekant först avvisat delegationens begäran att få bistånd av just dessa tre arkivexperter, mot bakgrund av att de ej "godkänts" som experter knutna till den svensk-ryska arbetsgruppen i samband med ett gemensamt arbetsgruppsmöte. Kosatjovs muntliga besked följdes senare upp skriftligen i ett brev till Fredén (bifogas i ambassadens översättning).

Delegationens svenska och amerikanska deltagare anlände till Moskva på eftermiddagen/kvällen den 2 mars (von Dardel från Genève och Hallqvist, Maki-nen, Mesinai från Stockholm). Under ett kort möte på ambassaden samma kväll informerade Gullgren delegation om de åtgärder ambassaden vidtagit inför Vladimir-besöket samt om de senaste beskeden från den ryska sidan. Delegationen avreste till Vladimir per minibuss tidigt på morgonen den 3 mars. Delegationen anlände till Vladimir strax före lunch.

Kort efter ankomsten sammanträffade delegationen med ledningen för Vladimir-fängelset. Delegationen

har meddelat ambassaden att detta möte ägde rum i positiv anda. Fängelseledningen skall ha förklarat sig redo att bereda delegationen möjlighet att inleda sina undersökningar kl 09.00 påföljande dag.

Vid halvtio-tiden den 4 mars kontaktades ambassaden av amb Hallqvist som meddelade att fängelseledningen vid ett möte med delegationen samma morgon förklarat att delegationen ej kunde ges möjlighet att på egen hand gå igenom kartoteken med registerkort. Fängelseledningen motiverade sitt beslut med att den ej erhållit uttrycklig instruktion härom från Moskva.

Ambassaden kontaktade omedelbart Kosatjov vid MID som förklarade sig förvånad över detta besked från fängelseledningen och lovade att snarast försöka lösa frågan. I samband med en lunch samma dag tog ambassadör Hirdman upp frågan direkt med vice utrikesminister Avdejev varvid framhölls betydelsen av att delegationen fick möjlighet att genomföra sina undersökningar som planerat. Vid denna lunch närvarade även avdelningschefen Titov samt nämnde Kosatjov från MID. Efter ett flertal kontakter med dels delegationen i Vladimir, dels MID, meddelades sent på eftermiddagen från MID att Vladimir-fängelset instruerats att medge delegationen att inleda sina undersökningar kl 18.00 samma dag. Att så verkligen skedde framgick av ambassadens telefonkontakter med delegationen senare under kvällen.

Strax före lunch påföljande dag, den 5 mars, kontaktades ambassaden ånyo av delegationen som meddelade att fängelseledningen just förklarat att delegationen ej kunde ges möjlighet att kopiera registerkort utan föregående tillstånd av en särskild kommission, baserad i Moskva. Ambassaden kontaktade omedelbart Kosatjov vid MID som lovade undersöka saken. Efter ett par timmar återkom Kosatjov med beskedet att fängelseledningen korrekt uppfattat rättsläget - kopiering av registerkort kunde ej medges utan föregående prövning i varje enskilt fall av Centrala expertkommissionen för repressionens offer som sorterade under inrikesministeriet. Kosatjov förklarade att den svenska sidan redan borde vara införstådd härmed och hänvisade till brevet av den 24 februari (se vårt kryfax nr 116) där det i p 3 anförts att "Beslut om kopiering av arkivdokument kan fattas endast efter det att ryska arkivexperter studerat det material som utvalts av gruppens medlemmar.". Gullgren genmälde att vi på svensk sida uppfattat att denna prövning skulle kunna ske av rysk arkivpersonal på plats i Vladimir. Kosatjov medgav att formuleringen av p 3 kanske var något otydlig i detta avseende.

Vid besök i MID samma eftermiddag för samtal med avdelningschefen Titov i annat ärende tog Hallqvist och Fredén upp frågan om kopiering av registerkort och redogjorde för fängelseledningens besked till delegationen. På fråga från Fredén förklarade Titov att MID inte hade några invändningar mot att ambassaden tog direktkontakt med MVD och hänvisade därvid till t f chefen för MVD:s straffavdelning, Bukin, som var högste ansvarig inom inrikesministeriet för Rysslands fängelser. Ambassaden sökte Bukin under resten av eftermiddagen, dock utan framgång.

På morgonen den 6 mars ringde ambassadör Hirdman upp Bukin och redogjorde för delegationens belägenhet i Vladimir. Efter att ha tackat för möjligheterna för delegationen att besöka fängelset och gå igenom registerkort, framhölls från svensk sida betydelsen av att undersökningsarbetet kunde avslutas som planerat. Detta förutsatte att delegationen bereddes möjlighet att kopiera relevanta registerkort. Från svensk sida hade vi förståelse för att kopiering ej kunde ske utan föregående prövning av ryska arkivtjänstemän. Vi hade dock utgått från att denna prövning kunde ske på plats i Vladimir. Ett förfarande med prövning av tjänstemän i Moskva skulle ju leda till ytterligare tidsutdräkt.

Efter att ha hänvisat till Wallenberg-utredningens officiella karaktär, arbetet i den gemensamma svensk-ryska arbetsgruppen, statsminister Perssons överläggningar med premiärminister Tjernomyrdin i oktober förra året samt ryska presidentdekret om offentlighet för dokument rörande repressionen, erinrade Hirdman om att delegationen hade företagit omfattande och kostsamma förberedelser inför sitt besök i Vladimir. Delegationen hade givetvis inte möjlighet att stanna i Ryssland hur länge som helst. På svensk sida fäste vi stor vikt vid att undersökningsarbetet kunde genomföras och avslutas på ett tillfredsställande sätt. Ett misslyckande härvidlag t f a att delegationen på ett mycket sent stadium meddelats att den ej kunde beredas möjlighet att kopiera relevanta registerkort skulle inte kunna undgå att få negativ inverkan på de bilaterala relationerna. Det bästa vore givetvis att den ryska sidans prövning i kopieringsfrågan kunde ske på plats i Vladimir så att delegationen kunde slutföra sitt arbete inom några dagar.

Bukin anslog en mycket förstående ton och visade sig vara väl insatt i ärendet. Han förklarade att man från MVD:s sida var redo att medge kopiering förutsatt att även MID var införstådd härmed. Bukin

avsåg att i detta syfte snarast kontakta Titov vid MID. Det fanns dock en komplikation i sammanhanget i det att man på rysk sida ej kände sig övertygad om Marvin Makinens egentliga avsikter med undersökningarna i Vladimir. Hirdman underströk att delegationens, inklusive Makinen, enda mål med Vladimir-besöket var att söka bringa klarhet i Wallenberg-ärendet.

Strax efter lunch samma dag hade Fredén ett kort telefonsamtal med Kosatjov varvid denne uttryckte stark irritation över att ambassaden avsåg söka direktkontakt med Bukin och tvivel beträffande uppgiften att Bukin verkligen skulle ha sagt sig redo att bevilja tillstånd såvida MID inte hade några erinringar. På Fredéns fråga förklarade dock Kosatjov att MID inte skulle resa några invändningar om väl MVD å sin sida vore redo att meddela kopieringstillstånd.

Efter flera försök fick ambassadöre Hirdman på eftermiddagen samma dag kontakt med Titov. Hirdman återgav huvudpunkterna i sitt samtal med Bukin och upprepade argumenten för att tillåta kopieringen. Ett misslyckande i Vladimir skulle inte kunna undgå att negativt påverka de bilaterala relationerna. Titov ansåg tvärtom att Vladimir-expeditionen borde få positiv inverkan på relationerna - delegationen hade ju fått besöka Vladimir-fängelset som den önskat och där beretts möjlighet att gå igenom registerkort. Hirdman framhöll att delegationen därtill ville kopiera vissa registerkort, vilket den ryska sidan varit medveten om sedan lång tid tillbaka. Från svensk sida hade vi förståelse för att hänsyn måste tas till integritetsskydd m m. Det vore dock önskvärt att sekretessprövningen kunde ske direkt på plats i Vladimir. Titov noterade detta varvid samtalet avslutades.

Under perioden 7-10 mars fortsatte delegationen arbetet med att gå igenom registerkortet i fängelsearkivet och upprätta en lista över de kort som ansågs behöva kopieras. Den ryska ståndpunkten i kopieringsfrågan var fortsatt negativ. Huvuddelen av delegationen återvände till Moskva på kvällen den 10 mars (von Dardel hade återvänt redan den 9 mars).

Under delegationens kontakter med ansvarig personal i Vladimir hade framkommit uppgifter som tydde på att den person vid MVD i Moskva som hade kompetens att i sinom tid meddela tillstånd för kopiering var chefen för inrikesministeriets avdelning för häkten och fängelser, överste Sergej Tarakanov (Tarakanovs avdelning utgör en underavdelning till MVD:s straffavdelning). Mot bakgrund härav och på dele-

gationens begäran kontaktade ambassaden på morgonen den 11 mars Kosatjov vid MID och framförde önskemål om sammanträffande med Tarakanov i syfte att diskutera möjligheterna att lösa kopieringsfrågan samt överlämna listan över de registerkort som vi från svensk sida önskade kopiera.

Mötet med Tarakanov ägde rum igår (12 mars) på förmiddagen. På svensk sida medverkade von Dardel, Makinen, Gullgren samt Dahnberg (tolk). På rysk sida medverkade, förutom Tarakanov själv, en representant från MID:s Skandinavienavdelning.

Makinen redogjorde i korthet för syftet med undersökningarna i Vladimir och överlämnade listan över relevanta registerkort. Tarakanov anslog en mycket tillmötesgående ton men föreföll inte ha blivit helt informerad av sina underordnade i Vladimir om vad som faktiskt förevarit i Vladimir och om delegationens önskemål att kopiera registerkorten.

När Tarakanov väl fått klart för sig att delegationen utfört det tidsödande arbetet att gå igenom alla registerkort och upprättat en lista över de som man önskade kopiera, utbrast han att frågan om tillstånd för kopiering ju snarast var av teknisk karaktär och, underförstått, att denna borde kunna lösas utan större problem. "Hur lång tid får vi på oss att besluta i denna fråga" sporde Tarakanov. "Helst så snart som möjligt" förklarade Makinen. Han tillade att han redan vidtalat de tre arkivexperter från "Memorial" som medverkat i Vladimir och bett dessa hjälpa till med kopieringen när väl tillstånd härtill meddelats. Makinen var inte säker på att han själv skulle ha möjlighet att delta under detta arbete. Tarakanov noterade detta och lovade återkomma med besked inom kort.

T E R T I O Även om man givetvis bara kan spekulera om de verkliga orsakerna till delegationens problem i Vladimir torde följande faktorer enligt ambassadens bedömning ha bidragit i större eller mindre utsträckning:

1. Ovilja att visa "liken i garderoben". Att den ryska sidan i det längsta velat undvika oberoende arkivundersökningar i Vladimir-fängelset (liksom i andra fängelser) är förståeligt, om än ej ursäktligt, mot bakgrund av det i dessa fängelsers arkiv sannolikt finns åtskilligt med dokumentation över de förbrytelser som begicks mot oskyldiga människor under sovjetepokens mörkaste år. Mot bakgrund härav torde principen från rysk sida ha varit att medge minsta möjliga öppenhet utan att fördenskull helt förhindra undersökningsarbetet.

2. Innehållet i rysk lagstiftning. Det är i detta sammanhang viktigt att notera att lagstiftningen om skydd för den personliga integriteten har skärpts under senare år i Ryssland, låt vara i jämförelse med ett mycket ringa skydd tidigare. Det är därför inte orimligt att utomstående ej ges möjlighet att fritt hantera och kopiera registerkort över tidigare intagna. Någon form av sekretessprövning måste givetvis ske. Mot sekretesskyddet står dock presidentdekret om största möjliga öppenhet beträffande dokument som rör repressionens offer. Den ryska sidan har i detta fall, liksom föregående under Wallenberg-utredningen, varit benägen att ge företräde för sekretessen.

3. Den ryska byråkratin, som präglas av vertikala beslutsstrukturer och ovillighet/rädsla bland enskilda tjänstemän att fatta beslut på eget ansvar. En rysk tjänsteman vågar oftast bara handla på uttrycklig instruktion från närmaste eller högre överordnad. Detta gäller i synnerhet tjänstemän inom de skilda kraftstrukturerna. Oklara instruktioner från MVD i Moskva till fängelseledningen i Vladimir torde i detta fall ha utgjort en av huvudanledningarna till att delegationens medlemmar inledningsvis förhindrades att själva hantera registerkortet.

Överhuvudtaget är intrycket att den ryska sidan, främst inrikesministeriets straffavdelning, vidtagit ytterst bristfälliga åtgärder för att ta emot delegationen och först dagarna före besöket besvärats sig om att försöka ta reda på vad delegationen egentligen önskade göra i Vladimir. Att den tidigare chefen för MVD:s straffavdelning, generalen Kalinin, avskedades strax före besöket (Kalinin var den som meddelade det ursprungliga tillståndet i september förra året) kan ha bidragit till att ytterligare komplicera ordergången inom MVD:s beslutsstrukturer.

4. Marvin Makinens medverkan i delegationen. Vid ett par tillfällen har det i kontakterna med den ryska sidan framskyttat en misstänksamhet mot att Marvin Makinen avsågs delta i undersökningsarbetet i Vladimir. Bakgrunden härtill torde vara att Makinen själv satt inspärrad i Vladimir-fängelset under några år på 1960-talet. I en organisationskultur som under årtionden präglats av misstänksamhet mot utlänningar och konspirationsteorier är det inte konstigt om blotta misstanken att Makinen skulle ha dolda avsikter med sin medverkan i Vladimir kan ha inverkat hämmande på inrikesministeriets benägenhet att öppna sina arkiv för delegationen.

5. I anslutning till p 1 och 4 ovan kan det inte uteslutas att även de ryska säkerhetsorganen haft ett för delegationen negativt inflytande på beslutsprocessen. Till bilden hör att FSB sedan några år tillbaka disponerar vissa delar av Vladimir-fängelset. Dess tillstånd kan därför ha måst inhämtas även i detta fall.

Q U A R T O Även om delegationen sålunda mött en betydande tröghet hos ryska myndigheter under sitt besök i Vladimir bör ändå noteras att den beretts möjlighet att genomföra en stor del av sitt arbete - dock först efter massiva påtryckningar på den ryska sidan, på alla nivåer, från ambassadens sida. Det som återstår nu är att utfå kopior av de registerkort som bedömts vara relevanta för Wallenberg-utredningen. Förutsättningarna härför måste bedömas som goda mot bakgrund av gårdagens samtal med Tarakanov. Innan så skett är det emellertid för tidigt att avge något definitivt omdöme om huruvida Vladimir-besöket inneburit en framgång eller ej.

FREDÉN

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-02-27

Ryska federationens
utrikesministerium
Andra europeiska avdelningen
Chefen för byrån för Finland
och Sverige
Herr K I Kosatjov

Ärade Konstantin Iosifevitj,

Med hänvisning till vårt telefonsamtal idag samt tidigare skriftväxling mellan Dig och Stefan Gullgren inför besök av en delegation i Vladimir 3 mars för arkivundersökningar i Wallenberg-ärendet får jag härmed återkomma till frågan om delegationens sammansättning.

1. I Ditt brev till Stefan Gullgren av 24 februari sägs att "endast officiella medlemmar av arbetsgruppen och personer som godkänts under ett gemensamt arbetsgruppsmöte i egenskap av experter" kan ges möjlighet att arbeta med arkivmaterial i Vladimir-fängelset. De personer som sålunda kan medges tillträde anges vara professor von Dardel, professor Makinen, Ms Mesinai samt Nikita Petrov.

Ambassaden har varit i kontakt med Nikita Petrov som dock meddelat att han tyvärr är förhindrad att medverka i delegationen p g a sjukdom. Detta innebär att delegationen endast skulle kunna omfatta professor von Dardel, professor Makinen och Ms Mesinai, förutom den tekniska personalen i form av tolk och fotograf samt ambassadör Hallqvist från UD (under de första två dagarna). Enligt den svenska sidans bedömning kommer delegationens möjligheter att kunna genomföra det planerade undersökningsarbetet i Vladimir därmed kraftigt försämrats.

2. Enligt den svenska sidans uppfattning borde inrikesministeriets straffavdelningen på ett tidigt stadium haft god kännedom om såväl delegationens önskemål samt den planerade sammansättningen av

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

delegationen. En detaljerad promemoria avseende delegationens önskemål i Vladimir har två gånger överlämnats till inrikesministeriet - i brev till inrikesminister Kulikov den 18 juli och i brev till chefen för inrikesministeriets straffavdelning, general Kalinin, den 28 oktober. Önskemål om datum för inledande av besöket, den 3 mars 1997, samt preliminär sammansättning av delegationen överlämnades skriftligen till den ryska sidan den 11 februari i år.

Undersökningarna i Vladimir kan därför knappast komma som en nyhet för inrikesministeriets straffavdelning. Om arkivtjänstemännen i Vladimir ansett sig behöva ytterligare upplysningar inför delegationens besök borde dessa kunna ha framförts på ett tidigare stadium. Eventuella restriktioner avseende delegationens sammansättning borde kunna ha meddelats i samband med det ursprungliga tillståndsbeslutet i september förra året.

3. Delegationen har vidtagit omfattande och kostsamma åtgärder för att förbereda undersökningsarbetet i Vladimir. Förberedelserna har nu nått en punkt då det är för sent uppskjuta besöket.

Jag är glad att Du är överens med mig om att den svenska och den ryska sidan gemensamt nu bör göra allt för att möjliggöra att undersökningarna kan genomföras som planerat. En nödvändig förutsättning härför är som Du förstår att delegationsmedlemmarna bistås av rysktalande personal med erfarenhet av arbete med arkivmaterial. Enligt delegationens egen bedömning krävs minst tre sådana assistenter (jfr vårt brev från den 11 feb.)

Den svenska sidan vill därför be den ryska sidan att ånyo pröva frågan om att ge tillstånd för Gennadij Kuzovkin, Alexander Papovjan och Nikolaj Kostenko att i den ena eller andra egenskapen bistå delegationen under dess arbete i Vladimir-fängelset. Härutöver behöver delegationen bistås av en eller två tolkar samt en fotograf.

Jag vill passa på att framföra ambassadens tack till Dig och Dina medarbetare för alla insatser ni gjort och kommer att göra för att möjliggöra för delegationen att kunna genomföra sitt besök och sina undersökningar i Vladimir som planerat.

Med vänlig hälsning,

Lars Fredén
Chargé d'affaires

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Magnus Dahnberg

ÖVERSÄTTNING
1997-03-11

Översättning från ryska

**SVERIGES CHARGÉ D'AFFAIRES A.I.
I RYSSLAND
L. FREDÉN**

Ärade herr Fredén,

Härmed får vi meddela, att den svenska sidans förnyade tillträdesförfrågan för G. Kuzovkin, A. Papovjan och N. Kostenko rörande arkivarbete i Vladimir-fängelset har behandlats av berörda ryska myndigheter. Med hänsyn till att arkivarbetet i Vladimirfängelset är av betydelse för att den rysk-svenska Wallenberg-arbetsgruppens verksamhet skall kunna fullföljas, har den ryska sidan, som ett undantag och i detta konkreta fall, funnit det möjligt att bevilja denna begäran.

Vi utgår från, att om det i fortsättningen kommer att finnas nödvändigt att engagera tredje part, inklusive de ovannämnda personerna, i den rysk-svenska Wallenbergarbetsgruppens verksamhet, den svenska sidan i god tid kommer att stämna av deras kandidaturer inom arbetsgruppen.

**K. KOSATJOV
CHEF FÖR SEKTIONEN FÖR FINLAND OCH SVERIGE
ANDRA EUROPEISKA AVDELNINGEN
RYSSLANDS UTRIKESMINISTERIUM**

28 februari 1997
Nr 1445 / 2ed

FROM : MFA RF

PHONE NO. : 244 14 80

Feb. 28 1997 05:14PM P1

Alt LF

Aus MID

Re Wallenberg-fallet (Vladimir fängelse)

INK. AMB. P. O. S. A.	
D. 13 B / 29	
1997 - 02 - 28	
AVD.	ST.
R	18

**ВРЕМЕННОМУ ПОВЕРЕННОМУ
В ДЕЛАХ ШВЕЦИИ В РОССИИ
Л.ФРЕДЕНУ**

Уважаемый господин Фреден,

Настоящим сообщаем, что повторное обращение шведской стороны о допуске к работе в архиве тюрьмы г.Владимира Г.Кузовкина, А.Паповяна и Н.Костенко рассмотрено компетентными российскими органами. Принимая во внимание важность работы в архиве тюрьмы г.Владимира для подведения итогов деятельности российско-шведской рабочей группы по делу Р.Валленберга, российская сторона, в порядке исключения и в данном конкретном случае, сочла возможным удовлетворить эту просьбу.

Исходим из того, что в дальнейшем в случае необходимости подключения третьих лиц, включая упомянутых выше, к деятельности российско-шведской рабочей группы по делу Рауля Валленберга шведская сторона будет заблаговременно согласовывать их кандидатуры в рамках рабочей группы.

**НАЧАЛЬНИК ОТДЕЛА ФИНЛЯНДИИ И ШВЕЦИИ
ВТОРОГО ЕВРОПЕЙСКОГО ДЕПАРТАМЕНТА
МИД РОССИИ**

К.КОСАЧЕВ

"28" февраля 1997 года

№ 1445 /2ед

KRYPTOFAX

UTRIKESDEPARTEMENTET

K R Y P T O F A X

Sid. 1 (1)

1997-03-13

Inkom Krypto

-03- 1 3

Ambassaden Moskva

Dnr

P 2 EW
53/E 8 970313 kl 17.02/AM

Re. Raoul Wallenberg

För Stefan Gullgren från Lage Olson

Med hänvisning till ambassadens krypto dnr 116 och telefonsamtal Gullgren-Hallquist 13 dennes rörande Raoul Wallenberg-ärendet, bemyndigas ambassaden utbetala motvärdet av USD 2.500 till professor Marvin W Makinen som del av det bidrag på USD 5.000 som departementet beslutat tilldela Makinen m.fl. för särskild genomgång av fängelsearkiv i Vladimir m.m.

Beloppet redovisas med avräkningsbesked.
Finansieringskod 105-7. Verksamhetskod 25112-4.

Cabinet

1997-03-11 kl 15.15/eb

cc Gun Nilsson, EKO-BUD
Hallquist, EC 2

IF ID
P2 Eu
1997-03-17

COPY PLEASE TO:

Amb. Hans Hagnissou
RIGA, LATVIA

EXP. 97-03-24

March 15, 1997

FAX TO: Amb. Martin Hallqvist ECX

Division of Central and Eastern Europe -
Ministry of Foreign Affairs, Stockholm

6 PAGES

Ex till:

Hallqvist, EC 2
Olson, RI/235K
EXP. 97-03-24

FROM: Susan Mesina

Forgive the handwriting but I am reluctant to use Embassy machines on the weekend, lest they have a malfunction, nor do I wish to get in the way of the normal routine - come Monday morning.

This is an addendum to our phone conversation on Friday. I know that Stefan Gullgren gave you a report, but there have been a few changes since Hannu Makinen left which Stefan, though responsible for other work, is trying to correct. I feel it very important that you understand my view of what is at stake here - and the timing - in hopes that some effort could also be extended through Stockholm so I can finish my part now.

1947 VLADIMIR

In addition to the Larina, Larova, Ivanova testimony (plus that of Kukin) which is very much the basis of Hannu Makinen's proposed cell check of Corpus II, I received a sighting which is highly credible for a transport date into Vladimir prison after the July 17th death date. Thus, in addition to assisting Dr. Makinen in preparing the cards for eventual copying, I discussed with Cpt. Yuri Ivanoyitch Miroshin, who oversaw our efforts at Vla to review the 1947 - and 1954 - transport first relates to the above mentioned sighting to my belief that if RW was transported Ural'sk to Vladimir, it would have been independent of the Kuprianov-via-K Miroshin, while proving that transport documents were destroyed, would neither deny that those for the critical years had been destroyed. (We have reason

reg. is,

val.

Det är inte den här människa som skriver så ofta och som jag fick kryptera om att det kunde sig med den stämper

② they are still in Vladimir. When I asked him how to proceed to suggest an alternative course, he told me all pranda was in the cards and I should study them. As I mentioned to you, this was a great gift because the numbers for that particular year are sequential. Thus although I have gone through a little more than 1/4 of the cards for that year (I have to go through every card to accomplish this) - I have already also a special prisoner located another person coming at that time from Lubyanka and am trying to track that person down as a potential witness. My goal was to account for all the cards for that year - on the hunch that if there are cards missing from the sequence they will narrow the field, providing us a file number, or a limited group of file numbers, for his presence in Vladimir. It should be noted that those who have been to Vladimir before, often (if not always as I see no contradiction) resume their same original file number. This number will only work for Vladimir, not for the entire Gulag system, but it will heavily arm us for establishing a paper trail - if done handled appropriately / properly. Because the sighting has weight and in actuality comes so soon after Abakumov's Memorandum 3044a, I think that you should consider giving me some back-up so that we can conclude this process (which is much simpler than the Corpus II copy/paste deadlock) as soon as possible. All that is required is that the remaining 23 boxes be reviewed, noting date of arrival in 1947 ② file number ③ date of birth and ④ box in which card is to be found so we can find it again if need be. ⑤ If the arriving prisoner went immediately into Cell II or III, they were often

③ a special prisoner facing immediate isolation. The total number of entrants for 1947 is somewhere around 5,000 of which I have about 1,500 of the file numbers. This requires only note-taking, not copying of cards. It should be noted that the staff (Alma) understands the importance of a full accounting. I was prepared either to stay or to hire Alma to complete this work but Miroshin, Yuri Ivanovich put it on hold along with the copying. If there is progress toward permission to copy - fine, but it would be better I think to separate the permissions, making the completion of the 1947 cards "Step One", the copying of the 6,600 cards for Corpus II "Step Two". ~~And again,~~ if permission were to be given soon, I could return with those from Memorial. But if there is going to be a long delay because of the "confidential" nature of the information on the cards, I would ask that my system - which is related to another system which Dr. Hakinen agrees is valuable - be implemented immediately because there is no information which can be derived from this exercise except to establish that all the prisoners who entered during that year are accounted for. This has a direct bearing on the fate of Raoul Wallenberg. I would add to this that Larina, V. I. - quite independently - volunteered to MH that RW first came in 1947. I have spoken to Guy about this. It seems to me that you have two scenarios of RW at Vladimir (47-48) and then 54-60, the latter being the time which could have precipitated a nervous breakdown - after years of isolation and when he saw the German and Austrian prisoners go home, but wasn't made to deal with the collaborators (the original

④

charge against him) and then with the Gromyko Memorandum, Larina, V.I. - whom I have interviewed twice for five hours and whom Guy has now met and Maun interviewed extensively again - seems to have glimpses of both.

THE LIST OF PERSONAL FILES

As I mentioned to you, Nkrishkin C.S. has shown us 13 files from the total list submitted - three were the wrong files, others were shown us a year ago. He did however offer the four files of OSHAK, a Ukrainian national leader, GOSIBERIDSE and BRIGGER with an emphasis on the fact that Hans Magnusson had already seen them - i.e. why do we have to go through this again? I would say that in the case of Gogibevdse, I might draw the exact same conclusions as Mr. Magnusson did previously - with the note, however, that 27 pages are missing from the original file (which has been re-numbered). My guess is that a substantial number of these pages relate to interrogations or trips to Internal Prison in 1944 (of no relevance) and in the 50s (of value). Gogibevdse did have a history of arguing with the guards when he stumbled upon an injustice, or simply could not stand the quality of cell mate. There is no confirmation (letter/report from a guard) that Gogibevdse had a fight about the Swedish isolation, but it is conceivable that among the 27 missing pages - at least 3 could have related to such an incident, had it occurred. As it stands, it is improbable that this took place in 1956 as some claim, but it is possible it occurred earlier. One should bear in mind that Gogibevdse was a very popular prisoner - both with his fellow prisoners of a more

⑤ Intellectual variety - and with the medical staff.
Brugger's file was interesting because it established
a possible time and place for communication with
RW in Corpus II, after Grossheim - Krisko, who had
already been repatriated. Interestingly enough,
both Gogiberidze and Brugger have strong trust worthy
connections with the two parties involved in the sighting
which precipitated my 1947 card/file number
investigation. Hans Magnusson should understand that
this is a new "constellation" of prisoners - some old
familiar names but with the freeze informant variety
fast being weeded out. It is quite possible that this time
we will not come up with nothing.

It is therefore extremely important that I see
as many more files on the list as possible before
leaving - or if this and the 1947 sequence ^{can} be requested,
be worked out, that I come back here on a new
short visa (2 weeks or so) to complete the work
as soon as possible. [I want to come to Stockholm/
Gothenberg as planned in any case, but could turn around
and come back here.]

I say this because Lage has told me you intend
to publish your report in May. Unless I finish my
1947 time sequence and access the personal
files of the designated prisoners, particularly
those on my short list of 13 new names (not to be
confused with the 13 I've already seen), I greatly
fear we will end up at odds. If you publish
your report in May and we come back in the
summer to complete our work - and we arrive
at substantial results - the situation will prove
a very awkward one where once again it will be

(6) a conflict between facts and policy statements. I understand that Hans Magnusson took a very firm stand at the September 1996 meeting saying that no Report will be issued until the investigation is allowed to proceed. He was speaking I understand about the investigation which Dr. Hakinen and I designed and submitted in January 1996 of which the examination of the cards of Corpus II is a part. What I am presently trying to accomplish is also a part of that approach and I have gone to great lengths to look for a way that would provide faster and yet effective results — not to prolong this forever. Mr. Magnusson is also aware that my approach often leads to access where others are stalled.

The fact, however, that no "thorough and competent" search has ever been conducted by the authorities should (HAI) spur them to make this work (which is for my part, based on non-classified materials) possible as soon as possible. If there are real grounds to go on you will know within the month — IF I AM ALLOWED TO REVIEW THE DESIGNATED FILES AND TO SEE THAT THE NUMBER SEQUENCE IS COMPLETED. IF TARAKANOV GIVES PERMISSION FOR THE 1947 SEQUENCE TO BE COMPLETED, I WILL PAY FOR THE WORK TO BE DONE, IT SHOULD TAKE A WEEK FULL TIME, LEAVING ME FREE TO REVIEW THE FILES IN MOSCOW, WITH A GREEN LIGHT IMMEDIATELY, MY PART COULD BE COMPLETED IN A FEW WEEKS.

PLEASE CONSIDER THIS SERIOUSLY WITH YOUR COLLEAGUES.

P.S. — As you know I prefer to do this alone in conjunction with the Swedish government, the Russian government + Hermandad for the files.

Best,
Susan
+ RSNP

MINISTRY FOR FOREIGN AFFAIRS
STOCKHOLM
UD-EC (M Hallqvist/lh)

49/003 P 2 Fu¹
TELEFAX
18 February, 1997

EC

Prof. Marvin W Makinen
Department of Biochemistry &
Molecular Biology
The University of Chicago
USA

Raoul Wallenberg

aa
M
Dear Marvin,

Thank you for your long memo to Lage Febr 13. First of all, let me tell you that I shall be going together with you to Moscow and Vladimir, and that I am looking forward to it. I am returning to Moscow wednesday afternoon, March 4.

Now to your memo to Lage.

I think that he is answering your questions about visas. Stefan Gullgren in Moscow said, however, that you could not get multiple visa.

Lage tells me that hotel rooms have been ordered in Stockholm according to your wishes.

The Embassy in Moscow is ordering rooms in Moscow and Vladimir, also according to what was said in your memo, which we forwarded to the Embassy.

Now to your question about the costs. As I have stated earlier the Ministry's contribution will be 5000 USD. We leave it to Guy to decide together with you how the money should be used. It was Guy who told me that the ticket costs for him and Susanne should also be covered, even if Susanne is just going to Moscow, and not as far as Vladimir. According to Guy, you could, as in the past, most certainly get sponsors in New York.

I am sending a copy of this fax to Guy, hoping that you can agree without my further interfering!

Stefan told me that we can use the Embassy's minibus going to Vladimir and back to Moscow. During the stay in Vladimir

92
exp-970218lh

another minibus will be rented locally. That is, the Embassy car will not be available during the whole week.

About the list of files: It is obviously quite an order for the people in Moscow!

Would it be possible for you to cut it down somewhat, or at least put the names in some priority order? And the more data about the persons you can give in advance, the easier it will certainly be to find the files. That has been pointed out to us several times.

Some of the files can probably not be found in Moscow, but must be transported from other places in Russia.

I was actually strongly advised by Moscow to ask for this further elaboration of the list.

Have the independent experts in Moscow, as well as the translator Zavrazhnova, been contacted by you? - That is, the Embassy does not need to do that? And how about Dvoretenskaja? Is she being contacted by the Russian experts, or do you expect the Embassy to do something? And how about the photographer?

I think that was all for now,

Best regards,

Martin Hallqvist

Martin Hallqvist

cc: Guy von Dardel
Lage Olson

exp.
976218/4

SVERIGES AMBASSAD
LONDON

1997-03-17

Ex till;

Sr Schori
von Dardel

Kab. rekr

Carl Persson

Magnusson, RIGA

Hallqvist, EC2

Julin, GAT, EXP

Olson, EI/ESK

Amb Moskva

Ambassadören Martin Hallqvist

UTRIKESDEPARTEMENTET

76/001

INK. UTRIKESDEP.		
1997-03-24 19		
Avd.	Gr	MM
P	2	Eu I

Rep-97-03-24/

Raoul Wallenberg - brittiska underrättelsearkiv
(1 bil.)

Som Du erinrar Dig, tog statsrådet Schori den 27 februari - i samtal med vice utrikesminister Sir Nicholas Bonsor - upp frågan om eventuella uppgifter i de brittiska underrättelsetjänsternas arkiv rörande Raoul Wallenberg. Bonsor lovade undersöka och återkomma.

Så har nu skett och Bonsor förklarar i bifogade brev till ambassaden att brittiska underrättelsearkiv inte innehåller några uppgifter som inte redan är kända om Wallenberg. Hit räknas även KGB-avhopparen Oleg Gordievskijs uppgifter om att källor inom KGB skulle ha hävdade att Wallenberg arkebuserades 1947. Också denna information är som bekant redan känd.

Dag Hartelius
Way Way Lin

Dag Hartelius

Address
11, Montagu Place
LONDON W1H 2AL

Telephone
+44 171 9176400

Fax
+44 171 7244174

Telex
51 28249

E-mail
Svensk@ambldn.u-net.com

From Sir Nicholas Bonsor Bt, MP

Foreign &
Commonwealth
Office

11 March 1997

JH f.c.

London SW1A 2AH

The Minister of State

Mr Marten Grunditz
Chargé d'Affaires
Embassy of Sweden
11 Montagu Place
LONDON
W1H 2AL

Dear Mr Grunditz

It was a pleasure to meet your Deputy Foreign Minister, Pierre Schori on 27 February. I should be grateful if you would relay to him the following information by way of follow-up to the point he raised about Raoul Wallenberg's fate.

As requested by Mr Shori, I have asked our intelligence agencies to check their records in case they should hold any information relevant to this question. Their check revealed nothing that is not already known about Wallenberg's fate, nor any contemporary information about his war time activities or his fate immediately after the war. The only information of consequence was provided by Oleg Gordievsky, who was told by KGB colleagues that Wallenberg had been shot in 1947. Gordievsky has already published this information.

I am sorry that we have not been able to turn up more than this, but hope that this negative response will in itself be of some use to the Swedish authorities.

Yours faithfully

Sir Nicholas Bonsor

SVERIGES AMBASSAD
RIGA

1 ()

1997-03-18

Ambassadrådet Lage Olson

UD-EI

Skä till tit.
97-03-21 ✓
(hkr Olson-Magnusson)
exp 97-03-21

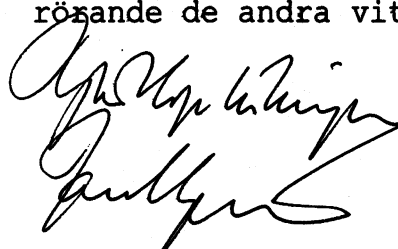
77/001

INKOM UD			
1997-03-20			
Avd	p	Gr	Mål
		2	I

Wallenbergvittne
(1 bil)

Broder,

Jag får insända bifogade vittnesmål rörande Raoul Wallenberg. Vid besök i Bauska i maj skall jag försöka träffa personen ifråga. Dessförinnan vore det värdefullt att ta del av ev. uppgifter vi kan ha i arkivet rörande de andra vittnen som nämns i brevet.

Hans Magnusson

/Translation/

Arnolds Jansons
"Dzintari"
p/n Strélnieki
LV 3926
Bauska

H.E. The Ambassador
of Sweden to Latvia

Excellency,

I beg your pardon for daring to disturb you. I am a citizen of Latvia, who was destined to spend two years of my life in the strongest regime Sovjet settlement camp together with a citizen of your country - diplomat Raul Wallenberg. it was in 1951 - 1952, at the RUDNIK camp in Vorkut. We worked at the coal mine there, and there were three of us in our group: German Villy Lauks, Swede Raul Wallenberg and me, Latvian - Arnolds Jansons. Our primary task was to clear an old pathway in the minse, that had crashed down back in 1940. The work was extremely dangerous, because we were digging beneath the river and the risk was for the river to run into the pathway where we worked.

In 1952 our German colleague Villy lauks was ordered by the KGB to follow the "etap", and we predicted that he might return back home, so I asked him to tell the world about Wallenberg. And he really did it with the help of a newspaper in Hamburg, the journalist of that newspaper even knew Lauks' address, however neither the Swedish foreign service, nor the Wallenberg family thought of meeting this German in Hamburg and listen to his story. But we had very much hoped there would be some reaction.

Then came the notorious event with the Russian spy submarine in Your harbour, however without result again. We in Vorkut really hoped that something would happen this time around, but no exchange followed - I still wonder, why?

In 1991-1993 we made a questionnaire among the survivors of the Sovjet gulags - former political prisoners. It turned out that Latvians had been together with Your diplomat Raul Wallenberg in the 6th camp in Norvlsk, in 1960. At that time he could already walk freely around the town and he even spoke Latvian. However, i remember having read in a local newspaper in bauska, that at the end of 1960'ies some lithuanian officer-captain had been together with Wallenberg on an island in the Arctis Ocean: this Lithuanian captain had emigrated to the USA and said these words before boarding a plane in vilnius.

Recently, I got some information from Mineappolis, USA, that they were going to issue a stamp with the picture of Raul Wallenberg. Also, there have been reports in the press, saying that your diplomat Raul Wallenberg had during the World War II delivered information to the US Intelligence service, through Stockholm. Is that true?

I beg your pardon, but Excellency, is there any news about Raul. When we were separated in 1952, we promised each other to meet again some time. I don't know if it will ever happen, but I still hope it might. I am the pastor of the Lutheran parish in Mezotne, and I trust in God that God will be with us.

Appologizing for disturbing you,

Jansons

Bil 1

DAVID MATAS

BARRISTER & SOLICITOR

January 27, 1997

UTRIKESDEPARTEMENTET	
NRK	1997 -03 05
Dnr	UO 97/446/DOR

L.O.

208, he is
w/ you
R7

Ex HCU:
Site police
L. Haggren
ep. 11/2/96

Martin Hallqvist, Ambassador
Ministry for Foreign Affairs
Drottninggatan 16
P.O. Box 16121
S-103 23 Stockholm
Sweden

Begär om att få del
av Wallenberg handlingar

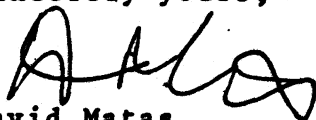
Dear Sir:

I would be interested in obtaining copies of all previously classified materials in the Raoul Wallenberg file at the Ministry for Foreign Affairs. Daniel Backman of the Archives suggested I write to you directly to make this request.

Ex till:

Daniel Backman, L
ep. 97-02-12
K

Sincerely yours,

David Matas

P.S. It was a pleasure to meet you when I was in Stockholm

SECOND FLOOR
205 EDMONTON STREET
WINNIPEG, MANITOBA
R3C 1R4
TEL: (204) 944-1831
FAX: (204) 942-1494

97-03-03

B% 2 AG.

Professor Guy von Dardel
Hem: 45 Route de Peney-Dessus;
CH-1242 Satigny Tel & Fax: 41+22-
753 1619

Er referens:

Min referens: Regeringen 970204

Beträffar: Tillstånd för forskning i
hittills oöppnade svenska officiella
arkiv efter uppgifter rörande Raoul
Wallenberg.

Ex trll:

Kub. nku

Ch. 40 p. 001

Carl Persson

Helsingfors, 2

Magnusson, Riga

Olson, El/Esk

Ant. Karna

97-03-03

Fru Justitieminister,

Undertecknad, som är halvbror till Raoul Wallenberg, har sedan årtionden i
samarbete med övriga familjemedlemmar och med svenska myndigheter,
forskat i arkiv och handlingar som kunnat förväntas skapa klarhet i Raoul
Wallenbergs öde. Under det senaste årtiondet har särskilt de ryska arkiven
blivit föremål för studier inom en svensk rysk arbetsgrupp med oberoende
experter av olika nationaliteter. Detta material har kunnat kompletteras med
studier i andra länder, främst USA genom de lagstadgade möjligheterna för
åtgång till arkiven i detta land genom Freedom of Information Act.

Allt eftersom vår kunskap om vad som finns i andra länders arkiv ökat
framstår det som en allt större brist att de officiella svenska arkivens material
om Raoul Wallenberg är så otillgängligt för den forskning vi bedriver.

Material i offentliga arkiv av intresse för vår forskning finns, förutom i
Riksarkivet, i Utrikesdepartementets, SÄPO:s, och de militära underrättelse
organisationernas arkiv. Därutöver tillkommer icke offentliga arkiv inom
företags- och bankväsende- och privata arkiv, som dock faller utanför ramen
för denna ansökan.

Utrikesdepartementets arkiv har i stor utsträckning frisläppts och
publicerats i ett 30-tal volymer. Denna frisläppning är dock ingalunda
fullständig. Det angavs redan när den skedde att c:a 10 % av materialet icke
kunnat frisläppas av olika skäl, främst därför att uppgiftslämnare eller
myndigheter, särskilt utländska sådana, ställt konfidentialitet som villkor. Med
den långa tid som förflutit sedan uppgifterna lämnades torde detta skäl icke
längre böra hindra en fullständig frisläppning.

Utöver dessa från publicering efter granskning undantagna dokument har
ett okänt antal dokument redan från början undantagits. Det är givetvis av
stor vikt att även dessa dokument nu kan frisläppas.

UD:s material täcker tiden från juli 1944, då Raoul Wallenberg sändes ut till
Budapest. Däremot saknas alla uppgifter om RW under de tidigare krigsåren,
som rimligen bör ha gett honom erfarenhet, kunnande och kontakter, som
måste ha varit en förutsättning för valet av Raoul som ledare för WRB:s försök
att rädda de ungerska judarna och för den jämfört med andra humanitära
insatser överväldigande framgången för RW:s aktion.

Även hans familjs privata arkiv är ytterligt begränsade när det gäller tiden
1940-44. Så t.ex. har hans notiskalender och adressförteckning bevarats endast

JUSTITIE
Ink. 1997-02-13
Dnr. 97-03-03

JUSTITIE
Ink. 1997-02-13

Till
Justitieministern
(för behandling av regeringen)
Statsrådsberedningen
S 103 33 Stockholm
Suede
Fax 0046-8-7231171
(Sändes även som rek)

för år 1944 i KGB:s arkiv, varifrån de återlämnades 1989. För tidigare år saknas alla sådana uppgifter helt.

För att fylla dessa gap i vår kunskap om Raouls verksamhet före 1945 har jag tidigare vänt mig till SÄPO med en ansökan, att i första hand få studera SÄPO:s arkiv i de delar de berör RW och förhållandena kring honom.

SÄPO:s styrelse har dock, avslagit min anhållan med motivering att den verksamhet jag avser icke faller inom de icke närmare angivna, kategorierna, och icke heller betraktas som "sådan vetenskaplig forskning, för vilka avsteg kan göras från absolut sekretess". Efter överklagande fastställde kammarrätten detta utslag.

Vi är speciellt angelägna att kunna granska i nedan angivna arkiv där vi önskar ha tillgång till innehållsförteckning och handlingar rörande Raoul Wallenberg :

- 1) Kabinettsprotokoll för statsrådssammanträden från 1957 och framåt.
- 2) Säkerhetspolisens arkiv.
- 3) Polisregistret inom SÄPO arkiv.
- 4) Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten inom Överbefälhavarens Högkvarter.
- 5) Utrikesdepartementets arkiv

Med anledning av att Riksdagen fastställt möjligheten för Regeringen att bestämma om avsteg från gällande sekretessbestämmelser får jag, i min egenskap av närmaste släkting till Raoul Wallenberg, begära att min medarbetare sedan 4 år, tyska medborgaren Susanna Berger, får tillgång till de ovan nämnda registren för sådan vetenskaplig forskning som kan kasta ljus över Raoul Wallenberg öde. Fru Berger har tidigare utfört forskning om Raoul Wallenberg i amerikanska arkiv och även i egenskap av oberoende expert deltagit i möten med "Svensk Ryska Arbets-gruppens för Raoul Wallenberg". Hon har gjort sig förtjänt av vårt fulla förtroende.

Med vänlig hälsning

Kopior: *

Polisintendent Thérèse Mattsson SÄPO
Carl P Persson, Svensk ryska arbetsgruppen
Kabinettssekreteraren
Hans Magnusson UD
Susanna Berger
Erik Norberg, Riksarkivet,
Överste Lagrell, mil. underrättelsetjänsten

S. Berger
Carl P. Persson

* *E. Persson*
för M. Hallgren
97-03-01

Wallenberg probe tangles with Russia

Committee investigating diplomat's disappearance sees official roadblocks at every turn

BY GEOFFREY YORK
Moscow Bureau

MOSCOW — Continued stonewalling by Russian officials is hindering an international probe into the disappearance of Swedish diplomat Raoul Wallenberg, a Canadian lawyer says.

The disappearance of Mr. Wallenberg, who rescued tens of thousands of Hungarian Jews from the Nazis in the 1940s, was one of the great mysteries of the Cold War.

He fell into Soviet hands at the end of the Second World War, and some Soviet officials have contended that he died of a heart attack in 1947. But unconfirmed reports suggested that he may have survived for years later.

David Matas, a Winnipeg lawyer and human-rights activist who has received funds from the Canadian government to join the search for Mr. Wallenberg, said the investigation has been stymied by unco-operative Russian officials at every level.

"The most likely avenues seem closed," Mr. Matas said in an interview in Moscow. "It's always a roadblock or a complete dead end. There's a visceral cover-up reaction."

After more than five years of research, an international committee is expected to issue a report on the case this spring, but the committee will have to acknowledge that it has failed to solve the mystery, he said.

Mr. Matas has just finished a week of research in Moscow, where he met Russian officials and talked to Swedish researchers on the Wallenberg case. The latest efforts to find clues to Mr. Wallenberg's fate at a former Soviet

The fate of Swedish diplomat Raoul Wallenberg is still a mystery.

(Associated Press)

prison and a former psychiatric hospital were blocked by intransigent Russian officials, he said.

At the former prison in the city of Vladimir, where foreigners were often jailed, the administrators refused to allow the researchers to look at the prison records. Eventually they relented, but they still refused to allow any photocopying of the records, which made it virtually impossible to learn anything from the records, Mr. Matas said.

A similar attempt to gain access to the psychiatric hospital's records also

was blocked, he said. "People are very afraid. It's a carry-over from the old days, when they could be executed for indiscretions."

The international committee is divided into Swedish and Russian groups, but the Russian group has produced little, he said. "The Russian component has been totally passive. It's like a Swedish working group and a Russian stonewalling group."

The same kind of hostility was shown by the head of the human-rights section in the Russian foreign ministry, who met Mr. Matas last week. "His attitude to the Wallenberg case was that it's just a make-work project for researchers who have nothing else to do. He said that everything has been already revealed."

Mr. Matas said he is worried that the international committee is "drifting" toward the conclusion that Mr. Wallenberg probably died in 1947, even though it cannot find any clear evidence to prove this conclusion.

Hans Magnusson, chairman of the Swedish side of the international committee, said the committee will be unable to reach any definite conclusion on whether Mr. Wallenberg is dead. But in a recent letter to Mr. Matas, he said it is clear that "a very important decision concerning the fate of Raoul Wallenberg took place in July of 1947, or, alternatively, that something serious occurred to him at this time."

The existing trail of Soviet documents about Mr. Wallenberg ends abruptly in 1947, when a "liquidation" order was issued. However, it is unclear whether this was an order to kill

him or merely an order to conceal his existence by eliminating all records of him, Mr. Matas said.

Mr. Magnusson said the committee's report will try to encourage further research on the Wallenberg case. "Certainly there are people who know more but are not willing to disclose all they know. But I have great difficulty believing in major cover-ups as of today.... The Russians have repeatedly claimed that all relevant archives have been gone through."

One of the biggest problems, Mr. Matas said, is the Kremlin's decision to keep tight control of sensitive Soviet files in two sources -- the former KGB archives and the Russian presidential archives, where the files of former Communist Party leaders are kept. "The Kremlin has refused to transfer these documents to the Russian state archives, where researchers could gain access to them."

Some files on the Wallenberg case were released in 1991, after the failed coup by Communist hard-liners. For a brief period, the Soviet interior ministry was headed by a liberal who threw open the doors to the KGB files. But then the doors were swiftly slammed shut.

The Wallenberg case, it is pursued by the international community, could help expose the secrets of the Soviet prison camps, despite Russia's reluctance to confront its own past, Mr. Matas said.

"There has never been a truth commission on what the Soviet Union did. The Wallenberg case is a means to explore the whole gulag system."

2 (2)

6/10/97 17:44:02

UTRIKESDEPARTEMENTET

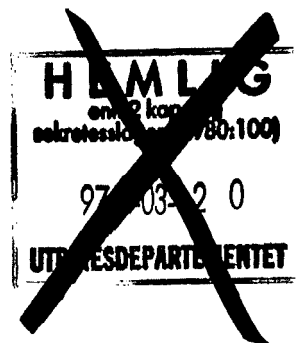
79/002
PROMEMORIA

1997-03-20

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

Delges:
Kab.sekr.
Magnusson, Riga
Fredriksson, DOK
Hallqvist, EC 2
Julin, GAT, EXP
Norrman, PIK-INF
Lindholm, UMK
Olson, EI/ESEK

Exp 1997-03-21/olj

P 2 EnI
A-9G
Ja
ESE

H E M L I G

Möte hos kabinettssekreteraren om genomgång av
Raoul Wallenberg-arkivet
(1 bil.)

Vid ett möte hos kabinettssekreteraren den 19 mars 1997 diskuterades en planerad ny genomgång av UD:s Wallenberg-arkiv. Genomgången baseras i första hand på en begäran av den kanadensiske advokaten David Matas från Winnipeg att få ta del av samtliga handlingar om Raoul Wallenberg, vilka ansetts omfattas av sekretess (Se bilaga). I mötet hos kabinettssekreteraren deltog Martin Hallqvist, Ch EC 2, Berndt Fredriksson, Ch DOK, ambassadör Sven Julin, som nyligen utsetts att göra arkivgenomgången, och undertecknad.

Kabinettssekreteraren stödde det förslag till upplägg som finns presenterat i bilagan. I princip innebär detta en genomgång av Wallenberg-arkivet i två etapper.

Den första omgången omfattar handlingar som tillkommit fram till 1970. Utgångspunkten skulle här vara, framhöll kabinettssekreteraren, att lämna ut allt material. Hänsyn måste dock tas till vissa uppgiftslämnare som av personliga skäl inte önskade bli namngivna. Ett regeringsbeslut om denna genomgång skulle kunna fattas inom ca en månad. Ett parallellt regeringsbeslut avseende tillgången till SÄPO:s arkiv förbereddes av Justitiedepartementet.

Tidigare har en genomgång av Wallenberg-arkivet ägt rum fram till 1970. De frisläppta materialet från denna återfinns i dokument utgivna av UD (7 vol. 1980 och 42 vol. 1982).

I en andra omgång skulle ett regeringsbeslut fattas om genomgång av dokument i Wallenberg-arkivet fr.o.m. 1970. Kabinettssekreteraren underströk att man vid genomgång av detta material borde eftersträva största möjliga generositet och frisläppa allt som gick, även om detta skulle vara plågsamt.

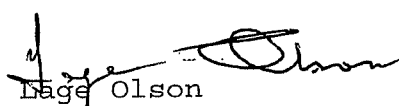
Fredriksson nämnde att man skulle försöka att göra det frisläppta materialet tillgängligt på CD-ROM.

Beträffande Raoul Wallenbergs verksamhet före uppdraget i Budapest 1944 kunde noteras att

material om detta inte fanns i UD:s arkiv men däremot på Riksarkivet. Julins uppdrag begränsades till dossieren P 2 Eu 1. Kabinettssekreteraren sade att han själv ville gå igenom det material som undantagits för publicering, och att en första avrapportering skulle ske om en månad. Det var lämpligt att bilda en arbetsgrupp, som möttes en gång i veckan.

Olson nämnde att den bok med rapportering från legationen i Budapest under andra halvåret 1944, som Per Anger fått bokförlaget Fischer & Co. att eventuellt ge ut under hösten 1997, ännu inte hade finansierats. Det var meningen att Anger skulle svara för en introduktion till boken och kabinettssekreteraren för förord. Bokförlaget hade offererat UD att köpa 500 ex av boken till ett pris av 250 kr per styck. Detta skulle betyda 125 000 kr i stöd till bokprojektet. Informationsbyrån var preliminärt beredd att stödja ett inköp med upp till 30 000 kr motsvarande 120 böcker. Innan kontakt togs med bokförlaget skulle man utröna, huruvida UD:s stöd kunde göras något generösare.

Kabinettssekreteraren framhöll beträffande den förestående utgivningen av en ny vitbok om Raoul Wallenberg att denna borde komma ut så snart som möjligt. Förutsedd utväxling av rapportutkast med ryssarna borde kunna ske inom kort, utan att man inväntade ett eventuellt säryttrande från Guy von Dardel.

Tage Olson

UTRIKESDEPARTEMENTET

ARBETSPAPPER

1997-03-19

P 2 Eu^I

~~A 9 C~~
f

DOK
Berndt Fredriksson
Telefon 08 - 405 54 44

Delges:

Begäran att få tillgång till Wallenberghandlingar
2 bilagor

1 Ärendet

Advokaten Matas har i brev daterat den 27 januari (bilaga 1) gjort en framställning som inte torde kunna uppfattas på annat sätt än att han begär att få tillgång till samtliga handlingar i Wallenberg-ärendet, vilka tidigare ansetts omfattas av sekretess. Matas begränsar sin begäran till att gälla Wallenberg-dosieren i Utrikesdepartementets arkiv. Guy von Dardel har i brev till Justiedepartementet som inkom dit den 13 februari (bilaga 2) begärt att regeringen skall offentliggöra alla handlingar i Wallenberg-ärendet inte bara de som förvaras i Utrikesdepartementet utan också hos andra myndigheter som bl.a. polis- och försvarsmyndigheter. (Handläggare av detta ärende vid Ju är Anita Glad (Nådeenheten, ankn 54657). Dessa båda framställningar föranleder en rad frågeställningar.

Vad menas med Wallenberg-ärendet? De handlingar som avsätts i Utrikesdepartementets verksamhet och som rör Wallenberg-ärendet samlas på dossier P 2 Eu¹. Det är den egentliga Wallenberg-dosieren. I nyligen timade diskussioner mellan Utrikesdepartementet och Guy von Dardel har dock tydligt framkommit att den senare nu är intresserad av alla handlingar som på ett eller annat sätt kan tänkas ge upplysningar om en verksamhet som på något sätt har beröring med Raoul Wallenberg. Det innebär att snart sagt hela Utrikesdepartementets arkiv kan komma i fråga för forskningar om Wallenberg. Av rent praktiska skäl måste Matas

fråga därför anses endast av tidigare nämnda dossieren P 2 Eu¹.

Enligt 14 kap. 8 § sekretesslagen (1980:100) har regeringen möjlighet att fatta beslut om att offentliggöra handlingar som omfattas av sekretess som också förvaras vid en annan myndighet om det finns speciella skäl. Det finns handlingar om Wallenberg i t.ex. SÄPO:s arkiv. Ett led i handläggningen av detta ärende är därför att utröna om det finns skäl för regeringen att fatta ett beslut som också innefattar handlingar som förvaras vid annan myndighet. Denna problematik är aktuell vad gäller von Dardels framställning till Justitiedepartementet. Detta departement har redan vidarebefordrat ärendet för SÄPO:s yttrande. Fragestämningen är dock inte relevant för Utrikesdepartementets del.

Under 1981 och 1982 fattade regeringen beslut om att offentliggöra huvuddelen av de handlingar som tillkommit i Wallenberg-ärendet dels under 1940-talet dels för åren 1950-69. Till regeringsbeslutet 1981 finns fogat en bilaga som förtecknar de handlingar som då inte lämnades ut.

Beträffande handlingar tillkomna efter 1970 har undertecknad i två omgångar lämnat ut handlingar.

2 Tillämpliga lagrum

De lagrum som är tillämpliga på innehållet i dessa handlingar är 2 kap. 1 §. I materialet finns dels uppteckningar från samtal med företrädare för andra länder och för sådan dokumentation gäller en internationell rättspraxis som säger att den omfattas av sekretess. Sekretesstiden är högst 40 år. Eftersom många länder i vår omgivning, t.ex. Ryssland tillämpar en 30-årsgräns torde det vara en lämpligt tillvägagångssätt att vara frikostig med att frisläppa dylik dokumentation som är 30 år och äldre.

Det andra recitet i nämnda lagrum handlar om att skydda Sveriges intressen. Det är otvetydigt ett svenskt intresse att bringa klarhet i vad som egentligen hände Raoul Wallenberg. Uppgifter som visar hur regeringen och svenska myndigheter resonerar vad gäller taktiken gentemot ryska och andra myndigheter för det fortsatta arbetet i Wallenberg-ärendet kan helt klart vara av den karaktären att ett offentliggörande skulle menligt inverka på ärendets fortgång. Det går inte att utesluta att funderingar av sådant slag som var aktuella för uppemot 40 år sedan fortfarande kan ha relevans i dag och därmed behöva skyddas av

sekretess. Helt klart är dock att förarbetena till sekretesslagen är mycket klart anger att ju närmare man kommer 40-årsgränsen desto större skall benägenheten vara att offentliggöra uppgifter.

Ett annat lagrum är den s.k. utlänningssekretessen (7 kap. 14 § sekretesslagen). Det torde knappast ha så stor relevans idag. Det hade det däremot fortfarande 1982, när medborgare i forna östblocket med nära nog fara för sitt eget liv lämnat vittnesuppgifter till svenska myndigheter. Men aspekten måste självklart uppmärksammas i sekretessgranskningen.

Däremot torde det knappast bli aktuellt att tillämpa ett sådant lagrum som 9 kap. 11 § SekrL.

I sekretessgranskningen måste också tas vederbörlig hänsyn till kryptosäkerheten (5 kap. 3 § SekrL) så att krypton avmaskas osv.

3 Förslag till upplägg

3.1 Regeringsbeslut 1

Av praktiska skäl och för att regeringen skall kunna visa resultat kan det vara klokt att dela upp ärendet i två delar. En första genomgång omfattar handlingar som tillkommit till 1970. Utgångspunkten skall vara att söka kunna lämna ut allt. Av diskussionen med handläggaren på Ju har framgått att man där tänker sig att kunna avsluta ärendet vad gäller tillgången till SÄPO:s arkiv under samma tidsperiod. Det skulle därför vara lämpligt att regeringen samtidigt fattar beslut i dessa båda frågor.

3.2 Regeringsbeslut 2

I en andra omgång görs en genomgång av de handlingar som tillkommit fr.o.m. 1970. Också här är ambitionen att vara så öppen som möjligt. Men hänsyn måste tas till dels internationell rättspraxis att hemlighålla uppteckningar från förtroliga samtal dels till att skydda spår som fortfarande är "heta" och diskussioner om den svenska taktiken inför det fortsatta arbetet.

3.3 Publicering av handlingarna

En ytterligare aspekt gäller praktikaliteter till hur de offentliggjorda handlingarna ges spridning. Det torde stå helt klart att det finns ett stort intresse hos såväl forskare som allmänhet inte bara i Sverige utan också i många andra länder att få

tillgång till de handlingar som kommer att
offentliggöras som ett resultat av denna prövning.
För att ytterligare markera regeringens ambitioner
att visa öppenhet bör Utrikesdepartementet
överväga möjligheten att sprida dokumenten genom
att distribuera dem på CD-ROMskivor. Det torde vara
möjligt att finna finansiering för ett dylikt
projekt hos forskningsanslagsbeviljande
institutioner.

Berndt Fredriksson

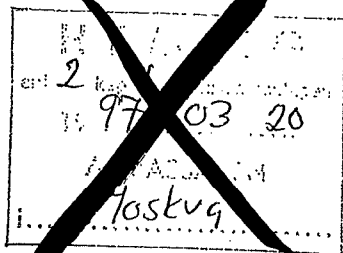

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-03-20

P 2. Gu I

Överlämnas för kännedom av UD/EC. Mats Föyer 1997 -03- 2 4

Departementsrådet
Gunnar Klinga
UD-EC
Utrikesdepartementet

H E M L I G

11

INKOM UD			
79/002			
1997-03-21			
Avd	Gr	Mål	Er
2	2	2	2

Lunch med rysk spionchef

Beir. åtgärd se bif.
delgivningslista.

Broder,

Idag hade jag den legendariske ryske spionchefen generallöjtnant Vadim A. Kirpitjenko på lunch; jag träffade honom första gången när SÄPO-chefen Anders Eriksson var här i februari. Kirpitjenko, som nu är 75 år, var i årtal chef för Sovjetunionens illegala residenturer utomlands efter att själv i många år ha arbetat i Egypten. Under 1980-talet var han ställföreträdare till KGB-chefen Krutjov. Än idag upprätthåller han en tjänst som chefsrådgivare och lärare på SVR.

Här några färska intryck från vårt lunchsamtal.

1. Kirpitjenko håller med ett lag medarbetare på att skriva den ryska underrättelsetjänstens historia i sex delar. Jag fick de två första delarna, som går fram till 1930-talet. I en av delarna finns ett kapitel om en Patkull som arbetade i Sverige. Tredje delen, som behandlar krigstiden, kommer i höst. Den sjätte delen skall gå fram till våra dagar.
2. Kirpitjenko berättade att det på lördag skall visas en dokumentärfilm på TV, som han varit ansvarig för, om anskaffningen av den första ryska atombomben. Vi spelar in den. Enligt Kirpitjenko hade de ryska atomspionerna i USA haft viss men inte alls så stor betydelse för den ryska bomben som man trodde i väst.

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

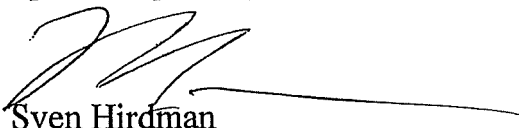
Telex
64-413 410

3. Kirpitjenko med sin långa erfarenhet var nöjd med den uppdelning som skett av den ryska säkerhetstjänsten. Nu hade under rättelsetjänsten äntligen direkt tillgång till den högsta ledningen med sina rapporter. Förut censurerades de av KGB:s högsta ledning. Samtidigt noterade han att de militära kusinerna i GRU måste rapportera genom generalstaben och försvarsministern. Betr. samordningen och den politiska ledningens utnyttjande av materialet menade Kirpitjenko att det fungerade bra med undantag för perioden under president Jeltsins sjukdom.

4. Jag frågade naturligtvis om Raoul Wallenberg. Kirpitjenko sade att han först i början av 1990-talet kommit i kontakt med fallet, då han som medlem av en SVR-delegation i USA fått frågor på presskonferenser. Till mig sade han att han utgick från att Wallenberg skjutits 1947 och att ingen dokumentation om detta fanns eller funnits. Tiderna hade varit sådana. Beträffande den i Wallenberg-ärendet kände ryske spionchefen Sudoplatovs bok sade Kirpitjenko att 30 procent i den var sant, 30 procent halvsanning och 40 procent lögn.

5. På min fråga om vilket intresse Sverige hade för SVR svarade Kirpitjenko i allmänna termer. Handel och ekonomi var viktiga. Man förstod vårt intresse för Baltikum, men också att vi i Baltikum ville uppträda så att det inte skadade våra relationer med Ryssland.

6. På följdfrågan om SVR:s intresse för Baltikum svarade Kirpitjenko att de baltiska staterna betraktades som vilka utländska stater som helst, d v s utanför OSS. Vad gällde OSS-staterna finns ju en överenskommelse mellan de 12 om att man inte skall spionera på varandras område. Det var motiverat av rent praktiska skäl, ity att t ex SVR hade medarbetare av alla sovjetiska nationaliteter och lojalitetskonflikter skulle kunna uppstå. Bara som idag och igår hade Kirpitjenko talat med medarbetare med kazakiskt och litauiskt ursprung. Han vidhöll att avtalet mellan de 12 hölls, även t ex mellan Ryssland och Ukraina; själv skulle jag dock kunna tro att FSB är verksamt i OSS. Vad gällde Baltikum hade SVR emellertid ett ansvar, även om man försökte vara så diskret som möjligt på det operativa planet på grund av situationens "delikatnost".

Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Enheten för Central- och Östeuropa

Enhet Datum Handläggare

EC 970324... ds Mats Foyer

☒ HEMLIGSTÄMPLAS

Godkännes <i>[Signature]</i>	Ort/Datum/Nr eller namn Moskva 970320, Hbr Hirdman-Klinga
Angående <i>[Signature]</i>	Lunch med rysk sponchef

Delges för kännedom

☐ utan bil	☐ jämte samtl bil	☐ jämte bil nr	☐ jämte bil där så anfvits	☐ bil kan lånas på UD tel:
☐ Regeringen 21 ex ☐ Statsministern ☒ SB/ Danielsson ☐ SB / Nilsson ☐ Statsrådet ☐ Statsrådet ☐ Försvarsministern ☐ Överbefälhavaren ☐ Fö / SS, Jönsson ☒ Fö / SI, Daag- ☒ Fö / SI, Hammarström ☐ Fö / MIL, chef ☐	☐ Utrikesnämnden 22ex ☐ Europarådsdel 8 ex ☐ Utrikesutskottet 41 ex ☐ UU ordf ☐ UU v ordf ☐ Utrikesutsk kanslichef ☐ UU föredr Jörgensen ☐ Försvarsutsk kanslichef ☐ Riksdagens IK ☐ Håkansson, RIK ☐ Riksdagsledamot..... ☐ EU-nämnden ☐ Inspek.för Strategiska Prod.	☐ Ch Militärhögskolan ☐ Ch Försvarshögskolan ☒ HKV/MUST (2ex) ☒ SÄPO/Lavén (2 ex) ☒ Rikspolisstyrelsen ☒ FOA (2 ex) ☐ SIPRI ☐ Exportkreditnämnden ☐ Exportrådet ☐ Grossistförbundet ☐ ☐ ☐ ☐	☐ Utrikespolitiska Institutet ☐ Svenska Institutet / Lepp ☐ Östekonomiska Inst. / Luthman ☐ Sida -Öst ☐ Statens Invandrarverk ☐ Utlänningsnämnden ☐ Riksbanken ☐ LO ☐ Fi-dep / E3 Fritjofsson ☐ ☐ ☐ ☐	☐

☐ Beskickningar i EU-länder samt EU-representationen 17ex	☐ Athen ☒ Bonn ☒ Bryssel ☐ Luxemburg	☐ Dublin ☐ Haag ☒ Helsingfors	☐ Köpenhamn ☐ Lissabon ☒ London	☐ Madrid ☒ Paris ☐ Rom	☐ Wien ☐ Bryssel - repr ☐ GrönbldKanflo (2 ex)
☐ Övriga Västeuropa, USA och Canada 10 ex	☒ Ankara ☐ Berlin ak	☐ Bern ☐ Hella Stolen	☐ Istanbul Gk ☐ Marlehamn	☒ Oslo ☐ Ottawa	☒ Reykjavik ☒ Washington
☐ Delegationer (utom Bryssel)	☐ FN-repr, NY	☐ OSSE-del Wien	☒ Genève - del	☐ Strasbourg - del	
☐ Övriga Öst - och Centraleuropa 14 ex	☒ Belgrad ☐ Budapest ☐ Bukarest	☒ Kiev ☐ Moskva ☒ St Petersburg	☐ Prag ☒ Riga ☐ Sarajevo	☐ Sofia ☒ Tallinn ☐	☒ Warszawa ☒ Vilnius ☐ Zagreb

☐ Utrikesministern ☐ Bistandsministern ☐ Handelsministern ☒ Kabinetssekr ☐ Ss Lund ☐ Ss Karlsson ☐ Ss Andersson ☐ Ss Gustafsson, N ☒ Bitr ss Björner ☒ UMK, depr Lindholm ☐ UMK, ds Dragstedt ☐ UMK, ps Olsson-Berglund ☐ UMK, sakk Welderud ☒ IAG, amb Mossberg ☐ IAG, amb Wahlbäck ☒ IAG, Sävberg Romare ☒ URP, Hjertonsson ☒ Bitr URP, Oljelund ☐ URP, kr Elm	☐ URH, Ringborg ☐ URIU, Cedergren ☐ EU-korr, Lundqvist ☐ EU-korr, Lesko ☐ Ch Protokollet ☐ Ch AFM - AME - ASO ☐ Rosander, AME ☐ Ch GC - GS - IC ☐ Ch EUS - ERS - RS ☐ Sandberg, EUS ☐ Ch MP ☐ Ch PIK ☐ Ch PIK-PR ☐ Ch PIK-INF ☐ Rapportsekreteriatet ☐ Expeditionschefen ☐ Ch A1 ☐ Inspektören ☐ Ch FMR	☐ Ch EI ☐ Anderman, EI ☐ Lelfland, EI ☐ Byrenius-Roslund, EI ☐ Hagelberg, EI ☐ Lundborg, EI ☐ Odlander, EI ☐ Svartbeck, EI ☐ von Sydow, EI ☐ Ch EI-ESEK ☐ Olson, EI-ESEK ☐ Ahlberger, EI-ESEK ☐ Alani, EI-ESEK ☐ amb Wähler, A4/LEDN ☐ amb Kärlander KONS ☐ ☐ ☐ ☐	☒ EC, depr Grundberg ☐ EC-1, kr Brandt ☐ EC-1, Olsson ☒ EC-2, amb Hallqvist ☐ EC-2, amb Kettis ☐ EC-2, ambr Fajne ☒ EC-2, ds Sjölander ☐ EC-2, ds Emnéus ☐ EC-3, min Ahlander ☐ EC-3, ds Dahl ☐ EC-3, ds Lagerstedt ☒ EC-4, depr Klinga ☐ EC-4, amb Tornberg ☐ EC-4, min Karlberg ☒ EC-4, ambr Gunnarsson ☒ EC-4, ds Sör ☒ EC-4, ds Jacobson ☒ EC-4, ds Foyer ☐	☐ EC-5, kr Peterson ☐ EC-5, sakk Bjällerstedt ☐ EC-5, ds Frisell ☐ EC-5, ds Hedling ☐ EC-5, Schmidt ☒ EP, depr Carlsson ☒ EP, kr Knutsson ☐ EP, ambr Wängborg ☐ EP, kr Lemne ☒ EP, ds Hartzell ☒ EP, ds Holm ☐ EP, ds Ruthström-Rulin ☐ EP, ds Wahlund ☐ EP, kk Wedin ☐ EP, Wallgren-Westerm. ☐ EP, ds Nymen ☐ EP, sakk Andrén ☐ ☐
--	--	--	--	---

Antal ex skr 46 sidor 2	Antal ex bil sidor	Kopierad den 970325	sign	Distribuerad den 970326	sign
Ätg postexp	datum	sign			
☐ kurlr ☐ luftpost					

UTRIKESDEPARTEMENTET

80/016
PROMEMORIA

P 2 Eu'

1997-03-21

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

Delges:
Kab.sekr.
Hallqvist, EC 2

EXP. 97-03-21

Lo

Förord till bok planerad att ges ut hösten 1997 av
förlaget Fischer & Co. med rapportering från den
svenska legationen i Budapest andra halvåret 1944
med introduktion av ambassadör Per Anger

Raoul Wallenberg anlände till Budapest den 9 juli
1944 med ställning som legationssekreterare vid den
svenska beskickningen. Han hade fått i uppdrag att
rädda så många judar som möjligt från Förintelsen.

Den politiska situationen i Ungern var vid denna
tidpunkt kaotisk. En stor del av de ungerska
judarna hade redan deporterats till tyska
koncentrationsläger. I detta läge krävdes en
kraftanstängning för att rädda de judar som fanns
kvar i landet.

Det dryga halvår Raoul Wallenberg verkade i Ungern
kännetecknades av ett dramatiskt händelseförlopp,

920

som gjorde det både riskfyllt och farligt för honom att utföra sitt arbete. Trots dessa svåra förhållanden lyckades Raoul Wallenberg genom ett unikt kontaktnät, stor övertalningsförmåga och originella idéer rädda 10 000-tals människor.

Ambassadör Per Anger, som tjänstgjorde vid legationen i Budapest samtidigt med Raoul Wallenberg, ger i följande introduktion en inträngande översikt över den politiska utvecklingen i Ungern under denna turbulenta period. De enskilda rapporterna, som upptar huvuddelen av denna bok, ger tillsammans med Raoul Wallenbergs egna promemorior om flyktingsituationen en tydlig bild av den kamp mot våld och tyranni som utspelades i Ungern under slutskedet av andra världskriget.

Raoul Wallenbergs försvinnande i mitten av januari 1945 i samband med den sovjetiska inmarschen i Budapest var länge höljt i dunkel. Idag vet vi att han fördes till Moskva och till sovjetiska fängelser.

Trots stora ansträngningar har det ännu inte lyckats att klarlägga Raoul Wallenbergs öde. Raoul Wallenbergs livsverk har sedan länge fått erkännande som ett stordåd i humanitetens tjänst. Arbetet med att utröna vad som hänt Raoul Wallenberg fortsätter sålunda samtidigt som Raoul Wallenbergs gärning, både i Sverige och internationellt, framträder som ett exempel på vad

en enskild människa kan åstadkomma för att värna om
liv och mänsklig värdighet.

Jan Eliasson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Enheten för europeisk
integration/ESEK
Lage Olson
Telefon 08 - 405 3280

86/001
1997-03-21

P 2 Euⁱ
Ambassadör Hans Magnusson

RIGA

ESEK

Wallenbergvittne

(1 bil.)

Broder,

Med hänvisning till Ditt handbrev den 18 dennes
bifogar jag kopia av ett fax om Arnolds Jansons i
Lettland från generalkonsulatet i New York den 5
december 1994. Tyvärr verkar det inte finnas något
material om Villy Lauks från Tyskland i vårt arkiv.

Hjärtliga hälsningar
Din tillgivne
Lage Olson

be-fax fr. GK
i New York
re 20
1994-12-05

1997-03-24

Sven Julin
Telefon 08-405 32 41aa5
Delges:
Kab.sekr.
Magnusson, Riga
Fredriksson, DOK
Grundberg, EC
Hallqvist, EC 2
Olson, EI/ESEK

Amb Moskva u.n.

Exp. 97-03-24/ELW

Genomgång av Raoul Wallenberg-arkivet

1. Jag har gått igenom det aktmaterial i dossier P2 Eu¹ för åren 1945 -1969 som undantogs från offentliggörande 1980 resp 1982. Det finns samlat i åtta separata dossierpärmar och omfattar ca 1 200 sidor. Härtill kommer att ett stort antal av de frisläppta dokumenten är delvis sekretessbelagda genom att strykningar av person- och ortsnamn har gjorts för att skydda utrikessekretess och/eller uppgiftslämnare. Dessutom har jag gått igenom (de inte särskilt voluminösa) dossiererna för år 1970.

2. Det sekretessbelagda materialet kan enligt mitt förmenande undantagslöst släppas. Redan fyrtioårsgränsen för utrikessekretess tar oss till mars 1957 och de utrikespolitiska förhållandena är nu sådana att sekretesslagens bestämmelser (2 kap. 1 § om utrikessekretess och 7 kap. 14 § om utlänningssekretess) inte torde vara tillämpliga. Visserligen lovade dåvarande kabinettssekreteraren Leifland understatssekreteraren i finska utrikesministeriet 1978 att handlingar som berörde Finland inte skulle bli offentliga annat än efter medgivande från den finska regeringen. Dokumenten ifråga gäller informationer från såväl tjänstemän (UM, statspolisen) som från enskilda personer. Tiden

och den politiska utvecklingen torde ha löst oss från detta löfte (Rebus sic stantibus). Av courtoisie bör vi väl dock avisera finländarna om vad som är på gång.

2. Det bör observeras att vissa av de dokument från fyrtiotalet som 1980 togs undan från offentliggörande blott finns i pärmarna med "undantagna" handlingar. Anledningen härtill är oklar, men det torde vara lämpligt att rekonstituera originaldossieren innan den offentliggörs i sin helhet.

3. I och med ovanstående anser jag mig ha skilt mig från den första delen av uppdraget att gå igenom dossier P2 Eu¹, d.v.s genomgången t.o.m. år 1970.

Sven Julin

DAVID MATAS
BARRISTER & SOLICITOR

Backman / DOK-ARK
Måkas här via
amb. Ottawa informanta
om att han erbjuder
för betala för kopian
eller även original-
handlingarna på
plats i Stockholm
via 1970422/DB

Öfverföring
av RW : UN:s
material 1954-56

March 17, 1997

INK. UTRIKESDEP.		
DNR		
1997-03-26		
And.	Gr	MM
P	2	Ew I

Daniel Backman
Senior Administrative Officer
Ministry for Foreign Affairs
Box 16121
S-103 23 STOCKHOLM
Sweden

re: RW-forskning

Dear Mr. Bäckmann

Thank you for your letter of February 24th.

I would, of course, be interested in looking at the material you are sending to the Swedish Embassy in Ottawa. However, I do not have the funds to purchase copies.

Would it be possible simply to examine the documents at the Embassy?

Sincerely yours,

David Matas
Barrister & Solicitor

DM/vf

SECOND FLOOR
205 EDMONTON STREET
WINNIPEG, MANITOBA
R3C 1R4

TEL: (204) 944-1831

FAX: (204) 942-1494

02/27/1997 15:24 9421494

DAVIDMATAS

Department of Foreign Affairs and International Trade

News Release

September 5, 1996

CANADA TO CONTRIBUTE TO RESEARCH ON RAOUL WALLENBERG

Foreign Affairs Minister Lloyd Axworthy today announced that the Department of Foreign Affairs and International Trade will assist in defraying the costs of research activities to be conducted by Winnipeg lawyer David Matas to determine the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg.

Mr. Wallenberg was the renowned Swedish diplomat responsible for saving the lives of tens of thousands of Hungarian Jews during the Second World War. In 1944, at great risk to his own life, he masterminded a scheme to issue protective passports for Hungarian Jews in Budapest, permitting them to avoid deportation and certain death in Nazi concentration camps. In January 1945, Raoul Wallenberg disappeared, and unconfirmed reports suggest that he may have died in July 1947.

"Canadians attach real importance to the extraordinary heroism of Mr. Wallenberg and the inspiration that it offers to champions of human rights who might despair over the huge obstacles they face," said Mr. Axworthy. "In this context, the Canadian government praises and supports David Matas' effort to conduct a new inquiry into Mr. Wallenberg's fate."

For his courage, Raoul Wallenberg was declared an honorary citizen of Canada in 1985.

The launch of Mr. Matas' research will coincide with the unveiling of a memorial to Raoul Wallenberg in North York, Ontario, on September 8.

Funding for this initiative was provided for in the March 1996 federal budget and is therefore built into the existing fiscal framework.

- 30 -

Government
of Canada

Gouvernement
du Canada

Canada

SEP 05 1996

PAGE 002

94084003

02/27/1997 15:24 9421494

2

For further information, media representatives may contact:

Catherine Lappe
Director of Communications
Office of the Minister of Foreign Affairs
(613) 995-1851

Media Relations Office
Department of Foreign Affairs and International Trade
(613) 995-1874

This document is also available on the Department's Internet
site: <http://www.dfait-maeci.gc.ca>

... 000 0000

PAGE 003

94084004

2150 Bloor Street West
Suite 308
Toronto, Ontario M6S 1M8
416-768-4720

EXCHANGE VOUCHER

NO: 03 - 0767 - 1

Services requested from:

VAO Intourist
Moscow

Tel: 292 - 5214

Date: February 25, 1997

Client's Name: MATAS/D MR

Confirmation number: 1-5587-CN-3/3-KN

Authorized signature: M. Matas

Intours Corp. Invoice: 0767

Pre-paid services for the following:

MOSCOW:

March 03 - 09: - Hotel Intourist, 6 nights single room with breakfast/taxes included

Hotel Intourist
Tverskaya St. 3/5
Moscow, Russia
Tel: 203-35-60

756 8400

Thank you for choosing the services of Intours Corporation - Canada.

Bon Voyage!
Have a nice trip!

IMAN TRAVEL LTD.
349 MAIN STREET
WINNIPEG MANITOBA
2V 2A4
TEL: (204) 339 1751

NR LOC: NPTG32
AGENT NR:

DATE: 05 FEB 1997
INVOICE: ITIN 4327

TO:

FOR:
MATAS/D MR

--ITINERARY--

FROM	TO	CARRIER	FLT/CL	DATE	DEP	ARR	ST
WINNIPEG	TORONTO	AIR CANADA	196 L	27 FEB 97	500P	817P	OK
NONSTOP				FLYING TIME- 2:17			
EQUIPMENT-AIRBUS A320 JET							
TORONTO	FRANKFURT	AIR CANADA	872 H	02 MAR 97	530P	715A	OK
NONSTOP				ARRIVE-03 MAR			
EQUIPMENT-BOEING 767 JET				FLYING TIME- 7:45			
SEAT-27A							
FRANKFURT	MOSCOW/SHEREMET	LUFTHANSA	3198 Y	03 MAR 97	1020A	325P	OK
NONSTOP				FLYING TIME- 3:05			
EQUIPMENT-AIRBUS A320 JET							
MOSCOW/SHEREMET	FRANKFURT	DELTA	61 K	09 MAR 97	820A	950A	OK
NONSTOP BREAKFAST				FLYING TIME- 3:30			
EQUIPMENT-BOEING 727 JET							
SEAT-20F							
FRANKFURT	TORONTO	AIR CANADA	873 H	09 MAR 97	1255P	345P	OK
NONSTOP				FLYING TIME- 8:50			
EQUIPMENT-763							
SEAT-29A							
TORONTO	WINNIPEG	AIR CANADA	195 V	09 MAR 97	540P	716P	OK
NONSTOP				FLYING TIME- 2:36			
EQUIPMENT-AIRBUS A320 JET							

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

1997-02-26

Ambassadören
Martin Hallqvist

UD/EC

INKOMMEND			
57/001			
1997-02-28			
Avd	Gr	inlä	I
P	2	EW	

Re Uppgifter om Raoul Wallenberg

Broder,

Ambassaden besöktes häromdagen av en Vjatjeslav Eduardovitj Zejts som uppgav sig ha viss information om Raoul Wallenberg. Jag tog emot honom för ett kort samtal.

Zejts sade sig vara helt övertygad om att Wallenberg varit i livet åtminstone fram till 1953. Wallenberg skulle då fortfarande ha hållits i Lubjanka. Ansvarig för Wallenberg-fallet inom KGB skall ha varit en överste Fjodor Safronovitj Kozlov. Zejts lät förstå att han själv träffat Kozlov (och föreföll just genom denne känna till att Wallenberg varit i livet 1953). Zejts sade sig ej kunna bidra med några ytterligare upplysningar men lämnade på min begäran sitt telefonnummer (175 92 54) i den händelse vi skulle vilja tala med honom igen.

Det är givetvis svårt att bedöma tillförlitligheten i Zejts' uppgifter. Han gjorde ett sansat men något osäkert intryck, ungefär som en person som länge funderat på att ta kontakt med ett främmande lands ambassad men inte riktigt vågat förrän nu. De tämligen exakta uppgifterna om Wallenbergs påstådde förhållanden torde väl skilja honom från många andra välmenande ryssar som säger sig känna till "sanningen om Wallenbergs öde".

Bästa hälsningar,

Stefan Gullgren

Postadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 MOSKVA

Besöksadress
Ulitsa Mosfilmovskaja 60

Telefon
(095) 956 12 00
(503) 956 12 00

Telefax
(095) 956 12 02
(095) 956 12 03 (viseringsavd)
(095) 956 12 04 (handelsavd)

Telex
64-413 410

Ex Hill;

Von Dandel

Carl Persson

Magnusson, RIGA

Hallqvist, EC 2

Julin, CAT, EXP

Olson, EI/ESK

exp 97-03-24

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

Sid. 1 (1) /

1997-02-28

Aambs Stefan Gullgren

UTRIKESDEPARTEMENTET

Avd.	Grupp	Utd.
P	2	Eu ¹

För: EC (Hallqvist)

Kopia: EI (Olson),

via UD till amb Riga ✓

M Y C K E T B R Å D S K A N D E

ab
7
Re Wallenberg - inför besök i Vladimir

1. Byråchefen Kosatjov i MID har idag på eftermiddagen meddelat att inrikesministeriets straffavdelning till slut givit klartecken till att ta emot delegationen i Vladimir den 3 mars. Straffavdelningen har därtill glädjande nog godkänt att Gennadij Kuzovkin, Alexander Papovjan och Nikolaj Kostenko medverkar i delegationen.

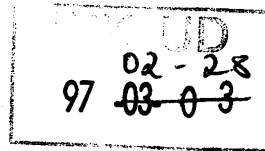
2. Vi har idag översänt följande delegationslista till den ryska sidan:

Martin Hallqvist
Guy von Dardel
Marvin Makinen
Susan Mesina
Gennadij Kuzovkin
Alexander Papovjan
Nikolaj Kostenko
Svetlana Zavrazjnova (tolk)
Vitalij Guranovitj (fotograf)

Enligt ambassadens bedömning är det nu omöjligt att lägga till eller byta ut personer från denna lista, vilket bör framföras till de oberoende experterna.

3. Den ryska sidan har förutskickat en skriftlig bekräftelse av det tillståndsbeslut som nu meddelats. Återkommer härom.

FREDÉN

February 28, 97

To: Lage Olson (4053280)
UD/ESEK*

a.a. / to

From: Susanne Berger

Nr. of Pages: 3

7231176

N:o	168/15	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
2110	1	8

Broder.

Sm./IF

UNGL. SVENSKA
ESKICKNINGENTelegram

CHIFFER

*Uppgifter
1/11*

Moskva den 14 april 1945		
N:o	233	BIL.
INK. D. N:o		
AVD.	GR.	MÅL.
2110	1	8

CABINETT

STOCKHOLM

Dnr. 233. 1. Budapest-beskickningen och finska Bukarest-beskickningen anlände fredag kl. 11, avreste kl. 19. Genom stort tillmötesgående ordnades visering inom någon timme och kvarhölls snällt ett tag en timme för inkopplande deras särskilda vagn, vilken torde gå fram till Helsingfors.

2. I samband Danielssons ankomst framfördes officiellt till mig, att alla diplomatiska missioner av säkerhetsskäl evakuerats från Ungern, som utgör militärt operationsområde.

3. Beskickningen fördes i korrekta former först till lantligt residens, därefter till Bukarest, varifrån hemresan ordnats. Allt tal om arrestering och fångenskap obefogat.

4. Kvarblivna utländska missionerna misstänktes tydligen av fältpolisen vara camouflerade tyska spioncentraler. Alla papper visiterades, kassaskåp börts upp.

5. Beskickningshuset tydligen plundrat, först av pilkorsmän sedan av ryssar.

6. Wallenberg, som var dödsdömd av pilkorsarna och tyskarna, snög på eget initiativ över till ryssarna. Så snart han anträffats, fick jag officiell underrättelse. Därefter synes Wallenberg hava

avrest med bil till Dobretsen och befaras hava omkommit under resan. Olika teorier finnas: Bilolycka (mycket sannolikt), rånmord, bakhåll av pilkorsare etc. Jag fruktar, att klarhet aldrig vinnes.

7. Angeläget att Langer skyndsamt författar minutiös rapport och föredrager händelseförloppet för utrikesministern.

SÖDERBLOM

97-03-03

AG. #

Professor Guy von Dardel

Hem: 45 Route de Peney-Dessus;

CH-1242 Satigny Tel & Fax: 41+22 753 1619

Er referens:

Min referens: Regeringen 970204

INK. UTRIKESDEP		
DNR 35/00403		
1997-03-11		
AVD P	GR 2	MÅL Till

JUSTITIEDEPARTEMENTET	
Registrations	
Ink.	1997-02-13
Dnr.	97/580

Beträffar: Tillstånd för forskning i hittills öppnade svenska officiella arkiv efter uppgifter rörande Raoul Wallenberg.

Justitieministern
(för behandling av regeringen)
Statsrådsberedningen
S 103 33 Stockholm
Suède
Fax 0046-8-7231171
(Sändes även som rek)

JUSTITIEDEPARTEMENTET	
Justitieministern	
Ink.	1997-02-13

Ex till:

Libri- och

Ch up dok

Carl Persson

Hallqvist, E. & Fru Justitieminister,

Magnusson, Riga

Dixon, El/Esk

Ant. Karkka

97-03-03

Undertecknad, som är halvbror till Raoul Wallenberg, har sedan årtionden i samarbete med övriga familjemedlemmar och med svenska myndigheter, forskat i arkiv och handlingar som kunnat förväntas skapa klarhet i Raoul Wallenbergs öde. Under det senaste årtiondet har särskilt de ryska arkiven blivit föremål för studier inom en svensk rysk arbetsgrupp med oberoende experter av olika nationaliteter. Detta material har kunnat kompletteras med studier i andra länder, främst USA genom de lagstadgade möjligheterna för åtgång till arkiven i detta land genom Freedom of Information Act.

Allt eftersom vår kunskap om vad som finns i andra länders arkiv ökat framstår det som en allt större brist att de officiella svenska arkivens material om Raoul Wallenberg är så otillgängligt för den forskning vi bedriver.

Material i offentliga arkiv av intresse för vår forskning finns, förutom i Riksarkivet, i Utrikesdepartementets, SÄPO:s, och de militära underrättelse organisationernas arkiv. Därutöver tillkommer icke offentliga arkiv inom företags- och bankväsende- och privata arkiv, som dock faller utanför ramen för denna ansökan.

Utrikesdepartementets arkiv har i stor utsträckning frisläppts och publicerats i ett 30-tal volymer. Denna frisläppning är dock ingalunda fullständig. Det angavs redan när den skedde att c:a 10 % av materialet icke kunnat frisläppas av olika skäl, främst därför att uppgiftslämnare eller myndigheter, särskilt utländska sådana, ställt konfidentialitet som villkor. Med den långa tid som förflutit sedan uppgifterna lämnades torde detta skäl icke längre böra hindra en fullständig frisläppning.

Utöver dessa från publicering efter granskning undantagna dokument har ett okänt antal dokument redan från början undantagits. Det är givetvis av stor vikt att även dessa dokument nu kan frisläppas.

UD:s material täcker tiden från juli 1944, då Raoul Wallenberg sändes ut till Budapest. Däremot saknas alla uppgifter om RW under de tidigare krigsåren, som rimligen bör ha gett honom erfarenhet, kunnande och kontakter, som måste ha varit en förutsättning för valet av Raoul som ledare för WRB:s försök att rädda de ungerska judarna och för den jämfört med andra humanitära insatser överväldigande framgången för RW:s aktion.

Även hans familjs privata arkiv är ytterligt begränsade när det gäller tiden 1940-44. Så t.ex. har hans notiskalender och adressförteckning bevarats endast

för år 1944 i KGB:s arkiv, varifrån de återlämnades 1989. För tidigare år saknas alla sådana uppgifter helt.

För att fylla dessa gap i vår kunskap om Raouls verksamhet före 1945 har jag tidigare vänt mig till SÄPO med en ansökan, att i första hand få studera SÄPO's arkiv i de delar de berör RW och förhållandena kring honom.

SÄPO:s styrelse har dock, avslagit min anhållan med motivering att den verksamhet jag avser icke faller inom de icke närmare angivna, kategorierna, och icke heller betraktas som "sådan vetenskaplig forskning, för vilka avsteg kan göras från absolut sekretess". Efter överklagande fastställde kammarrätten detta utslag.

Vi är speciellt angelägna att kunna granska i nedan angivna arkiv där vi önskar ha tillgång till innehållsförteckning och handlingar rörande Raoul Wallenberg :

- 1) Kabinettsprotokoll för statsrådssammanträden från 1957 och framåt.
- 2) Säkerhetspolisens arkiv.
- 3) Polisregistret inom SÄPO arkiv.
- 4) Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten inom Överbefälhavarens Högkvarter.
- 5) Utrikesdepartementets arkiv

Med anledning av att Riksdagen fastställt möjligheten för Regeringen att bestämma om avsteg från gällande sekretessbestämmelser får jag, i min egenskap av närmaste släkting till Raoul Wallenberg, begära att min medarbetare sedan 4 år, tyska medborgaren Susanna Berger, får tillgång till de ovan nämnda registren för sådan vetenskaplig forskning som kan kasta ljus över Raoul Wallenberg öde. Fru Berger har tidigare utfört forskning om Raoul Wallenberg i amerikanska arkiv och även i egenskap av oberoende expert deltagit i möten med "Svensk Ryska Arbets-gruppens för Raoul Wallenberg" Hon har gjort sig förtjänt av vårt fulla förtroende.

Med vänlig hälsning

Kopior: *

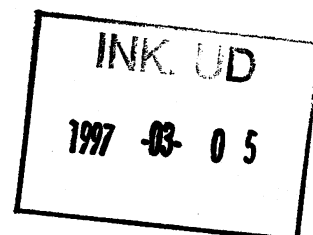
Polisintendent Thérèse Mattsson SÄPO
Carl P Persson, Svensk ryska arbetsgruppen
Kabinettssekreteraren
Hans Magnusson UD
Susanna Berger
Erik Norberg, Riksarkivet,
Överste Lagrell, mil. underrättelsetjänsten

G. Dahl
G. Dahl

* *P. Persson*
för M. Hallqvist
97-03-01

a.a. / to
P2 EU I

**Address by Mr Pierre Schori
Minister for International Development Cooperation,
Migration and Asylum Policy
at the unveiling ceremony of the Raoul Wallenberg
Monument in London, 26 February, 1997**

Eighty-five years ago, on the island of Lidingö outside Stockholm, Raoul Wallenberg was born.

His home was situated a stone's throw from my own house, in a lush green glade in a nature reserve abundant with rare flowers. Every second day or so I wander through that beautiful, soothing environment.

A few nights ago, perched high up in a tree, a wild owl sat there, quite still, watching me under the moon.

Of the Wallenberg family home only the foundation remains after a devastating fire. There is no trace of its inhabitants left. No marking, no inscription to tell us that a young child grew up here to become a silent hero to whom thousands and thousands of fellow men and women will be eternally grateful.

Raoul Wallenberg is worth honouring.

In this media-dominated world of instant news, sound bites and sometimes disrespect for context and history, Raoul's story is a story worth telling. What he did and why he did it was an example of the very best of human endeavor and a concrete expression of the universal values of our civilisation.

The discreet diplomat at the Swedish embassy in Budapest fought the evil forces of his time, and he was successful: he saved lives.

But the forces he outwitted left an abominable and dangerous seed. Today we see this in new guises, in xenophobia, racism and ethnic cleansing.

For this reason Raoul Wallenberg's spirit must live on and his struggle continue.

For this reason, I would like to express the Swedish government's gratitude for this noble initiative which we see completed here today in such a dignified way.

Before I came here, out of curiosity, I asked some Swedish teenagers about Raoul Wallenberg. They knew how he had saved persecuted jews in Budapest during the war and that he was arrested and disappeared.

And, they said, Raoul Wallenberg was a real non-racist. He could have been afraid but he wasn't, they said, maybe expressing their own fears.

And they have a reason for this.

They see growing gaps, prejudice and segregation provide breeding ground for despair and extremism.

In these times we need people to look up to.

Solidarity and humanity require a moral and spiritual compass.

Raoul Wallenberg's compass never trembled despite the danger to his life.

He is an inspiration to us all, as he is to our children and will be to our grandchildren.

In this context I am especially glad that an educational fund for youth all over the world has been set up.

Learning from each other, weaving people together, getting to know each other, are the best ways of creating peace and understanding on earth.

Info. 110 97-03-07

Fischer & Co. Norrlandsgatan 15, S-111 43 Stockholm, Sweden.
Telefon +46-8-24 21 60. Fax +46-8-24 78 25. Reg. nummer 556278-9965.

INK. UTRIKESDEP.		
DNR 62/013		
1997-03-07		
AVD P	GR. 2	MAL F2 1

ESEK

Ambassadrådet Lage Ohlsson
Utrikesdepartementet, avd EI/ESEK
Box 16 121
123 23 Stockholm

Stockholm den 3/3 1997

Bäste Lage

Tack för trevligt samtal häromsistens.

Och så till allvaret –i synnerhet det som rör ekonomin avseende den bok som är tänkt bli resultatet av den lunta dokument från UD:s arkiv rörande korrespondensen Sthlm-Budapest 1944, med Per Anger som sammanställare, som nu ligger på förlagets bord.

Efter samtal med vår VD Agneta von Schinkel, följande: skall vi över huvud taget tänka oss att förlägga boken kräver detta att UD förbinder sig att köpa en upplaga på 500 ex, till styckepris 200 kronor plus moms.

Ja, i nuläget inte mycket mer att säga än just detta, som Du förstår.
Tacksam att snarast få höra av Dig.

Med vänliga hälsningar

Anita Bergmark
Anita Bergmark

F

UTRIKESDEPARTEMENTET

INK. UTRIKESDEP. DNR		
1997-03-07		
Avt.	Gr	MAI
P	2	Eu I

Avtäckning av Wallenberg-skulptur i London
(5 bil.)

Delges jätte bilager till:

St Schori, BMK
Kab. rskn., UMK
von Dardel
Carl Persson
Holtqvist, Ec 2
Magnusson, Riga
Julin, Exp., Lejonet
Olson, El / Esak
Wallenberg-Föreningen
Amb Moskva
Amb Budapest
Amb Tel Aviv
Wallin, Prot.
Sjögren von Sydow, El
FN-deleg., New York
Exp. 97-03-12

Drottning Elizabeth förrättade idag invigningen av den stora skulpturen av Raoul Wallenberg på Great Cumberland Place i London. Den israeliske statschefen, president Ezer Weizman, som i dagarna avlägger officiellt besök i Storbritannien, närvarade liksom generalsekreteraren i FN, Kofi Annan. Den svenske statschefen representerades av Prinsessan Christina, Fru Magnuson. Den ungerske statschefen representerades av kulturminister Bálint Magyar. Statsrådet Pierre Schori representerade den svenska regeringen. På brittisk sida deltog bl.a inrikesminister Michael Howard, juniorministern i FCO, Sir Nicholas Bonsor samt den brittiske ambassadören i Stockholm, Roger Bone. Fem av de judar som räddats av Wallenberg, bl.a fru Yvonne Singer, som själv föddes i Wallenbergs bostad i Budapest, var också närvarande.

Raoul Wallenbergs familj representerades av fru Nina Lagergren med make Gunnar samt professor och fru Guy von Dardel.

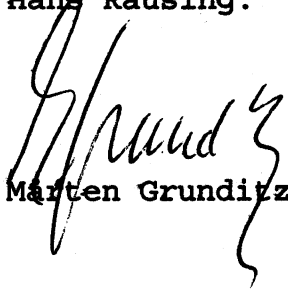
Den särskilda programskriften för avtäckningen samt

gästlista närslutes.

Själva skulpturen finns beskriven i programskriften. En stående, kontemplativ Wallenberg, iförd rock, framträder i något uppförstorat format framför en jättelik, i det närmaste kvadratisk vägg, vars baksida visar sig vara staplade skyddspass, där ett par är exakta återgivningar av originalen. Skulpturen, som färgmässigt har en mörkt grön patina, pryder nu den trädinramade, halvcirkelformade Great Cumberland Place, tre kvarter från den svenska ambassaden. Intrycket är mäktigt och stilfullt, allt i enlighet med skulptörens och organisatörernas vilja att återge dimensionen i den uppgift Wallenberg så heroiskt utförde.

Anföranden i samband med invigningen hölls av den israeliske presidenten, generalsekreteraren och statsrådet Schori. Anförandena närslutes likaledes.

Till de främsta drivande krafterna bakom skulpturen har hört parlamentsledamöterna David Amess (konservativ), Llin Golding (labour), Sir Sigmund Sternberg, ordförande i the Wallenberg Appeal Committee samt vår framlidne chef, ambassadören Lars-Åke Nilsson. En av de största bidragsgivarna har varit Hans Rausing.

Martin Grunditz

WALLENBERG

Br...

skr. nr.

From Sir Sigmund Sternberg

Chairman of the Wallenberg Appeal Committee and
Chairman of the Executive Committee,
International Council of Christians and Jews

It is right that the city which was throughout the Second World War a beacon of hope to continents savaged by hatred and destruction, should honour the memory of Raoul Wallenberg. He symbolises that sense of justice, human dignity and freedom from persecution for which that war was fought. He more than deserves his place among the politicians and soldiers commemorated in London's streets.

We are conscious of the honour Her Majesty The Queen has given us by agreeing to unveil the Wallenberg Monument. We are appreciative, too, of the presence of the President of the State of Israel, of Princess Christina, representing the King of Sweden, of the Secretary General of the United Nations, of the personal representative of the President of Hungary and so many other distinguished guests, members of the family and survivors.

In the creation of the Wallenberg monument and all the preparations that have led to this memorable day, I want to express my gratitude to David Amess, MP, without whom the project would never have been more than a dream, to all my colleagues on the Wallenberg Appeal Committee, especially Lionel Altman, CBE, and Maurice Djanogly, who have shouldered the largest part of the work and the generosity of the donors whose contributions made this monument possible. I salute the sculptor, Philip Jackson, who has shaped a monument whose lesson will be carried down the generations.

How truly it can be said in the words of the Book of Proverbs, "The memory of the righteous is a blessing." We are all of us on this day blessed by the memory of Raoul Wallenberg.

From The King of Sweden

The Swedish diplomat, Raoul Wallenberg, served at the Swedish Embassy in Budapest from early July 1944 until the middle of January 1945.

During this brief period, his courageous and unselfish actions helped to save the lives of tens of thousands of people.

The inauguration of the monument at Great Cumberland Place, London, commemorates a great Swedish humanitarian and official. It is at the same time a reminder of a human being whose subsequent fate is still unknown to posterity, even though 50 years have passed since the end of the Second World War.

We will never forget Raoul Wallenberg and his unselfish efforts in the service of mankind.

From Árpád Göncz

President of Hungary

It gives me sincere pleasure that an imposing monument to Raoul Wallenberg has been erected in London. In him I honour a hero who risked his life for so many Jews of Budapest. This is a symbolic monument and a memorial to all those who took a courageous stand against unspeakable oppression and tyranny.

I owe thanks to the International Council of Christians and Jews which took a prominent role in raising funds, to the City of Westminster for offering a worthy site for the monument, and to all those who made contributions.

It is indeed a special pleasure that Her Majesty The Queen has agreed to perform the unveiling ceremony in the presence of my personal representative, Mr Bálint Magyar, Minister of

Culture. This moving moment is an instance of international co-operation which will be a lasting example of outstanding determination and bravery to succeeding generations.

From the Ezer Weizman

President of the State of Israel

It is with great respect and admiration that I come here today, together with Her Majesty the Queen, to participate in the unveiling of the monument to Raoul Wallenberg.

Raoul Wallenberg, whose fate is still a mystery, is the epitome of triumph of good over evil, personal courage over intimidation and selflessness over indifference.

In the darkest years of human history, when too many took an active part in murder and genocide and many more sat idly by, Raoul Wallenberg single-handedly found a way to save tens of thousands of Jews from certain death.

We have never been able to offer our thanks to him in person, yet how proud he would of been to know that his actions are being widely recognised and honoured for posterity in this monument and that his courageous deeds are a shining example to future generations.

As President of the State of Israel, the country that absorbed so many of those saved by Raoul Wallenberg, I know that the people of Israel and Jews world-wide will always feel indebted to him and will remember him with great gratitude.

His family in Sweden may be proud of one of their finest sons. We all salute him.

From Kofi Annan

Secretary-General of the United Nations

In all of recorded history, there are a mere handful of people who can claim to have saved thousands of lives. Raoul Wallenberg is one such individual. His selfless efforts to engineer the escape of innocent people targeted for arrest and extermination by the Nazis were undertaken at great personal risk. But as an eyewitness to horror and degradation, he could not stand aside. He acted, injecting a rare ray of light into a dark period in human affairs, and became a hero for the ages.

The inspiring example set by Raoul Wallenberg remains all too relevant today. In the wake of the Second World War, the cry of "never again" was taken up, signifying the hope that such atrocities could be banished once and for all. But hatred has continued to stalk the planet. In the last few years alone, we have seen genocide, crimes against humanity, grave breaches of international humanitarian law and new manifestations of discrimination, often carried out on the basis of ethnic, racial, religious or political differences. Thus are we, too, called upon to act.

The United Nations plays a central role in international efforts to promote respect for human rights and the rule of law. Concern for human dignity is written into its Charter and built into all of its activities. It has created a comprehensive body of human rights law and established international tribunals to prosecute those accused of war crimes in the former Yugoslavia and Rwanda, two recent test cases of the international community's resolve.

I believe that the most eloquent tribute we can pay to the memory of Raoul Wallenberg is to pursue the cause to which he devoted his life: the cause of peace, tolerance and understanding. These are also the goals of the United Nations. As Secretary-General, I intend to do my utmost to make these noble objectives a reality.

Programme

Wednesday 26th February 1997

- 3.00pm Her Majesty The Queen, The President of the State of Israel, Mrs Weizman and His Royal Highness The Duke of Edinburgh arrive and, after presentations, move with:
- Princess Christina of Sweden (representing The King of Sweden)
Hungarian Minister for Culture and Education, Mr Balint Magyar (representing The President of Hungary), The Secretary-General of the United Nations and Mrs Annan to the Monument.
- 3.02pm Sir Sigmund Sternberg invites The Queen to unveil the Monument, and following the unveiling the Presiding Rabbi of Hungary recites a memorial prayer for the victims of the Holocaust. The Queen, The President, Mrs Weizman, and The Duke of Edinburgh then view the Monument and the Presiding Rabbi of Hungary is presented to them.
- 3.05pm The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh meet five survivors rescued by Raoul Wallenberg, before moving into the Foyer of the Synagogue.
- 3.07pm Presentations are made before The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh sign the Distinguished Visitors' Book. Bouquets are presented to The Queen, Mrs Weizman and Princess Christina, and then the sculptor, Mr Philip Jackson, is presented and, with the aid of a maquette, describes briefly the design of the Monument.
- 3.14pm The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh, accompanied by Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan, move to the stage in the King David Suite, where The President and then the Secretary-General address the assembled guests.
- 3.20pm The Queen and The Duke of Edinburgh, accompanied by Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan, and The President and Mrs Weizman, accompanied by Mr Magyar, move down the King David Suite and selected guests are presented to them.
- 3.28pm The Queen, The President, Mrs Weizman and The Duke of Edinburgh leave the King David Suite, accompanied by Princess Christina, Mr Magyar, the Secretary-General and Mrs Annan.
-
- 3.30pm The Queen and The Duke of Edinburgh and The President and Mrs Weizman depart, followed by Mr Magyar.
- 3.35pm Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan accompanied by Sir Sigmund Sternberg, re-enters the King David Suite and moves to the stage where they are joined by Mr Schori, the Swedish Minister for International Development Cooperation, Migration and Asylum Policy, and Deputy Minister for Foreign Affairs. Princess Christina presents certificates to those people, or their representatives, who have purchased maquettes of the Monument, after which Mr Schori addresses the assembled guests.
- 3.50pm Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan and Mr Schori move down the King David Suite to return to the Foyer.
- 3.52pm Princess Christina, the Secretary-General and Mrs Annan and Mr Schori depart.

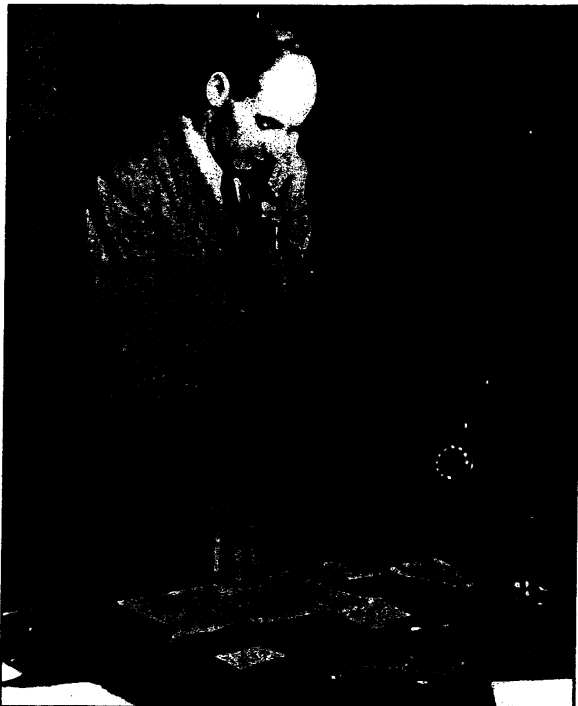
The Story of the Monument

In 1988 David Amess MP learnt of the incredible deeds of Raoul Wallenberg in Budapest 1944/5. He set about trying to find out more, aided by Paul Lennon and Danny Smith, later helped by John Bierman's book "The Righteous Gentile". In 1989 he introduced an early day motion, signed by nearly one hundred MPs, calling upon the Government to make representations to the Soviets as to Wallenberg's disappearance and to introduce legislation conferring honorary British citizenship upon him, but insuperable difficulties were encountered because it was inconsistent with the 1981 British Nationality Act. He was not deterred, and in 1990 this dynamic politician demanded a bill to provide space for a statue in a royal park. This too was unsuccessful, although receiving all party support. In 1991 talks started with the Westminster City Council and in 1994 negotiations were successful, due to efforts of the present Lord Mayor of Westminster and his colleagues, to use the crescent site in Great Cumberland Place, adjacent to the Western Marble Arch Synagogue and near the Swedish Embassy.

Under the direction of Lionel Altman the project was taken forward. Recommendations for a British sculptor were given by Lord St John Fawcsey, Chairman of the Royal Fine Arts Commission, and Philip Jackson was chosen. Next came the setting up of the prestigious Wallenberg Appeal Committee with Sir Sigmund Sternberg as Chairman. Its remit to raise the necessary funding and make appropriate arrangements, in concert with the International Council of Christians and Jews and the Holocaust Educational Trust, to bring to fruition the erection of an appropriate monument to Raoul Wallenberg, the noble humanitarian. Further, to introduce an educational programme for youth in countries all over the world. In 1995/6 debates on Wallenberg were initiated in the House of Commons by David Amess and by Lord Braine in the House of Lords. Both received all party support, Government praise, and a donation to the fund. Wording on the monument describes Wallenberg's great courage, dedication and fight for humanity against incredible odds, so that all who came to view the monument will know what he was able to achieve for others.

Raoul Wallenberg

In 1944, the United States War Refugee Board was established in response to President Roosevelt's desire to save innocent victims of the Nazis. The Board saw in Hungary an opportunity to save the lives of the hundreds of thousands of Hungarian Jews - practically the last surviving remnants of Jewry in Nazi - occupied Europe who were facing extermination.

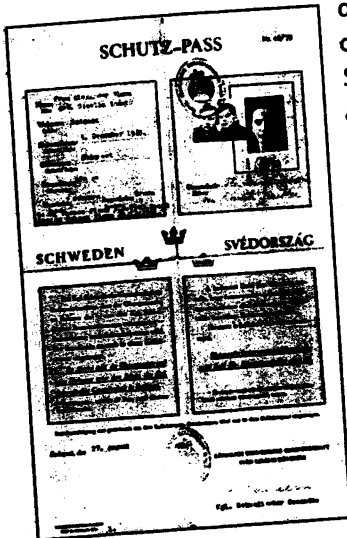

Raoul Wallenberg, a director of a Middle European commerce company, then 32, was approached by the Board to represent it in Budapest. In 1944 he went to Budapest as the official representative of the War Refugee Board and as First Secretary of the Swedish Legation under Per Anger. At the time of his arrival in the city its Jewish population of 230,000 was facing the prospect of imminent deportation to Auschwitz for extermination - a fate that the 437,000 Hungarian Jews living outside Budapest had already suffered. Wallenberg's task was to save as many Jewish lives and others as he could.

Budapest was occupied by the Nazis who exercised control either directly or via their Hungarian allies - the fascist "Arrow Cross". Jewish citizens of the city, ghettoised and living in appalling conditions were routinely beaten, tortured and murdered by both the Germans and by the Arrow Cross.

Upon his arrival he began to issue certificates for Jews who already had visas for Sweden. In addition he invented what was to rescue some 100,000 people - the "Schutz-pass" or protective passport. In order to impress the Germans the pass was designed to be formal - it bore the Swedish national colours, the Swedish royal coat of arms and the Swedish ambassador's signature. Wallenberg succeeded in persuading the Germans to permit him to issue 5,000 of these documents. In fact he printed and distributed many thousands more.

Almost daily he went to the railway station in Budapest from where the Jews were being transported to Auschwitz in sealed cattle trucks. Speaking with the authority of a Swedish diplomat he would order the Germans to open the

doors of the wagons in order to distribute his Schutz-passes or would accept any document - no matter how trivial - that bore the Hungarian script, which the Germans could not understand; library cards, driving licences, receipts.

In November 1944 Eichmann ordered that all remaining Hungarian Jewish women and children be rounded up and marched on foot a

distance of 125 miles to the Austrian border for transportation to Auschwitz. The Germans devised this gruelling one week trek in the bitter cold, for which no food or winter clothing were provided, as a means of killing as many as possible through exhaustion or starvation. On hearing of the exodus Wallenberg drove along the route passing out food, water, clothing and his Swedish Schutz-passes.

A skilled negotiator, who understood that an air of authority was sufficient to dissuade most Germans from challenging him - he emanated extraordinary force - he succeeded in acquiring a number of properties which he established as Swedish sovereign by flying the Swedish flag. These houses were then filled to overflowing with Jews who received all the care and protection that Wallenberg could provide.

In the dying days of the German occupation of Budapest the Nazis decided to liquidate the Jewish Ghetto. The conditions in the ghetto were appalling: families separated, a lack of food and clothing, people dying of starvation and disease. On hearing of the Nazis' plans he confronted the German commanders and told them that he would personally see to it that they were hanged as war criminals if they proceeded with their plans - a credible threat that the German army's retreat in the East was gathering pace and Russian artillery could be heard in the distance as they advanced towards the city. The plan was halted thereby saving an estimated 70,000 more lives.

On January 17th 1945 Wallenberg, with his driver Langfelder, was driven to the commander, Marshal Malinovsky, leading the troops approaching Budapest

in order to obtain supplies for the surviving Jews. Raoul Wallenberg never returned.

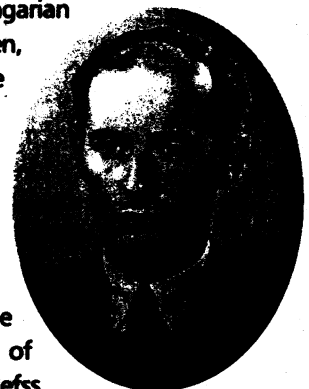
Two years later in 1947 in their next communication on the subject the Soviets claim that "Wallenberg is not in the Soviet Union and is not known to us". They went on to suggest that he was probably killed by the Nazis. This denial of any knowledge was repeated for the next ten years until in 1957 a note was delivered to the Swedes stating that on June 17th 1947, the Minister of State Security had received a note from a Lubyanka Prison official saying that "...the prisoner Walenberg (sic)...died suddenly in his cell last night, probably of a heart attack". The note elaborated that no autopsy had been permitted and the body had been cremated. It was signed by Gromyko the then Deputy Foreign Minister.

Since that time there have been over a dozen sightings of Wallenberg by former Soviet prisoners. Then in December 1991 the joint Swedish-Soviet commission investigating his disappearance together with the Soviet historian Vaycheslav Nikonov reported that they now believed that Wallenberg had been shot dead at the Lubyanka Prison in July 1947.

Since the demise of the Soviet Union the commission's work has become somewhat easier and on 17th January 1995, as the world commemorated the 50th anniversary of the liberation of Auschwitz, the Russian Foreign Ministry spokesman, Grigory Karasin stated that "Russian authorities are fully determined to do everything possible in co-operation with the Swedish government to clear up the fate of Raoul Wallenberg... We can't fail to pay homage to the humanitarian efforts of the man who saved thousands of people".

Not only did Raoul Wallenberg save over 100,000 Hungarian Jews and others, but he himself made the ultimate sacrifice - his life.

The speaker of the Provisional Hungarian Parliament in October 1945, Professor Zsedenyi, transmitted the eternal gratitude of the Hungarian people to the King of Sweden, Swedish government and people for the invaluable services rendered to the Hungarian people by the First Secretary of the Swedish legation - Wallenberg. He not only saved from certain annihilation tens of thousands of desperate people who were persecuted because of their race, religion or political beliefs, but also by his self-sacrificing and decisive action to stop a mass murder planned against an innocent and defenceless population.

The Wallenberg Monument

The Sculpture

Creating monuments to those one can see is at best a daunting task but never more so than in conceiving a fitting memorial to Raoul Wallenberg, one of the greatest heroes of the century who demonstrated so well the inherent good of mankind.

The sculpture is on a heroic scale, the overlife size figure of Wallenberg is dwarfed by the immense and brooding wall behind him symbolising the seemingly insurmountable task he is undertaking. What compassion there is in the face, what dignity in the bearing and what terrible sadness engulfs the whole. The sculptor has with beguiling simplicity and dazzling assurance portrayed the courage and charisma of Wallenberg in his darkest hour.

At the back of the wall are tens of thousands of Schutzpass, the fake documents used by Wallenberg to save the hapless Hungarian Jews, painstakingly reproduced by the artist to illustrate the magnitude of Wallenberg's success, for every schutz-pass represents a life saved. Wallenberg's Swedish nationality is symbolised by the dignified draping of the flag and its emblem a reminder of his biographer John Bierman's description of him - The Righteous Gentile.

The sculptor has used lettering very effectively to further enhance the image. The starkness of the name above the figure, the inset panels describing the horrors of 1944, and the inscriptions around the plinth, all express the selflessness of Wallenberg and the magnitude of his achievement.

The sculpture exhibits remarkable sensitivity and will be an enduring image for thousands of people for years to come.

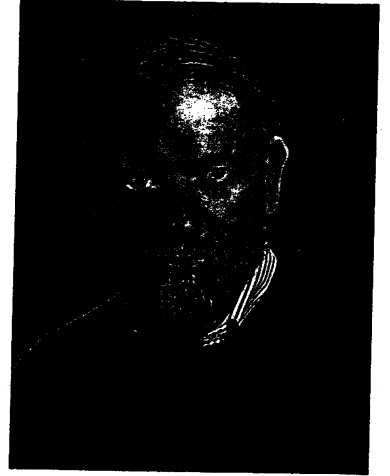
The Sculptor

Philip Jackson is deeply conscious of the responsibility vested in him to portray Raoul Wallenberg for the benefit of future generations.

Work for an earlier commission took Jackson to such infamous sites as Auschwitz, Birkenau, Treblinka, Mauthausen, Majdanek and Gusen. The evil emanating from these places not only gave him a personal insight into the horrors from which so many were rescued by Wallenberg, but also a determination to create a work worthy of this great hero.

In constant demand for public sculpture, Jackson's most recent works include the highly acclaimed *Wolfgang Amadeus Mozart* (Belgravia, London) and *The Jersey Liberation Sculpture* (St. Helier, Jersey) a work depicting the freeing of the people of Jersey from Nazi tyranny. Other public works which will be unveiled during 1997 include a contemplative study of *Constantine the Great* - this large seated figure is destined for a site facing York Minster; and *Majestas*, a sculpture depicting "The Son of God in Majesty as Judge and Man of Sorrows" for Chichester Cathedral.

Based in Midhurst, West Sussex, Philip Jackson divides his time between public commissions and gallery sculpture. He is blessed with a profound curiosity and a particularly powerful sense of observation and has developed a highly individual style. This can be best seen in the celebrated Mask Series - these intriguing figures, inspired by the elegantly sinister disguise of the 18th century Venetian *maschera nobile*, grace collections around the world including in Venice itself.

PHILIP JACKSON PILES PISA

Jackson's sculpture is deeply rooted in the figurative condition and he is able by the mere tilt of a head or gesture to convey some of the more abstract of human emotions with the result that they convey their message by body language alone. The very presence of a Jackson figure demands attention and invites response.

Philip Jackson is a Fellow of the Royal Society of British Sculptors and of the Royal Society of Arts. He has won the R.B.S. Silver Medal.

The Foundry

Since its establishment in 1848 in Somerset, Morris Singer Ltd has cast the works of virtually all the major British sculptors whilst building a worldwide reputation amongst sculptors and architects. The Fountains and two of the lions in Trafalgar Square came out of its foundry as did the figure of Justice atop the Old Bailey, Boadicea and the Chariots outside the Houses of Parliament and St George and the Dragon by Lords Cricket Ground are among many of the other monumental works which contribute to the character of London and commemorate the great names which have made its history which were cast and erected by the foundry in the past, whilst major monuments were also erected in many other parts of England, Canada, USA, Africa, the Middle East and other parts of the world.

Philip Jackson's monument to Raoul Wallenberg presented a challenge of another kind, involving the sand cast side of the monument with the figure of Wallenberg and on the reverse, the thousands of Schutz-passes translated into bronze via the lost wax process. With its heritage of skill and craftsmanship, Morris Singer is proud of its premier place among the foundries of the world and the part it has played in bringing the Wallenberg Monument to fulfilment.

The International Council of Christians and Jews

The International Council of Christians and Jews (ICCJ), the umbrella organisation of 28 national councils of Christian and Jews worldwide, is proud to have supported the creation of the Wallenberg Monument.

At the same time as Raoul Wallenberg disappeared into the grim unknown of immediate post-war Europe, the ICCJ was brought into being by a group of Christians and Jews determined that the horror and tragedy of the Nazi era must never recur.

Together, they set out to combat the evil of prejudice, segregation and extermination. Together, they launched a programme of dialogue and encounter, of learning and teaching, of respect and tolerance.

The ICCJ has been associated with the creation of guidelines for the religious education of the young which are devoid of the hate-filled imagery of a previous era. The ICCJ is bringing together Jewish and Christian teachers in a way which enables them to explore their differences in an atmosphere of respectful inquiry.

If you are interested in the work of the ICCJ, please contact
Professor Dr Martin Stöhr,
President of the ICCJ or
Sir Sigmund Sternberg,
Chairman of the Executive Committee
of the ICCJ

The Holocaust Educational Trust

Based in London, the Holocaust Educational Trust (HET) stands at the very centre of Holocaust research and education, providing services for individual researchers, schools and universities nationwide. It is a highly respected and professionally run body, and the impact of the Trust's innovative work has been felt throughout the world.

In recent years, HET has supported and conducted some ground-breaking research into a number of Holocaust-related issues, achieving international recognition for its efforts. Its research team continue to work at the cutting edge of contemporary debates around the Holocaust, providing information for all those concerned.

In 1995, HET was responsible for convincing the UK Government to incorporate teaching of the Holocaust and the Second World War into the National Curriculum. In this regard, the Trust produced an educational booklet for Key Stage 3 (11-14 year-olds) and GCSE students, and, together with the Spiro Institute, is currently nearing completion of a complete teaching and resource pack on the subject, entitled 'Lessons of the Holocaust'. HET's staff are actively involved in direct Holocaust education too, regularly teaching in schools throughout the country, and training and advising teachers and university lectures.

The Wallenberg Appeal Committee

Chairman

Sir Sigmund Sternberg OStJ KCSG JP

Vice Chairman

Maurice Djanogly

Lionel P Altman CBE CC

David A Amess MP

Gunnel Borgegard

Lord Braine of Wheatley DL PC

Rt Hon Sir Rhodes Boyson MP PC

Sidney Corob CBE

Michael Garston

Llin Golding MP

Jacqueline Gryn

Clive Marks

Willy Nagel

Councillor Dr Cyril Nemeth JP

Lord Parkinson of Carnforth PC

Geoffrey Paul OBE

Stuart Polak

Jacqueline Roffe

Rosita Rosenberg

The Chief Rabbi Dr Jonathan Sacks

Lord & Lady Weidenfeld

Lady Wolfson of Marylebone

Honorary Treasurer

N Kaye FCA

The Wallenberg Appeal Committee
wish to acknowledge
the advice, help and support
given in full measure by the
late Swedish Ambassador,
Lars-Ake Nilsson in bringing
this project to fruition.

INSCRIPTION ON THE MONUMENT

IN 1944, ARMED ONLY WITH DETERMINATION AND COURAGE, RAOUL WALLENBERG ARRIVED IN BUDAPEST AS A MEMBER OF THE NEUTRAL SWEDISH LEGATION AND SET ABOUT RESCUING THE 230,000 JEWS WHO REMAINED. SNATCHING MANY FROM NAZI AND HUNGARIAN DEATH SQUADS, HE DEMANDED THE REMOVAL OF OTHERS FROM TRAINS DEPARTING TO THE GAS CHAMBERS AT AUSCHWITZ. HE PLACED TENS OF THOUSANDS UNDER THE PROTECTION OF THE SWEDISH CROWN BY ISSUING THEM WITH FALSE PASSPORTS, 'SCHUTZ-PASSES', SHELTERING THEM IN SAFE HOUSES FROM WHICH HE FLEW THE SWEDISH FLAG.

WALLENBERG'S COURAGE AND BRAVERY HELPED SAVE THE LIVES OF AS MANY AS 100,000 MEN, WOMEN AND CHILDREN DESTINED FOR THE DEATH CAMPS ONLY BECAUSE THEY WERE JEWS. WHEN, IN JANUARY 1945, BUDAPEST FELL TO THE SOVIET ARMY, WALLENBERG WAS TAKEN UNDER GUARD TO MOSCOW WHERE HE VANISHED INTO THE SOVIET PRISON SYSTEM. THE LAST RESTING PLACE OF THIS SELFLESS HERO IS UNKNOWN.

THE 20TH CENTURY SPAWNED TWO OF HISTORY'S VILEST TYRANNIES. RAOUL WALLENBERG OUTWITTED THE FIRST BUT WAS SWALLOWED UP BY THE SECOND. HIS TRIUMPH OVER NAZI GENOCIDE REMINDS US THAT THE COURAGEOUS AND COMMITTED INDIVIDUAL CAN PREVAIL AGAINST EVEN THE CRUELLEST STATE MACHINE. THE FATE OF THE SIX MILLION JEWS HE WAS UNABLE TO RESCUE REMINDS US OF THE EVILS TO WHICH RACIST IDEAS CAN DRIVE WHOLE NATIONS. FINALLY, HIS IMPRISONMENT REMINDS US NOT ONLY OF SOVIET BRUTALITY BUT ALSO OF THE IGNORANCE AND INDIFFERENCE WHICH LED THE FREE WORLD TO ABANDON HIM. WE MUST NEVER FORGET THESE LESSONS.

Bil. 2..... i Amb. i London
skr. nr 36.... 1997.02.26

YK

UNVEILING OF WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

LIST OF ACCEPTANCES

HE The Most Rev Archbishop of Thyateira and Gt Britain	
HE Mr Anatoly Leonidovich Adamishin	The Russian Ambassador
Mr Moshe Aharonov	
Dr James Aitken	
His Excellency Mr Tádé Alföldy and Mrs Tádé Alföldy	
Lionel P Altman Esq CBE CC and Mrs Altman and Miss Sarah Altman	
Dr Manfred Altman	
Mr and Mrs Michael L P Altman	
David Amess Esq MP	
Alderman Gavyn Arthur MA and Miss Blackshaw	
HE Mr Fouad Ayoub	The Jordanian Ambassador
Mr and Mrs Andrew Balint	
His Excellency Archbishop Luigi Barbarito DD JCD	The Apostolic Pro-Nuncio
Mrs Suzanne Bardgett	Imperial War Museum
Mr Menashe Bar-On	
HE Mr Edward Barrington	The Irish Ambassador
D Baum Esq MBE	Southend and West Hebrew Congregation
Ms Dvora Ben-David	
Count and Countess Bertil Bernadotte of Wisborg	
Councillor Jenny Bianco	Westminster City Council
John Bierman Esq	Author of book on Raoul Wallenberg
Miss Ashley Birenbaum-Kemeny	
Mrs Frances Blane	
Mr Roger Bone	Britain's Ambassador to Sweden
Sir Nicholas Bonsor Bt MP	Foreign and Commonwealth Office
Dr and Mrs Alexander Borg Olivier	United Nations Office
Mrs Gunnel Borgegard	
Mr Nissim Bracha	
Councillor Alan Bradley	Westminster City Council
The Lord Braine of Wheatley DL PC	
Stuart Campbell Esq	
Mr Daniel R Caspi CC	
Mr John Chaytor	Morris Singer Ltd
Brigadier-General Itzhaki Chen	
Mr Winston S Churchill MP	

As at 24 February 1997

The Rt Reverend and The Rt Hon Lord Coggan

HE Mr Kjell Colding

HE Mr John Collinge

Rear-Admiral A J Cooke CB OStJ and Mrs Cooke

Sidney Corob Esq CBE and Mrs Corob

HE Mr Antonio Costa-Lobo

Mr and Mrs Bill Cowan

Dr Robert Crawford

Professor and Mrs Guy von Dardel

Councillor Robert Davis and Miss Carole Franco

Mr and Mrs Gerald Davis

Mrs Flora Djanogly and Mrs Rebecca Hubert

Mr and Mrs G Djanogly

Mr and Mrs Maurice Djanogly

and Mr Warren, Miss Carolyn and Miss Laura Djanogly

Raphael Djanogly Esq

Mr and Mrs John Dobai

HE Mr Ján Dömök

Tony Dyson Esq

Peter Epstein Esq and Mrs Conrich

Dr and Mrs Maurice E-Erskine

Mr and Mrs Paul Faiman

Father Vladimir Felzmann

Mr Joseph Finklestone

HE Señor Juan Enrique Fischer

Rabbi Leo Fischer and Mrs Ruth Shaya

Mr and Mrs Pal Foti

Rabbi Dr and Mrs Albert H Friedlander

Sir Ian Gainsford FDSRCS and Lady Gainsford

Mr and Mrs Michael Garston

Mrs Volga Golubovich

Mrs Llin Golding MP

Mr and Mrs Everard N Goodman

Mr Gösta Grassman

Mrs Milla Gradel and Miss R Gradel

His Honour Judge Barry Green and Mrs Green

Mr and Mrs C Green

Mr Mårten Grunditz

Mr and Mrs David Gryn

Mrs Jacqueline-Gryn

The Norwegian Ambassador

The New Zealand High Commissioner

The Portuguese Ambassador

Imperial War Museum

The Right Worshipful The Lord Mayor of
Westminster and The Lady Mayoress

Parents of the Lord Mayor of Westminster

Slovak Chargée d'Affaires

Donald W Insall & Associates

All Saints Pastoral Centre

The Uruguay Ambassador

Westminster Synagogue

Representative of the Belarus Ambassador

Press Counsellor - Embassy of Sweden

Chargés d'Affaires - Embassy of Sweden

As at 24 February 1997

Miss Rachelle Gryn	
HE Monsieur Jean Guéguinou	The French Ambassador
Monsieur Hubert Guerrand-Hermès	
Monsieur S Xavier Guerrand-Hermès	
Mr and Mrs E Guest	
Mr and Mrs Nicholas Hammer	
Rabbi and Mrs Simon Harris	
The Reverend Simon Hass LLCM	
Mr and Mrs B Helfgott	
The Rt Hon Michael Howard QC MP	Secretary of State of the Home Department
The Lord Inglewood DL	Minister of the Department of National Heritage
Mr H H Jackson	
Mr Jamie Jackson	
Mr and Mrs Philip Jackson	Sculptor - Edward Lawrence Studios
Rabbi Julian Jacobs MA PhD	
Mr and Mrs Irving Jaffe	Representatives of the American Ambassador
The Rt Hon Lord Jakobvits	
The Hon Greville Janner QC MP	
Mr and Mrs Sidney Jaque	
Mr and Mrs R Jarvis	
Mr Peter Kallós	Chief Consul-General - Embassy of The Republic of Hungary
Nicholas Kaye Esq	Alexander Edward Lee
Michael D A Keidan Esq	
Mrs Catherine Kemeny	
Mr Rudy Kennedy	
Mrs I Kertesz	
Mr W Kessler	
Ms Emma Klein	
Mr Arthur Koll	
HE Mr Karel Kühnl	The Czech Ambassador
Malcolm Lachs	Accompanying the Chief Rabbi
Former Marshal of The Realm and Mrs Gunnar Lagergren	
Mrs Sharon Lederman and Mr Steve Pink	
Paul Lennon Esq	Accompanying Lord Braine
Mr Dov Lev	
Alderman Sir Peter Levene KBE JP	
Mr and Mrs Elkan Levy	United Synagogue
Dame Vera Lynn and Mr Harry Lewis	
Princess Christina, Mrs Magnuson	
Mr Bálint Magyar	Hungarian Minister of Culture and Education
As at 24 February 1997	

Mr Happy Mahlangu

Mr Shlomo Maoz

Clive Marks Esq FCA

John L Marshall Esq MP

Canon Houston McKelvey

Mr Péter Medgyes

Mr and Mrs Leslie Melville

Mr Jon Mendelsohn

Mr Kay Meyer and Mr Ralph Meyer

Mr Shmuel Micha

The Lord and Lady Morris of Kenwood

Willy Nagel Esq

N Nagler Esq

Councillor Dr Cyril Nemeth JP and Mrs Nemeth DL

HE Monsieur François Nordmann

Mr and Mrs György Odze

HE Dr Jürgen Oesterheld

Martin Paisner Esq

Mr and Mrs Harold C Pasha

Professor David Patterson MA PhD

Geoffrey D Paul Esq OBE

Brian Pearce Esq

Lieutenant-Colonel Erez Peles

R F Penney Esq

Mrs Suzanne Perlman

HE Señor Rogelio Pflirter

Professor Ben Pimlott

Mr and Mrs Michael Pinto-Duschinsky

Rabbi Alan Plancey

Stuart Polak Esq

Mr Ron Prosor

Sir Michael and Lady Quinlan

Dr and Mrs Hans Rausing

Mr and Mrs Jörn Rausing

HE Mr Moshe Raviv and Mrs Moshe Raviv

The Lord and Lady Rayne

Professor Booki Raz

Mr and Mrs Simon Reiss

Ms Janine Rhodes

South African Deputy High-Commissioner

The Lord Ashdown Charitable Trust

Hungarian Deputy Secretary of State for Culture
and Education

Morris Singer Ltd

Counsellor - Embassy of The Republic of Hungary
The German Ambassador

The Inter Faith Network for the United Kingdom

The Argentinian Ambassador
Department of Politics - Birkbeck College
University of London

Tetra Pak Ltd
The Israeli Ambassador

As at 24 February 1997

The Baroness Robson of Kiddington

Mrs Jacqueline Roffe

HE Mr Jan Herman van Roijen

Aubrey Rose Esq OBE

Mrs Rosita Rosenberg

Reverend Lionel Rosenfelt

Mrs E M Roth

Mr and Mrs Rubin

Mr and Mrs R Stephen Rubin

The Chief Rabbi Dr Jonathan Sacks and Mrs Sacks

Maurice Samuelson Esq

Sir Sydney Samuelson CBE

Mr Eduardo dos Santos

HE Mr Ozdem Sanberk

Mr and Mrs Rolf Schild

Mr Pierre Schori

The Reverend Dr Michael Seed SA

Ms Yahaloma Shachori

Michael Shain Esq

Ms Iriss Shoshani

Mrs Ruth Silver

Leo Simmonds Esq KSG

Mr and Mrs M Singer

Mrs Jenny Sischy

The Very Reverend Lennart Sjöström

The Lord St John of Fawsley PC

HE Mr Ryszard Stemplowski

Mr and Mrs Michael Sternberg and Miss Rachel Sternberg

Sir Sigmund and Lady Sternberg

Professor Dr and Mrs Martin Stöhr
and Miss Roswitza Stöhr

David Sumberg Esq MP

Rabbi Mrs Jackie H Tabick BA

Mr and Mrs Noan Tamir

Mr and Mrs James Teacher

The Very Rev John Treadgold LVO and Mrs Treadgold

Lieutenant-Colonel Guy Tzur

David Vallance Esq

Mrs Patricia Ward

Pentland Group PLC

Imperial War Museum

British Film Commission

Representative of the Brazilian Ambassador

The Turkish Ambassador

Minister for Intl Development Cooperation,
Migration and Asylum Policy,
and Deputy Minister for Foreign Affairs

Wellspring Ltd

The Sternberg Charitable Foundation

Royal Fine Arts Commission

The Polish Ambassador

President of the International Council of Christians
and Jews

West London Reform Synagogue

Dean of Chichester

Morris Singer Ltd

Holocaust 'Survivors' Centre

As at 24 February 1997

Colonel and Mrs C E Welch

Mrs Nova Western

Sir John Weston

Mrs Ruth Weyl

Reverend Andrew White

Mrs Gyula Wimmer

Mr and Mrs David I Winton

Mr Amos Wohl

The Lord and Lady Wolfson of Marylebone

HE Monsieur V Zafiropoulos

Norman Zetter Esq

Western Arts

British Ambassador to the United Nations

Church of The Ascension

The Greek Ambassador

THE UNVEILING OF THE WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

LIST OF THOSE WHO WILL BE PRESENT AT THE MONUMENT
(RED ADMISSION CARDS)

Her Majesty The Queen
The President of the State of Israel and Mrs Weizman
His Royal Highness The Duke of Edinburgh
Princess Christina
Mr Bálint Magyar
The Secretary-General of the United Nations and Mrs Annan

The Israeli Suite
The British Suite

Sir Sigmund Sternberg
Mr Maurice Djanogly
Mr Lionel Altman
Mr David Amess MP

The Presiding Rabbi of Hungary, Professor Jozsef Schweitzer
Lady Sternberg

Survivors and spouses:

Mr and Mrs M Singer
Mr and Mrs John Dobai
Mr and Mrs Pal Foti
Mr and Mrs E Guest
Mr Kay Meyer and Mr Ralph Meyer (son)

Secretary of State for the Home Department, The Rt Hon Michael Howard MP
Minister of State for the Department of National Heritage, The Lord Inglewood
Minister of State for Foreign and Commonwealth Affairs, Sir Nicholas Bonsor Bt MP
British Ambassador to the United Nations, Sir John Weston
British Ambassador to Sweden, Mr Roger Bone
Lord Mayor of Westminster, Councillor Robert Davis
Ward Councillor for Great Cumberland Place, Mrs Jenny Bianco

The Chief Rabbi and Mrs Sacks (Mr Malcolm Lachs accompanying)

Swedish Chargé d'Affaires, Mr Mårten Grunditz
Swedish Deputy Foreign Minister, Mr Pierre Schori
Former Marshal of the Realm and Mrs Gunnar Lagergren
Professor and Mrs Guy von Dardel

Hungarian Ambassador and Mrs Tádé Alföldy
Hungarian Deputy Secretary of State of Culture and Education, Mr Péter Medgyes

Mr and Mrs Philip Jackson - The sculptor and his wife
Mr Tony Dyson - The architect
Mr David Vallance - Morris Singer Foundry
Mr John Chaytor - Morris Singer Foundry
Mr Jamie Jackson - Sculptor's studios

Marshals:

Rear-Admiral Tony-Cooke (Senior Marshal)
Mrs Anne Richards
Miss Vanessa Phillips
Mrs Katharine Holder
Miss Suzanne Lofthouse

THE UNVEILING OF THE WALLENBERG MONUMENT
WEDNESDAY 26 FEBRUARY 1997

LIST OF THOSE WHO WILL BE PRESENT IN THE FOYER

(WHITE ADMISSION CARDS)

To be presented:

(*) The Lady Mayoress of Westminster, Miss Carole Franco
Mr Elkan Levy - President of the United Synagogue
Mr Simon Reiss - President of the Western Marble Arch Synagogue
Mr Harold Pasha - Vice-President of the Western Marble Arch Synagogue
Mr John Bierman - Author of *The Righteous Gentile*, the story of Wallenberg
(*) Lady Sternberg
Mrs Maurice Djanogly
Mrs Lionel Altman
Dr Hans Rausing - major benefactor
Mrs Hans Rausing - major benefactor

Presenting bouquets:

Miss Rachel Sternberg
Miss Sarah Altman
Miss Ashley Birenbaum-Kemeny

Mrs Catherine Kemeny (accompanying her daughter, Ashley Birenbaum-Kemeny)

Marshal:

(*) Miss Penny Shelley

Red Cross Representatives:

Mrs C Switters
Mrs J Adler

(*) Issued with Red Admission Cards

To be checked
against delivery

Bil..... 3... t Amb. i London

skr. nr. 36... 1997.02.26

מדינת ישראל
دولة اسرائيل
STATE OF ISRAEL

رئيس الدولة
THE PRESIDENT

מדינת

SPEECH BY THE PRESIDENT OF THE STATE OF ISRAEL

MR. EZER WEIZMAN

AT THE UNVEILING OF THE MONUMENT TO RAOUL WALLENBERG

Your Majesty, Your Royal Highnesses, Chief Rabbi,
Secretary-General of the United Nations, My Lords, Ladies
and Gentlemen:

The tribute that Raoul Wallenberg is receiving here today
is a recognition of a brave and selfless humanitarian who
single-handedly saved the lives of tens of thousands of
Jews during the last year of the darkest of wars.

In Nazi-occupied Europe, where too many took an active
part in murder and genocide and many more sat idly by,
Raoul Wallenberg stands out as a beacon of light and hope.

Budapest in 1944 saw the Nazi war machine working
relentlessly to complete the genocide of the Jews in
Europe. Against the whole Nazi infrastructure stood this
Swedish diplomat who worked day and night saving Jews from
death in Auschwitz.

מדינת ישראל
دولة اسرائيل
STATE OF ISRAEL

رئيس الدولة
THE PRESIDENT

01010

I am very proud to be able to participate with Her Majesty the Queen in the unveiling of this monument to Raoul Wallenberg. I stand here today representing not only the State of Israel, but also the triumph of hope over despair, of survival over elimination, of rebuilding over destruction and of life over death.

We are deeply saddened not only by the fact that Raoul Wallenberg never had the opportunity to meet with those he saved, nor was he personally thanked, but also because his fate remains a mystery due to his brutal abduction.

It is, however, gratifying to have with us today members of his family and representatives of Sweden who must be very proud of one of their most outstanding sons.

Allow me to end with a Jewish saying:

"He who saves one life, is considered to have saved a whole world."

Raoul Wallenberg saved the lives of tens of thousands. For this, the State of Israel, where so many of those saved found refuge and a home, together with the Jewish people worldwide, are eternally grateful.

KOFI ANNAN
REMARKS ON THE OCCASION OF THE
UNVEILING OF A MONUMENT

TO RAOUL WALLENBERG

London, 26 February 1997

It is a great privilege for me to join Her Majesty in rendering homage to Raoul Wallenberg. The unveiling of this striking monument, commissioned by the International Council of Christians and Jews, is for me a deeply moving occasion, both as Secretary-General of the United Nations and in my personal capacity; for Raoul is my wife's uncle.

Contemplating this statue forces me to do some painful soul-searching and to ask difficult questions.

- 2 -

- ▶ What was it that compelled Raoul to act and to take such extraordinary risks, unafraid of the brutal and inhuman force that killed millions of people and destroyed Europe?
- ▶ Where did he find that courage and blessed inspiration?
- ▶ And why did so many turn the other way?

Raoul's life and achievements have thrust to the fore the vital role of the bystander or the third party amidst conflict and suffering. His kind of intervention

- ▶ gives hope to the victims
- ▶ encourages them to fight and resist

- 3 -

- ▶ helps them to hang on and bear witness and
- ▶ hopefully arouses our collective conscience.

The mystery remains, though: why were there were so few Raouls?

This monument should not only be a wonderful tribute to Raoul but an inspiration for others to act. For future generations to act. For all of us to act.

Let us all remember the wise words of Edmund Burke:

"All that is necessary for the triumph of evil is that good men do nothing".